

REYHANLI'DA SURIYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - II

INTERVIEWS WITH SYRIAN
REFUGEES IN REYHANLI - II

حوار مع المواطنين السوريين في ربحانلي - ٢

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

REYHANLI'DA SURİYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - II

INTERVIEWS WITH SYRIAN REFUGEES IN REYHANLI - II

حوار مع المواطنين السوريين في ریحانلي – ٢

ORSAM Rapor No: 158

Mayıs 2013

ISBN:978-605-4615-54-4

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2013

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

Feyyat Özyazar

1954 yılında Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde doğdu. İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesinde kısa süre katiplik yaptıktan sonra ayrılıp Reyhanlı'da serbest olarak arzuhalcilik yapmıştır. Halen bir yerel gazetede köşe yazarlığı yapmaktadır. Yayınlanmış pek çok makale ve röportajları ile bir şiir kitabı bulunmaktadır. Feyyat Özyazar ORSAM Danışma Kurulu Üyesidir.

TAKDİM

Reyhanlı'da gerçekleşen terör saldırısı komşu ülkelerde yaşanan istikrarsızlığın Türkiye'ye nasıl kolayca yayılabileceğinin acı bir göstergesi olmuştur. Irak'ta 2003 işgali ve Suriye'de 2011 ayaklanma sonrası görmeye alıştığımız acı sahnelerin bir benzeri Hatay Reyhanlı'da yaşanmıştır. Resmi açıklamalar ve Türk kamuoyundaki genel bakış saldırının faili olarak Suriye rejimini işaret etmektedir. Buna göre eylemi, Esad rejiminin Türkiye'yi Suriye politikası nedeniyle cezalandırma ve çatışmanın içine çekerek savaş sahasını genişletme çabası olarak okumak mümkündür.

Olay tüm Türkiye'yi derinden etkilemiştir. Ancak bölge insanı, Reyhanlı halkı doğrudan şiddete maruz kalmıştır. Bu da zaten Suriye ile sınır ilçesi olması dolayısıyla direk etkiye maruz kalan ve gergin bir havanın hakim olduğu bölgede kutuplaşmaları daha da körüklemiştir. Reyhanlı Suriye'deki olayların başlamasından bu yana neredeyse kendi nüfusu kadar Suriyeli misafiri ağırlamaktadır. Bu da bölgedeki sosyal, ekonomik, güvenlik durumunu radikal biçimde etkilemektedir. ORSAM olarak Suriye olaylarının başlamasından bu yana Reyhanlı'ya yerleşmiş olan Suriyeli misafirler ile hayat hikayelerini dinlediğimiz çok sayıda söyleşi gerçekleştirdik. ORSAM web sayfamızda yayınladığımız bu söyleşilerin son Reyhanlı olayı ile birlikte bir kere daha Türk kamuoyunun ilgisine sunulması gerektiğini düşündük. Reyhanlı'daki durumu anlamaya ve Suriyeli misafirlere bakışa katkı sunması dileğiyle söz konusu söyleşileri derlediğimiz bu çalışmayı kamuoyunun ilgisine sunuyor ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

İçindekiler

Takdim.....	4
Söyleşiler	
1- Arkeoloji öğrencisi Ahmed abu Zaid	7
2- Kimya bölümü öğrencisi Aiham	11
3- Hişam el Hatip, Sanid el Hayriye adlı bir yardım kuruluşunda çalışıyor	13
4- Matematik öğretmeni Ömer	17
5- Üniversite öğrencisi Taim.....	19
6- Medyada mensubu Wasim Alhomsı	21
7- Sağlık memuru Yahya Abdülkerim	25
8- Avukat Rami	27
9- Avukat, Ulusal Koordinasyon Kurulu üyesi Salah Şamiye	29
10- Emekli memur Adil Abdülselem.....	31
11- Çiftçi Abdülkerim Süleyman abu Nasreddin	33
12- Çiftçi Ali Nadir Abu-Ammar.....	33
13- Mühendislik Fakültesi öğrencisi Cihad Hammud el İyad	34
14- Terzi Fecir Abdo Hasan	34
15- Avukat İbrahim Halil Cişeni	36
16- Kaportacı İmad el Kagil	36
17- Öğretmen Kamil el Nasiri	37
18- Tatlıcı Karmo Hattal el Usaymi	38
19- Emekli polis Maced Halim Abdulsettar abu Nafi	38
20- Hastane hizmetlisi Mahmut Dabak el Hüseyni	39
21- Emekli öğretmen Maruf Hacı Hasan al Talaviy	40
22- Oto yedek parça satıcısı Mustafa Dibo El Hassan abu Gafro	40
23- Sebze-meyve toptancısı Zekeriya Ammer el Cabiri.....	41
24- Faris El Halidi Muhaliflerin saflarında çatışmalara katılmış.....	42
25- Abdülrahman Sellak Dera'da gösterilere katılmış.....	44
26- Beden Eğitimi hocası Usame	45
27- İşçi Muhammet Nur	45
28- Şoför Alameddin Mustafa el Hekim.....	48
29- İlkokul öğretmeni Avvad Hasan el Becceri	50
30- Giysi imalatçısı Basel Haffen Nadir	50
31- Emekli ziraatçı Cemal Ahmed Farisi.....	51
32- Terzi Cihad el İbrahim	52
33- İnşaat ustası Edhem Nebil Darra	53
34- Ayakkabı atölyesi sahibi Emin el Amir Salahi	54
35- Üniversite öğrenci Hacı Hasib el Azzo.....	55

36- Erkek kuaförü İbrahim Akkar el Faris.....	56
37- Tatlıcı İmad Cemil	56
38- Çiftçi İyed el Hasib.....	57
39- Şoför Mahfuz Casim Hallab.....	58
40- İnşaat teknisyeni Muhammed El Nuri.....	59
41- İnşaat malzemeleri satıcısı Mustafa Selim Cindavi	59
42- Çiftçi Nahir Avvadi	60
43- İnşaat ustası Neşed Sabri el Hüseyin.....	61
44- Devlet memuru Numan Cabir el Kasım.....	62
45- Belediye otobüsü şoförü Numan Halid el Killavi.....	62
46- Gıda tüccarı Radi Hamden.....	63
47- Çiftçi Rayken el Abud b	64
48- Çiftçi Reykan Hac Mustafa El Şerif	64
49- Tır şoförü Rıdvan el Seyyid	65
50- Minibüsü şoförü Rüstem Derviş.....	66
51- Mutfak eşyaları satıcısı Süheyl Ali Ahmedî	67
52- Kafeterya işleticisi Şaha Zekkur	68
53- Diş teknisyeni Yahya Vele Karam el Kassas	68
54- Market sahibi Yaser Hamad el Kasim	70
55- Kâhya Besil Hasan Ekrem.....	70
56- Fırıncı Abdulkerim Hac Ali.....	71
57- Çiftçi Ahmer Avad abu Mustafa	72
58- Feris Vasil el Hilef cezaevine girdiği için Hukuk fakültesini bitirememiş.....	72
59- Çiftçi Halil el Hacı.....	73
60- Haşim Abdullah abu Rıdvan Muhaliflerin saflarında çatışmalara katılmış.....	74
61- İtriyaçı İyed Hac Bekar abu Mazhar	75
62- Doktor Muhib Ali el Tellec.....	75
63- Hayvancılıkla uğraşan Mustafa Gafro el Şaar.....	76
64- İnşaat malzemeleri satıcısı Nasıl el Farac abu Fadıl	77
65- Öğretmen Nuh Dahiye el Cabbar	78
66- Cerrah Selim abu Hasan	79
67- Tüccar Tayfur Mişhed el Nazir	79
68- Emekli memur Uved Behic	80

Hazırlayanlar: Feyyat Özyazar
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi
Lina Zekeriya Saguj

REYHANLI'DA SURİYELİLER İLE SÖYLEŞİLER - II

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Ahmed abu Zaid ile söyleşi

Ahmed abu Zaid arkeoloji öğrencisiyken Özgür Suriye Ordusuna katılmış. “Buraya Han ül Asel'deki meydana gelen çatışmada yaralanan tugayımın bir savaşçının durumunu sormak için geldim. Kendisi Antakya'da bir hastanede tedavi görüyor. Savaşa devam etmek için geri döneceğim” diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Ahmed abu Zaid: Adım Ahmed abu Zaid. On dokuz yaşındayım. Üniversitede arkeoloji okuyorum. Birinci sınıftayım. İdlib'te bulunan Cundullah Tugayı'nın savaşçılarındanım.

Devrimin ilk aylarında gösterilere katıldık. Devlet binalarının duvarlarına yazılar yazmaya başladık. Yaptıklarımıza rejim tarafından vahşice karşılık verilmiştir. Bir süre sonra kadınlarımızın tecavüze uğramasının, her tarafın bombardımana tutularak yıkılmasının ve halkın yerinden göç ettirilmesinin bu sistemin eliyle yapıldığını gördükten sonra devrim başlamıştır.

ORSAM: Hayat doğal seyrinde devam ederken devrimin başlangıcından itibaren gösterilere ve devrime katılmanızın sebebi ne idi?

Ahmed abu Zaid: Asıl ve öncelikli sebep, sistemin bizim iyi bir şekilde Allah'a kulluk etmemize izin vermemesiydi. Çünkü bizden birisinin birden fazla kez camiye gitmesi halinde onu siyasi güvenlik şubesine götürüyorlar ve tahkikata tabi tutuyorlardı. Bu, benim devrimin başlamasıyla birlikte gösterilere katılmamın ana sebebiydi. Dini inançlarım dolayısıyla bu duruma tahammül edemiyordum.

ORSAM: Suriye'de yaşadıklarınızı ve başınıza gelenleri anlatabilir misiniz?

Ahmed abu Zaid: Yaşadığım bölge Bab el Hewa / Sarmada'dır. İlk katıldığım çatışma Bab el Hewa çatışmasıdır. Bu çatışma “Muhammad Razzouk” çatışması olarak isimlendirilmektedir. Bu çatışmada Allah'a şükürler olsun ki 30 tanka hücum edilmiştir. Sonunda tam bir zafer elde edilmiştir. Çatışma 12 saat sürdü. Bu süre içerisinde rejim ordusu Sarmada'da yaklaşık 30 evi yerle bir etti. İçinde çoğunluğu çocuk ve kadınların olduğu evler yıkıldı. Çünkü bombardıman rastgele yapıldı.

ORSAM: Sıradan bir vatandaş iken Cundullah Tugayı'na nasıl dahil oldunuz ve bu tugayla nasıl bağlantıya geçtiniz?

Ahmed abu Zaid: Bazı akrabalarım ve dayılarım ile birlikte Cundullah Tugayı'nı kurduk.

Devrime katılmak için yola çıktık. Dayılarımızın Allah'a şükürler olsun hepsi şehit oldu. Cihad düşüncesi insanları korkutuyor. Özellikle anne ve babalar çocukları için korkmalarına rağmen benim için bu durum tersi idi. Annem beni teşvik ederdi, gitmediğim zaman bana kızardı. Buna şaşırmanın. Biz üç kardeşiz. Biri enformasyon bürosunda çalışıyor, ben savaşçıyım ve üçüncüsü ise evde.

Allah'a şükürler olsun, rejimin ordusu Sarmada'ya giremedi. Sarmada'ya girmek için Tarib el Muharrara'dan yirmiden fazla tank geldi. Kavşakta durduruldular. Allah'ın izniyle mücahitlerin sayısının çokluğu, güçlü olmaları ve sebat etmelerinden dolayı Sarmada'ya giremediler. Birçok mücahit bize katılmak için geldi. Bizimle birlikte cihat ettiler. Zalimin ordusunun Sarmada beldesine girmesine engel olduk. Bir savaşçı herhangi bir savaşa gittiğinde ölümü düşünmez. Bilakis o ölüm gelmeden ölüme hazırdır.

ORSAM: Buraya gelmenizin sebebi nedir ve ne zaman geldiniz?

Ahmed abu Zaid: Buraya Han ül Asel'deki polis okulunda meydana gelen çatışmada yaralanan tugayımdan bir savaşçının durumunu sormak için geldim. Kendisi Antakya'da bir hastanede tedavi görüyor. Savaşa devam etmek için geri döneceğim. Bu bölgede 4 aydan beri savaşmaktayız.

Polis Okulu Halep vilayetindeki son karargâh yeridir. Allah'ın izniyle burayı ele geçirdiğimizde Halep vilayetini ve daha sonra Halep'in girişinde bulunan Subay Akademisi'ni ele geçireceğiz. Burası eğitimli askerlerin bulunması ve mühimmatı olması sebebiyle Suriye'nin en önemli yerlerinden sayılmaktadır. Polis okulu 4 aydan beri kuşatma altında, okul çevresinde büyük çatışmalar yaşanıyor.

ORSAM: Halep Polis Okulu ve Subay Akademisi'nin ele geçirilememiş olmasının sebebi nedir?

Ahmed abu Zaid: Rejimin büyük desteği var. Destek için her gün on tank geliyor. Allah'a hamd olsun otuz tankı imha ettik ve yaklaşık 350 askeri öldürdük. Bir haftadan beri süren son çatışmada Cundullah Tugayı'ndan üç savaşçı şehit oldu ve beş savaşçı da yaralandı. Buna karşın 109. Tugaydan 35 Cumhuriyet muhafızı ise öldürüldü. Bahsettiğim kayıplar ise Cundullah Tugayı'nın içinde bulunduğu ve rejim ordusu tarafından saldırıya maruz kalan değirmenlerden biri olan BMB'yi ele geçirme sırasında yaşanmıştır.

ORSAM: Polis Okulu'nun ele geçirilmesi konusunda Nusrat Cephesi Tugayı'nın tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu hususta bir destek girişimi mevcut mudur?

Ahmed abu Zaid: Başlangıçta Nusrat Cephesi Tugayı ile beraberdim. Nusrat Cephesi Tugayı'nın komutanı abu Muhammed el Absi'dir. Lakin bu tugayın gücü yetmediği için ancak ganimet olan yerlere hücum ediyor. Polis Okulu'nda ise ganimet yok. Buna rağmen kendilerinden yardım istedik. Nusrat Cephesi şuanda Menağ, Kuveyris ile El Neyreb havaa-lanları kuşatma altında tutuyor.

ORSAM: Subay Lokalindeki son durum nedir?

Ahmed abu Zaid: Polis Okulu'nun düşmesinden sonra inşallah hedefimiz orası olacak.

ORSAM: Nusrat Cephesi Subay Akademisi'ni ele geçirmeyi ganimet olarak görüyor mu?

Ahmed abu Zaid: Bilmiyorum. Onlardan yardım istediğimizde bizi bir kere desteklediler ve şehit verdiler. Bir daha gelmediler. Çünkü polis okulu güçlü ve zorlu bir cephe. Suriye ordusunun en zorlu cephelerinden biri ve buradakilerin tamamı Alevi, Şii ve İranlı. Aralarında hiç Sünni yok.

ORSAM: Polis Okulunda bulunanların Alevi olduğunu söylüyorsunuz. Aleviler düşman mıdır?

Ahmed abu Zaid: Hayır, hepsi değil. Onlardan bazıları bizimle birlikteler. Harim bölgesinde savaşıırken Kafarya köyünden bir Alevi subay bizimle birlikteydi ve şehit oldu. Dışarıda düşünülen mezhepçi algı Suriye'de mevcut değildir. Ancak öldürme suçunu işleyen hesabını verecektir. Suriye'de mezhepçilik yoktur. Mezhepçilik rejimin kendisi tarafından yayılmaktadır ve yalancı rejimin basını tarafından yapılmaktadır.

ORSAM: Devrimin bu kadar uzamasının sebebi nedir? Diğer bir deyişle rejimin ömrünü uzatan nedir?

Ahmed abu Zaid: Kendimizdeki eksiklerimizden dolayı, bir topluluk kendisini değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez. Ancak inşallah zafer yakındır ve bu iş çok sürmeyecektir.

ORSAM: Fazlaca tekrar edilen bir cümle değil mi?

Ahmed abu Zaid: Hayır, bu defa kesin. Çünkü bir hava sahası yasağı uygulayacağız. Suriye halkına devrimin başladığından beri ve dışarıdan destek almaksızın hava sahası yasağı sözü verdik. Bu yasağı kendimiz gerçekleştireceğiz. Dün Menağ askeri alanına baskın düzenlendi. Ayrıca Kuveyris ve Neyrab havaalanlarında çatışmalar meydana geldi. Bu iki havaalanına baskın düzenlenecektir ve hava sahası yasağı uygulanacak. Hava sahası yasağı gerçekleştiğinde rejim Allah'ın izniyle düşecektir. Hava sahası yasağı Allah'ın izniyle tüm Suriye'de gerçekleşecektir. Suriye'deki tüm havaalanları kuşatma altındadır. Rejim ülkeyi füze ve toplarla bombalamaktadır. Havadan bombardıman yapamayacaktır.

ORSAM: İki günden beri Scud füzelerinin kullanıldığı bilgisi geldi. Bunun doğruluk derecesi nedir?

Ahmed abu Zaid: Scud füzeleri Şam taşrasına yakın füze üssü olan Humus Elkusayr'dan fırlatılmaktadır. Bu füze düştüğünde 1 kilometrelik alanı yerle bir etmektedir. Bu füzelerle İzaz, Daret Azze ve Han Elasel vuruldu. Bu arada Halep'in büyük tüccarlarına ait geniş tarlalar Han Elasel'de bulunmaktadır. Bu tarlalar yerle bir edilmiştir. Hiçbir şey kalmamıştır. Rejim hiç kimseyi umursamıyor. Rejim kimseyi önemsemiyor. 46 İranlıya karşılık 2000 Suriyeliyi serbest bırakıyor.

ORSAM: Polis Okulu'nun ele geçirilmesi bugüne kadar neden gecikti?

Ahmed abu Zaid: Han Elasel'deki Polis Okulu'nda bizimle birlikte savaşan bir kişi vardı. Bu kişinin lakabı Dayı idi, adı Muhammed Cisriye'ydi. Bu kişi eskiden rejimin Şebiha ordusunun personeliydi. Hazano'da bulunan Şeyh Salah'ı öldürmek için görevlendirilmişti. Ancak kendisi Şeyh'e sadakatini göstermiş ve kendisine bir tugay oluşturmuştu. Bu tugay en güçlü tugaylardan biri olmuştur. Daha sonra bu tugay hırsızlık, yağma ve kirli işler yapmaya başlamıştır. Han Elasel'de bizimle birlikte çatışmalara katılıyordu. Bu bozguncu tugayın bizimle bulunması sebebiyle zaferi elde edemedik. Bir hafta önce o ve tugayında bulunan bir işbirlikçi ile birlikte Özgür Ordu'dan ayrılarak rejimin ordusuna geri dönmüşlerdir. İşte zaferin gecikmesinin sebebi budur. Maalesef Suriye'de bu gibi çok miktarda insan var. Onları takip edeceğiz ve yok edeceğiz. Bu fırsatçı tugaylar zaferi engellemektedir. İnşallah Özgür Ordu'nun içindeki bozguncuları temizleyeceğiz. Tek yürek ve tek el olacağız.

ORSAM: Suriye dışındaki muhalefetin görüşüne göre Özgür Ordu'daki bozguncu olanları takip etmek ana düşman olan rejimi bırakmak

ve devrimi göz ardı etmektir. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Ahmed abu Zaid: Bozguncuları tasfiye etmek için ilgili kişiler bulunmaktadır. Bu iş tüm Özgür Ordu'nun işi değildir. Birkaç ay önce kötü tugaylardan bazılarının liderleri tasfiye edilmiştir. İdlib ve Batı Halep taşrasında ve ayrıca Munbuç'ta Ebil Hac Tugayı'nda hırsızlık ve yağma yaptıkları, Özgür Ordu'nun saygınlığını bozdukları gerekçesiyle Özgür Ordu'dan birkaç kişi tasfiye edilmiştir.

ORSAM: Şam Savaşı hakkında ne düşünüyorsunuz? Buradaki rolünüz nedir?

Ahmed abu Zaid: Buralardaki mevkilerimizi bırakarak Şam'a gidemiyoruz ve gerçek zeminde onlara katılamıyoruz. Bizim buradaki rolümüz sebat etmek, sistemin güçlerini meşgul etmek ve Şam halkını öldürmek için onlara fırsat vermemektir. Bölgemizi rejimin ordusundan temizledikten sonra başka bir bölgeye intikal edeceğiz. Şam Savaşına, Şam ve Taşrası Tugayları askeri meclisinin kendi aralarında yaptıkları koordinasyon ile karar verilmiştir ve savaşa başlamışlardır. Biz onlarla birlikteyiz, destekliyoruz. Ancak nitelikli görevleri yerine getirmekteyiz. Burada Sarmada'da zor bir görevimiz var. Çünkü biz en zor operasyon olan Polis Okulu'nun çevre duvarlarına bomba döşeyeceğiz. Bu iş Cundullah Tugayı'nın 10 elemanı tarafından yapılacaktır. Daha sonra baskın düzenlenecek ve ondan sonra Suriye'nin herhangi bir bölgesine gitmeye hazır olacağız. Çünkü elemanlarımız geniş bilgi ve deneyime sahiptir.

ORSAM: Özgür Ordu'nun bazı mensupları umutsuzluğa düşmüşler ve Özgür Ordunun saflarından ayrılacaklar. Bu husustaki görüşleriniz nelerdir?

Ahmed abu Zaid: Onlar dünya ülkelerinden ve Arap ülkelerinden kendilerine desteğin

gelmemesinden, mühimmat eksikliğinden, meydana gelen yıkımdan, evlerini kaybetmekten dolayı umutsuzluğa kapılmışlardır. Bu da doğru bir düşünce değildir. Onları Özgür Ordu'dan ayrılmaktan vazgeçirecek tek şey destek ve destektir. Özellikle erkek kardeş, kız kardeş, dayı, amca ve annelerini kaybedenlere ve karşılığında bir şey görmeyenlere destek verilmesidir. Onları Özgür Ordu'un saflarına geri döndürecek şey sadece destektir.

ORSAM: Rejimin Ordusundan ayrılıp Suriye dışında Türkiye'de ve Ürdün'de bulunan subaylar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ahmed abu Zaid: Rejimin ordusundan ayrılan subaylardan Özgür Ordu'nun gönüllülerine silah taşımada, savaş planlarını öğretmede faydalanılabildi. Onlar dışarıya niçin kaçıyorlar ki?

Bab el Hava çatışmasına katıldım. Rus silahıyla ancak 3 mermi attım. Ateş etmeyi sürekli çatışmalara katılmak suretiyle öğrendim. Herhangi bir subay gibi savaş planı yapamam.

ORSAM: Türkiye'nin yaptığı yardımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ahmed abu Zaid: Suriye halkı Türk devletinin yardımı ile Sarmada-Bab el Hava'ya giren un, şeker, pirinç ve her türlü gıda maddeleri ile yaşamını sürdürmektedir. Bu yardımlar Suriye'nin her yerine dağıtılmaktadır. Allah'a hamdolsun ki Türk hükümetinin verdiği un ile ekmek fırınları çalışmaya başladı. Rejim yanlısı medya kanallarından Türkiye'nin yağmalaması sebebiyle Suriye'de un kalmadığını duyduk. Suriye'ye Türkiye'den giren un kamyonlarını bizzat gözlerimizle görüyoruz. Suriye medyası yalancıdır ve devrimin ilk gününden itibaren meşruiyetini kaybetmiştir. Allah'a hamdolsun ki Türk hükümeti bizim yanımda herhangi bir Arap devletinden daha fazla durmuştur. Türk hükümetinden bundan daha fazla yardım bekliyoruz.

ORSAM: Türkiye’den beklentileriniz nelerdir?

Ahmed abu Zaid: MIG uçakları kampları bombaladığında Türk hükümeti buna cevap vermeliydi. Çünkü MIG uçakları Türkiye hava sahasına girmiştir. Hava sahasına giren uçak vurulabilirdi. Suriye, Akdeniz’de bir Türk uçağını düşürdüğü gibi düşürülebilirdi. Türkiye’nin askeri müdahale gerçekleştirmesini ümit ediyorum.

**Bu söyleşi, 12 Şubat 2013 tarihinde Lina Zakeriya Saguj tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Aiham ile söyleşi

Aiham Fen Fakültesi Kimya bölümü **öğrencisi**. Halep’in Kafr Hamra bölgesinde yaşıyor, saldırılar genellikle çevre bölgelerde gerçekleşiyormuş fakat babasının hastalığının tedavi edilmesi için sakin ve sessiz bir ortamda yaşaması gerektiğinden göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Aiham: Adım Aiham. 32 yaşındayım ve bekârim. Fen Fakültesi Kimya bölümü 3. sınıf öğrencisiyim ama şimdilik okulu dondurdum.

ORSAM: Suriye’de yaşananları biraz anlatabilir misiniz?

Aiham: Açıkçası ne olduğunu tam bilmiyorum. Olaylar başladığında askerlik görevimi yapıyordum. Halep halkı ile ilgili ise herkesin inandığı şey Halep halkının çıkarları peşinde koşan insanlardan oluştuğu ve bu yüzden devrime geç katılmalarıdır. Şu ana kadar Ha-

lep halkının yüzde 70’i rejim yanlısı olmaya devam etmektedir. Bunu kimse inkâr edemez. Aynı zamanda halk mevcut rejimden de kurtulmak istiyor. Halep’te durum gittikçe kötüye gidiyor. Halep, Humus’tan daha kötü olacaktır. Olayların bir şekilde durması gerekmektedir. Devrim yanlısıyım. Ancak Özgür Suriye Ordusunun açıklamasına göre onlara vaat edilen silah ve mühimmat hala ulaşmış değil. Sizce bize karşı olan devletlerin desteğinin beklenmesi mümkün mü? Tüm devletler çıkarlar peşine düşmektedir. ABD, Türkiye, Katar, Suudi Arabistan, Rusya ve şimdiki rejim bu durumdan faydalanmıştır. Örneğin Türkiye, olaylardan en fazla fayda gören ülkedir. Türkiye ekonomisi yüzde 13 oranla büyüdü. Bu durumun da iki nedeni var. Kiraların aşırı yükselmesi ve ticaret hacminin artması.

Katar ve Suudi Arabistan’a gelince, onların tek amacı devrimin ülkelerine uzanmamasıdır. Rusya ise bunlardan çok daha zeki; Rusya’nın amacı Suriye’de Müslümanlığının yayılmasını engellemektir. Tabi tekrar söylüyorum bunlar benim görüşüm.

ORSAM: O halde devrimin gerçekleşmesini yanlış bir adım olarak mı görüyorsunuz?

Aiham: Hayır, bunu demek istemedim. Özgür Suriye Ordusu’nun çalışma mekanizmasının yanlış olduğunu düşünüyorum. Bir bölgeye giriyorlar ve rejim o bölgeyi bombardıman altına tutuyor. Sonuç olarak da Özgür Suriye Ordusu o bölgeden zafer gerçekleşmeden tekrar kaçıyor. Mesela askeri değerlendirmelere göre o bölgeyi (Halep’te Kasr el Rais bölgesini) kurtarmak için ABD Ordusu’ndan bir tümenin iki hafta savaşması gerekiyormuş. Özgür Suriye Ordusu silahı olmadan o bölgeyi nasıl geçirecek ki?

Bence şu ana kadar devrim sürecinde önemli başarılar elde edilmemiştir. Elde edilen tek başarı ise halkın bütün olarak çalışmaya baş-

lamasıdır. Çünkü daha önce halk uyku halindeydi. İmanı zayıflamıştı. Yolsuzluk ve rüşvet her müesseseye yayılmıştı. Şimdi ise dini uyanış ile bölgede Şii ve İran uzantısı durdurulmuştur. Bence bu devrimin en önemli başarisıdır. Diğer bir başarı ise Suriye’de mezhep ayrımı yapmadan bütün zalimlerden mesela Beşşar Esed, Mahluf, Rustum Gazale ve emniyet güçlerinden kurtarmasıdır. Bunlar Allah’tan korkmayan bir gruptur ve hiç ayırım yapmadan herkese zarar vermek istiyorlar.

ORSAM: Halep’ten neden çıktınız?

Aiham: Halep’in Kafr Hamra bölgesinde yaşıyoruz. Bizim bölgede bir şey olmadı ama olaylar ve saldırılar hep bizim çevremizdeki bölgelerde gerçekleşiyordu. Ancak babam hasta ve hastalığından ötürü tedavi edilmesi için sakin ve sessiz bir ortamda yaşaması gerekiyordu. Bu yüzden göç etmek zorunda kaldık, 1 Eylül tarihinde Suriye’den ayrıldık.

ORSAM: Aklından çıkmayan olaylara tanık oldunuz mu?

Aiham: Tabi, bir kez bize yakın bombalar düştü ve bir akrabam parça parça oldu. Çok kayıp verdik. Kardeşim doktor subay olarak çalışmaktadır, Şam’ın Tişrin Hastanesinde çalışıyor. Olaylar başladığından beri kardeşimi göremiyoruz. Açıkçası kardeşim rejimden ayrılmak istemiyor, çünkü onun başka hesapları var. Diyor ki “ben ayrılısam ve rejim kalırsa bizler ne yapacağız”. Ancak kendisi de bu rejimin bir an önce gitmesini de bütün gönlü ile istiyor.

ORSAM: Peki, rejimin ayakta kalma ihtimali varsa tekrar dönüp onun hükmü altında yaşamak ister misiniz?

Aiham: Bence bu çok zor bir soru; bu olursa demek ki büyük bir musibete uğrayacağız.

ORSAM: Peki, durum böyle kalırsa, yani yıpratma savaşı devam ederse ne yapacaksınız?

Aiham: Bilmem, ama belki geri dönüp daha sakin bir bölgede yaşamaya başlayacağız. Ama şimdiki durum geri dönmeye hiç müsait değildir.

ORSAM: Mezhepçilik hakkında görüşleriniz nedir?

Aiham: Mezhepçilik bölgeden bölgeye değişiyor. Mesela Halep'te mezhepçilik sorunu yoktur. Bir genç olarak değişik mezheplerden arkadaşlara sahibim. Aramızda hiçbir kin ya da nefret yok. Hatta benim en yakın arkadaşlarım Hristiyanlardandır.

ORSAM: Peki, bu hisler devrimden sonra devam etti mi?

Aiham: Genel olarak mezhep ve etnik gruplar kendilerine kapanmaya başladılar. Bu da rejimin uyguladığı baskınlardan dolayı bence. Tarih boyunca en alçak ve en sinsi rejim bu rejimdir. Bazen bizleri hala Hafız Esed'in yönettiği hissine kapılıyorum. Çünkü rejim istediği zaman plan yapıyor ve halkın zayıf noktalarını biliyor. 40 yıldan beri bunlar bizleri bu şekilde yönetiyor. Bunlardan kurtulmak çok zor. Devrim belki 10 yıl boyunca devam edebilir, belki de yarın bitebilir. Ancak halk arasında ettikleri fikirlerden kurtulmak için uzun zaman gerekiyor.

Mesela Halep tacirlerinin milyonlarca Suriye Lirası vergi vermesi gerekiyordu. Ancak hükümet bunların sadece yüzde 25'ini alıyordu. Biliyordu ki bir gün bu borçları başka şekilde tahsil edecektir ve işte şimdi tahsil etmeye başladı.

ORSAM: Rejim mezhepçiliği Suriye halkı arasında yayma politikasında başarılı olabildi mi?

Aiham: Evet, ancak yüzde 1 oranla başarılı olabildi. Bu oran, Şebiha ve güvenlik güçlerinin uyguladığı davranışlardan dolayı ortaya çıkmıştır. Ancak ben mezhepçiliği aklımdan bile geçirmedi.

ORSAM: Türkiye Hükümeti ve halkı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizlere nasıl davranılıyor?

Aiham: Türkiye Hükümeti'nin şimdiye kadar hiç kusuru olmadı. Bizlere tüm kapılarını açtı. Özgür Suriye Ordusu'nun şimdiye kadar ayakta durmasının nedeni Türkiye'den onlara giden yardımlardır. Türkiye halkı ise, bizlere Lübnan ve Ürdün halkından çok daha iyi davranıyor. Ancak Reyhaniye'de kiralar arttı. Evlerin kira bedeli 1200 liraya kadar çıktı. Bu yüzden oradan ayrıldım, ancak bence bu da normal bir durum.

Genel şekilde Türkiye halkı misafirperverdir, bizlere karşılıksız çok şeyler temin ettiler. Çocuklarımıza sütü bile onlar temin ediyor. Ancak Suriyeli yardım müesseseleri gıda dağıtımını üstlenmeye başlayınca yolsuzluklar ortaya çıkmaya başladı. Eğer aralarında Türk çalışanlar olmasaydı, bu yardımlar hayatta Suriyelilere ulaşmazdı. Çünkü Suriyeliler önce akraba ve tanıdıklarına dağıtıyorlar, sonra halkı düşünüyorlar. Türkler çok iyi insanlar ve Suriye halkına hizmet etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Suriyeli gençlere geri dönmeleri için iş fırsatları temin edilmesini ümit ediyorum.

**Bu söyleşi, 27 Şubat 2013 tarihinde Lina Zakeriya Saguj tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Hişam el Hatip ile söyleşi

Hişam el Hatip'in ailesine iç savaş öncesi uzun yıllar baskı uygulanmış. Amcaları yıllarca cezaevinde yatmış ve tutuklu oldukları süre boyunca işkence yapılmış. Sanid el Hayriye adlı bir yardım kuruluşunda çalışıyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Hişam el Hatip: Adım Hişam el Hatip. İdlip'in Kafer Nebil ilçesine bağlı olan Muarrat Hurama köyünden geliyorum. 2007 yılında Şam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldum. Babam ve dedem hatip olarak çalışmışlardı.

ORSAM: Devrimin nasıl başladığını ve devrimde üstlendiğiniz rolü anlatabilir misiniz?

Hişam el Hatip: Devrim uzun zaman önce başladı. Köyümüz sabırsızlıkla bu devrimin gerçekleşmesi için bekliyordu. Ailem 1980'li yıllarda çok zor koşullarla yüzleşmek zorunda kaldı. Amcam İbrahim el Hatip, 11 yıl cezaevinde kaldı. Bir diğer amcam Abdülrezzak el Hatip de 6 yıl cezaevinde yattı. Tutukluluk süresi boyunca onlara çeşitli işkenceler yapıldı. Bu yüzden devrim başladığında devrime katıldık. İmam olarak Şam'ın Sidi Mukdad Mescidi'nde çalışıyordum. Her zaman hutbelerim ve dini vaazlarımda zalimlere işaret ediyordum. Bence bu devrim iman ile kâfirler arasında yaşanan bir savaştır. Bizlere 42 yıl boyunca baskı uygulanmıştır. Hiçbir zaman görüşlerimizi özgürce ifade edemedik.

Önce gösterilere katıldık. İmam ve hatip olduğum için kendi yaşadığım bölgede gösterilere katılamadım. Tutuklanmamak ve güvenliğini sağlamak adına Berza bölgesine gidip oradaki gösterilere katılıyordum.

2011 yılının Mayıs ayının başlarında, el Hasan Mescidi'nde cuma namazından sonra yüzlerce vatandaş gösteri düzenledi. Ben de onlarla katıldım. Şebihalar ve güvenlik güçleri tarafından tutuklandık. Önce küçük bir arabaya bindirildik. Yol boyunca dövüldük. Aramızdan bazılarının omuzu kırıldı. Emniyet Müdürlüğü binasına götürüldük ve binanın üç kat aşağısına indirildik. Her birimizi ayrı odalara koydular. Odaların boyutu bir metre kare kadardı. Günde sadece bir kez tuvalete gitmemize izin veriyorlardı. Yemekler çok kötüydü.

Beş gün boyunca ailem ve nişanlım hakkımda bilgi edinemediler. Günlerden bir gün kırık boruları tamir etmek için kaldığımız yere bir tamirci geldi. Gelen kişiyi bir yerlerden tanıyordum. İsmini hatırladım ve ona seslendim. Bir saniyeliğine benim olduğum tarafa baktı ama kameralar olduğu için korktu. Daha sonra yanındaki arkadaşlarına kameraların önünde durmalarını rica ederek yanıma geldi. Kim olduğumu tam olarak anlayınca da malzeme eksik bahanesiyle hemen oradan ayrıldı ve aileme haber verdi. Aynı gün kimliğini açıklayamayacağım bir kişi geldi ve benimle ilgili olarak şube müdürü ile görüştü.

Tek başıma kaldığım hücreden hapisanede bulunan diğer tutukluların beraber kaldığı bir koğuşa gönderildim. Koğuşlardaki durum her ne kadar çok kötü olsa da en azından sohbet edecek birilerinin olması iyiydi. Ayrıca istediğim zaman tuvalete gidebiliyordum.

Gösterilere katılmak suçundan ötürü tutuklanan üç kişiydik. Diğer tutuklular hırsızlık ya da uyuşturucu ticareti gibi suçlardan ötürü tutuklanmıştı. Bu tutuklular bize kızıyor, "Neden gösterilere katıldınız ey şerefsizler?" diye küfür ediyorlardı. İşkence odasında çeşitli işkence aleti gördüm. İşkence gördüğüm sırada "Hani gösteride ya Allah diyordun. Senden başka kimsemiz yok diyordun. Hadi şimdi gelsin sizi kurtarsın."diyorlardı. İşkence yapanların yanında İdlip'ten gelen bir subay bulunuyordu. Bu subay parmak izini aldıktan sonra seni işkenceden kurtaracağım dedi. Dediyini de yaptı. Ertesi gün bizleri siyasi büroya götürdüler. Facebook sayfası olanları ise tekrar tutukladılar. Geri kalanları savcılığa sevk ettiler. Savcının önünde bana yöneltilen suçları reddettim. Sonra beni serbest bıraktılar.

ORSAM: Suriye'de Facebook'ta profil sahibi olmak suç mu sayılıyor?

Hişam el Hatip: Evet, bu bir suç olarak kabul ediliyordu. Biri ekonomi diğeri iki yıllık yüksek okul okuyan iki öğrenci bu suçtan ötürü tutuklandı.

Serbest bırakıldıktan sonra devrim çalışmalarına geri döndüm. Yaşadıklarımın da etkisi ile organize bir şekilde faaliyet göstermeye başladım. Önce 15 kişi anlaşarak Humus'a ilaç kaçırmaya başladık. Daha sonra gıda temin etmeye başladık. Bunları yaparken de karşı tarafa hiçbir zaman gerçek isimlerimizi vermedik.

26 Aralık 2011 tarihinde Filistinli bir arkadaşım ile mescitte kitap okuyorduk. Bu arkadaşım daha sonra Emeviyyin Tugay'ında tabur sorumlusu oldu. İki kardeşi de şehit olmuştu. Bir anda Şebihaya ait bir kişi mescide girdi. Dışarıda birkaç dakikalığına benimle konuşmak istediğini söyledi. Dışarıya çıkınca beni tutukladılar. O anda ilaç kaçırdığımızı öğrendiklerini düşündüm. 100'den fazla kişinin tutulduğu bir odaya götürüldüm. İşkenceden yeni çıkmış biri gelip yanıma oturdu. Bir süre konuştuk ve bana kendine yapılan işkencele-ri anlattı. Daha sonra beni de sorguya aldılar. Sorgu da anladım ki ordu mensuplarını öldürme teşebbüsü ile suçlanıyordum. Bana yöneltilen suçlamaları reddettim ve ifademi bu şekilde imzaladım. Tekrar cezaevine götürüldüm. Tutukluların bazıları Sudanlı bazıları ise Lübnanlıydı. Bunları rastgele tutuklamışlardı. Bu nedenle halk arasındaki tepki giderek artmaya başlamıştı. Güvenlik güçleri keyfi bir şekilde her aileden birilerini tutukluyor ve halkın arasında korkunun yayılmasını amaçlıyordu. Ancak bu politika tam tersi bir durum ortaya çıkardı. Devrime katılım giderek arttı. Duyduğum bir hikâyeye göre 19 yaşında bir kızın keskin nişancı tarafından öldürülmesinin ardından 200 kişilik sülalenin tamamı devrime katılmıştır.

Ertesi gün bana yöneltilen suçlamalar değişti. Bu defa da silah taşıdığımı ve ordu mensuplarını öldürme olaylarına karıştığımı iddia ettiler. Daha sonra ise Şeyh Ramazan Buti için sorgulandım. Neden onun gibi ılımlı biri olmadığımı sordular. Şeyh hakkında olumlu konuştum ve onun hocam olduğunu ifade ettim. Sorguyu yürüten subay bana inanmadı. Falakaya yatırıp 120 sopa vurdular. Bilincimi kaybedip bayılmışım.

O günlerde Suriye'ye Arap gözlemciler gelmişti. Cezaevlerini ziyaret etmeye başladılar. Cezaevi müdürü geldi ve Cumhurbaşkanı'ndan af kararı çıktığını söyledi. O zaman tutukluları başka bir cezaevine nakletmek istediklerini anladım. Gerçekten de böyle oldu. Cezaevinden işkence izlerini temizlemeye başladılar. Biz tutukluları ise Neche diye adlandırılan Emniyet Eğitim Merkezi'ne götürdüler. Orada çeşitli insanlarla karşılaştım. Mesela Sari Fadda adlı bir şarkıcıyı orada tutuklu gördüm. Hâlbuki bu şarkıcı hep Beşşar Esed için şarkılar söylüyordu. Rejim ne dost ne de yanlı tanıyordu.

Tutukluluğumun 5. gününde beni ve Muhammet Suyufi adlı bir tutukluyu çağırdılar. Ali Memluk tarafından bizler için istisna kararı geldiğini ve serbest bırakılacağımızı söylediler. Ardından bizi mahkemeye çıkardılar. Dört gün sonra serbest bırakıldık.

Cezaevinden çıktığımda annemin hastanede ve komada olduğunu öğrendim. Hemen annemin yanına gittim. Yanında olduğumu hissetmiş olacak ki gözlerini açtı. Ancak felç olduğu için hareket edemedi. Şam'a geri dönmek zorunda kaldım. Ama her gece rüyamda annemi görüyordum. 20 gün sonra annemim vefat haberi geldi.

Şam'da devrim faaliyetlerine katılmaya devam ettim. Aynı grupla irtibata geçtim. Bu defa silah kaçırmaya başladık. Çalışma alanımız

Şam'ın Kazzaz bölgesindeydi. Ancak riskli bir bölge olduğu için silahları başka yerlerde saklamaya başladık. El bombası ve çeşitli hafif silahları kaçıırıyorduk.

Ramazan akşamı eve geri döndüğümde semtimize askeri konvoyun girdiğini gördüm. Konvoy 12 tank ve sayılamayacak kadar çok Şebihha güçleri vardı. Önce semt başında bulunan trafolyu patlattılar. Seyide Zeynep bölgesinden gelen Şiiler 6 kişiyi öldürdüler. Semtin 15 yaşından büyük olan gençleri harekete geçti. Kendi imkânlarıyla temin ettikleri silahlarla meydana indiler. O zaman depoladığımız silahın zamanı geldiğini anladık. Depoları açtık ve silah dağıtmaya başladık.

İlk tutuklanacak kişi olacağımdan semtten kaçtım ve Dera'ya gittim. Oradan da köye geçtim. Köyüm kurtarılmış bölgenin içindeydi. Arkadaşlarımla irtibat halinde kalmaya devam ediyordum. Daha sonra öğrendim ki direniş iki ay sürdükten sonra hava müdahalesi sonucunda direniş sona erdirilmiştir. Ahali Şam'ın başka bölgesine göç etmek zorunda kaldı.

Köyümde devrim faaliyetlerine katılmaya devam ettim. Oradan da Halep'in İzaz bölgesine geçtim. İzaz'da Şeriat mahkemeleri kurulmuştu. Bu mahkemelerin görevi ise halk arasındaki sorunlarına çözüm bulmaktır. Bu mahkemelerde bir hafta çalıştım. Ardından "Sanid el Hayriye" adlı bir yardım kuruluşunda çalışmaya başladım. Allaha şükürler olsun bu kuruluşu çok güzel faaliyet yapmaktadır. Suriye'de daha fazla tanınmaya başladık. Önce 5000 ton un dağıttık. Daha sonra Türkiye Enerji Bakanlığı'nın onayı ile 5 milyon litre mazot aldık ve dağıttık. Şimdi başka yardımlarda da bulunuyoruz.

Ayrıca Sanid el Hayriye, Suriye dışında da önemli projelere imza atmaya başladı. Mesela kamplarda günlük olarak 35.000 kişilik ekmek temin ediyoruz.

ORSAM: Türkiye'nin politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hişam el Hatip: Türkiye Hükümeti, Arap ülkelerinin tam tersidir. Arap halkı bizi desteklerken hükümetleri bizi desteklemiyor. ABD talimatı ile çalışıyor. Öte yandan Türkiye Hükümeti'nin yanımızda olmasına rağmen, Türk halkının çoğu fırsatçıdır. Daha önce Allah rızası için yardım ediyorlardı. Şimdi ise Suriyelileri kullanıyorlar. Kısaca Türkiye Hükümeti Arap halkına benziyor. Türk halkı ise Arap hükümetlerine benzemeye başladılar.

ORSAM: Suriye'deki mezhepçilik hakkındaki görüşünüz nedir?

Hişam el Hatip: Rejim, mezhepçiliği 40 yıl önce halk arasında yaratmaya başladı. Bu işi önce Hafız sonra da Beşşar yaptı. Çünkü biliyorlardı ki bir gün devrim olacak. Bu yolla devrimi susturabileceklerine inanmışlardı.

Mezhepçilik devletin tüm müesseselerinde vardı. Orduda mesela tüm subaylar Aleviydi. Hatta normal ve basit bir Alevi subay ya da emniyet mensubunun görüşü daha itibarlıydı. Sivil hayatta da bunlar yaşanıyordu.

ORSAM: Aleviler ile diğer mezheplerin ilişkileri nasıl?

Hişam el Hatip: Suriye'nin çeşitli bölgelerini gezdim. Gördüm ki Suriye'de Aleviler bir grup ve diğer tüm mezhep ve etnik topluluklar bir diğer gruptu. Kısacası Suriye halkı bir grup, Aleviler ise ayrı bir grup olmuşlardı.

Alevileri emniyete kayıtsız şartsız alıyorlardı. Sünniler ise belirli şartlara göre alınıyordu. Bir arkadaşımın emniyete girene kadar canı çıktı. Bir gün bir kız ile nişanlamak istedi. Kızın hakkında güvenlik soruşturması yapılmıştır. Amcası Müslüman Kardeşler üyesi olarak tanınıyormuş. Anında ya bu kızdan ya

da emniyet teşkilatından ayrılmasını istediler. Bu arkadaşım o kıza evlendi. Devrim başladığında devrime katıldı.

Millet ondan korksun da rüşveti hemen ödesin diye trafik polisleri Alevi lehçesi ile konuşuyordu.

Elbette her millette iyi de ve kötü de vardır. Ama açıkçası rejimin yaptıklarından ötürü iyilerini bile sevmemeye başladık. Bence bu normal bir tepkidir.

ORSAM: Muaz Hatip ve Hatip'in son yaklaşımıyla ilgili görüşünüz nedir?

Hişam el Hatip: Muaz Hatip'i daha önceden tanıyordum. Ama onu şeyh olarak tanıyorum siyasetçi olarak değil. Emevi Camisi'nde verdiği ders ve vaazlara katılıyordum. Şimdiki gözlemlerime göre Şeyhimiz siyasi deneyimler kazanmaya başladı. Siyasi görüşünü sağlam görüyorum. Ulusal İttifak içerisinde sadece kendisi, milletin acısıyla ilgileniyor. Savaşın bir an önce bitmesi için çabalıyor. Asıl amacı bombardımanların durdurulması ve herkesin evlerine dönmesidir. Aynı zamanda Beşşar Esed ve yanlılarının da ülkeden gitmesini hedefliyor.

Bazı siyasi taraflar Beşşar Esed'in yakalanmasını ve asılmasını istiyorlar. Bence bu halk önünde boy göstermekten başka bir şey değil. Bu nedenle de Hatip'in son yaklaşımlarını destekliyorum. Hatta Peygamber efendimiz 70 sahabenin şehit olmasına rağmen Hudeybiye barışını imzalamıştır. Mekke'ye girdikten sonra herkesi affetmiştir.

Allah'tan duam Muaz Hatip'e yardımcı olsun. Suriye halkının acılarının bir an önce bitmesini isterim.

ORSAM: Suriye halkına vermek istediğin bir mesaj var mı?

Hişam el Hatip: Suriye halkından koltuk mücadelesine girmemelerini istiyorum. Çünkü bunların hepsi fanidir. Riyaz el Esad'e baksınlar. Devrim başladığında nelerin peşindeydi. Oysa şimdi onu kimse hatırlamıyor bile. Çalışmak isteyen sessizce çalışsın.

**Bu söyleşi, 26 Şubat 2013 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Ömer ile söyleşi

Öğretmen olan Ömer, Halep'de başlayanlar saldırılar sonucu birçok yakının kaybetmiş. Önce Havaalanı yakınındaki köye yerleşmiş fakat saldırılar orada da başlayınca Türkiye'ye göç etme kararı almış.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Ömer: Adım Ömer. 33 yaşındayım ve bekârım. Halep Üniversitesi'nden mezun oldum. Matematik, Fizik ve Kimya öğretmeni olarak çalışıyorum. Halep'te yaşıyorum.

ORSAM: Halep'ten ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Ömer: Halep'in El İzaa semtinde ikamet ediyordum. Semtimiz, Filistin/Gazze'de yaşanan olayların benzerini yaşamıştır. Çok sayıda gösteri düzenleniyordu. Aynı zamanda hava bombardımanı Halep'in köylerini hedef almaktaydı. Bir cenaze merasimine katıldığımızda bize yönelik hava saldırısı düzenlendi. Saldırıda 12 kişi öldü ve 25 kişi yaralandı. Bu 25 kişiden de 7'si daha sonra şehit olmuştur. Bu olaylar Halep'te rejime bağlı ordunun ile Özgür Suriye Ordusu arasında çatışmalar yaşanmadan önce gerçekleşmiştir.

ORSAM: Şehri terk etmek zorunda kalmaya neden olan gelişmeler nelerdir?

Ömer: Ramazan ayında Halep'in Selahattin semti ve doğu bölgesine saldırılar başladı. Kardeşim Selahattin semtinde yaşıyordu ve saldırılar artınca yanıma kaçtı. Evimizin yakınına bomba düştüğü zaman şehri terk etmek zorunda olduğumuzu anladık.

Nisan 2011 tarihinde Halep'i terk ederek Tef-tanz köyüne göç ettik. Ancak Teftanz köyünün durumu Halep'e benziyordu ve sürekli bombardıman saldırısına uğramaktaydı. Orada bulunan evimiz, rejime bağlı ordu tarafından yakıldı. Köyün evlerinin yarısından fazlası ordu tarafından yıkılmıştır. Aynı zamanda köyden 400 kişi şehit edildi ve onlardan 45'i akrabalarımıdır.

Devrim başlamadan önce, ailemden pek çok kişi rejim tarafından aranıyordu. 80'li yıllarda 8 amcam aranıyordu. Amcalarımdan 5'i ise ülke dışına kaçmışlardı. Al Gezal ailesinin mensuplarının çoğu kültürlüdür. Mesela ben ve diğer tüm kardeşlerim üniversite mezunuyuz. Bizler de zulme karşıydık. Gösterilere katılan ilk kişilerdeniz.

Ramazan ayında ordu Hama şehrine girdiğinde köyün ahalisi karakola baskın düzenledi ve karakolu ele geçirdiler. Ordu köyümüze 2011 Ekim ayının sonunda girdi ve aile fertlerimizden bir kişi şehit oldu. Daha sonra 2012 Ocak ayında bir baskın daha düzenlendi. Baskında yine ailemden 3 kişi şehit oldu.

Devrim başladığında bizlerde hiç silah bulunmuyordu. Bu yüzden köyün mensupları silah almak için ellerindeki tüm değerli şeyleri satmaya başladılar. Kimse silah dağıtmadı ve herkes kendi çabasına göre silah aldı.

Daha sonra ordu bir daha köye girmek istedi, ancak bu zaman silahlı direnç görünce, Özgür

Ordu ile anlaşma yapmak zorunda kaldı. Anlaşma gereğince ordu köyün havaalanı tarafına yerleşmiştir.

ORSAM: Anlaşmanın esasları nelerdir?

Ömer: Ordu iki kez köye girmek istedi ancak 50 kişiden fazla zayıat verince bir anlaşma yapmak istedi. Önce silahlı çatışmalar durdu, daha sonra bir anlaşmaya varıldı. Anlaşma gereğince ordunun yarısı çekildi, diğer yarısı ise köyün havaalanı bölgesine yakın bölgeye yerleşti.

Kız kardeşimin evi ordunun yerleştiği yere yakındı. Bize ait bir kamyon vardı. Kamyon üzerine hoparlörler yerleştirdik ve orduya hitap etmek başladık. Hitabımızda "kim ordudan ayrılmak isterse onu evine kadar sağ salim evine götürebiliriz" dedik.

Aynı zamanda sürekli rejime karşıt gösteriler düzenleniyordu. Gösteriler ordu tarafından izleniyordu. Ancak onlar anlaşmadan ötürü herhangi bir şey yapmıyorlardı.

2012 Nisan ayında ordu 3. kez köye girmek istedi, ancak o zaman bambaşka şekilde geldiler. Saldırıda füze ve hava saldırısı kullanıldı. Ayrıca saldırıyı, 167 Ölüm Tugayı adı altında 7000 askerden ve yüz tanktan oluşan bir tugay düzenlemiştir.

O zaman da köyün ahalisi fazla zarar görmesin diye Özgür Suriye Ordusu köyü terk etme kararı aldı. Ordu girince çok sayıda şehit verildi ve 400 ev yakıldı.

ORSAM: Unutamayacağınız kadar derin bir olayla hiç karşılaştınız mı?

Ömer: Ordu, ahalinin barındığı bir yeri ele geçirince orada bulunan ailelerin gençlerini dışarıya çıkarıp, 10 kişiyi idam etmişti. İdam edilenlerden 5'i benim yakın arkadaşım.

Amcam 72 yaşında olmasına rağmen ordu tarafından devrimi desteklemek suçuyla idam edildi.

Diğer bir olay ise Hacı Salih Gazal ile ilgilidir. Bu hacı 80 yaşında olmasına rağmen kendisini diri diri yaktılar. Tabi o da devrimi desteklemek suçuyla idam edildi. Al Mesul ailesine bağlı 104 yaşında olan biri yaşına rağmen çok soğukkanlı şekilde öldürüldü. Adamı öldürürken “daha yaşıyormuşsun, yeter artık” diye bağırıyorlardı. Ordu üç gün sonra köyü terk etti ve tekrar Özgür Suriye Ordusu köye girdi. Köyde hayat tekrar başladı.

ORSAM: Peki bu kadar olaydan sonra neden Halep’i terk edip köye yerleşmeye karar verdiniz?

Ömer: 2012 Nisan ayından Temmuz ayına kadar bize bombalı saldırılar düzenlemediler. Çünkü havaalanı köye yakın ve havaalanının zarar görmesini istemediler. Aynı zamanda ordu çok kayıp vermiştir. Bu yüzden 2012 Temmuz ayında köyü terk etmek zorunda kaldık. Önce Murret Nasrin’e gitmek istemiştik. Ancak saldırılar oraya başlayınca Türkiye’ye göç etme kararını aldık.

Pasaportum olmadığından ve ailemin pasaport süreleri geçtiğinden ötürü Türkiye’ye kaçak yollardan girmek zorunda kaldık. 2012 Ramazan’ın 15’inde Reyhanlı’ya yerleştik ve ev kiraladık. Şu an için durumumuz iyi. Çok çalıştığım için bir miktar para biriktirmiştım Allaha şükür.

ORSAM: Buradaki durum hakkında olumlu ve olumsuz görüşleriniz nelerdir?

Ömer: Türkiye halkı genel olarak misafirperverdir. Ancak buraya gelmeden önce ev kiralaları 200 ile 300 Türk lirası arasındaydı. Ancak 800 TL karşılığında ev kiraladım. Bazı evlerin kirası ise 1200’e kadar yükselmiştir. Bu Türkiye’deki durumun olumsuz yönüdür.

Olumlu yönü ise Suriye’ye yakın bir bölge olduğu için fırsat oldukça Halep’e gidip gelebiliyorum. Ayrıca Reyhanlı halkı Arapça konuşuyor. Bu yaştan sonra Türkçe öğrenmek çok zor geliyor.

Yardımların dağıtılması konusuna gelince, öyle bir şeyin olmadığını söyleyebilirim. Herkes hırsız ve fırsatçıdır. Benim durumum iyiydi. Ancak şu an çalışmadığım için ve masraflar fazla olduğu için biraz bile olsa yardıma ihtiyacım var. Suudi Arabistan’da bulunan kız kardeşim bazen para yardımı yapıyor.

Gıda yardımı paketi bize önce bir şahıs tarafından getirildi. Ancak bu yardım bir kere yapıldı. Yardım alabilmek için tanıdığının olması gerekmektedir. Yani kısacası torpil gerekiyor.

Burada yardım denen bir şey yok. İnsanlar ya çadırlara gidecekler ya da Suriye’de kalıp saldırılar altında yaşayacaklar. Çok fakir aileler tanıyorum. Bu aileler de çadırlarda kalmak istemiyorlar. Onlara hiç kimse yardım eli uzatmıyor. Nedenini anlamıyorum; kötü idareden mi yoksa başka bir olaydan kaynaklanıyor? Suriyeliler ile konuştuğum zaman sanki Suriye’deki olayları yaşıyoruz, değişen bir şey yok gibime geliyor. Son olarak bu krizin bir an önce bitmesini ümit ediyorum. Allah kimseyi unutmaz.

**Bu söyleşi, 22 Şubat 2013 tarihinde Lina Zakeriya Saguj tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Taim ile söyleşi

Üniversite öğrencisi Taim Suriye Ordusunun yaşadığı köye yaptığı saldırıda iki kız kardeşini yitirmiş kendisi yaralanmış. Sol ayağı

ve sağ ayağının ön kısmını kesmişler. Tedavisi için Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Taim: Adım Taim. 20 yaşındayım. Üniversite öğrencisiyim. Aslen İdlip'liyim ama Halep'te ikamet ediyorum.

Herkesin söylediği gibi daha önce güven içinde yaşıyorduk. Ancak özgürce değil. Özgürlüğe ihtiyacımız vardı. Yaşamak için gereken en basit haklarımız bile yoktu. Bu yüzden devrimin yapılması şarttı. İçinde yaşadığımız bu şartları değiştirmek zorundaydık. Ancak devrimin bu kadar uzun süreceği hiç kimse- nin aklından bile geçmiyordu. Rejimin ayakta kalmak için insanlığa aykırı çeşitli yollara baş- vurdu. Her türlü silahı kullandı.

ORSAM: Devrime katılmanı sağlayan neden- ler nelerdir?

Taim: Asıl sebep Dera, Humus ve Suriye'nin diğer illerinde yaşanan olaylardır. Önce üni- versitelerde başlayan barışçıl gösterilere ka- tıldım. Güvenlik güçleri bizi durdurmak için üzerimize ateş açmak gibi çeşitli yollara baş- vurdu. Gösterilere sürekli katıldım. Sonunda Askeri Emniyet tarafından tutuklandım. So- ruşturmaya alındım. Ağır ve şiddetli işkence- lere maruz kaldım. En sonunda bana yönelt- tikleri her şeyi kabul etmek zorunda kaldım. Daha sonra beni merkez hapis haneye götür- düler. Yedi gün tutuklu kaldıktan sonra 20.500 Suriye Lirası kefalet karşılığında serbest bira- kıldım. Serbest kalabilmem için 10.000 Suriye Lirası da rüşvet verdik.

Tutukluluk süresi boyunca çeşitli yerlere gön- derildim. En sonunda da cinayet şubesine gö- türüldüm. Orada en ağır işkenceleri gördüm. Aynı şekilde istedikleri evrakları imzalamak zorunda bırakıldım. Savcılığa sevk edildiğim- de savcıdan, bana yapılan işkencelerin izlerini görmesini istedim. Ama savcı bir şey yapma- dı.

Çıktıktan sonra 20 gün boyunca evde hasta yattım. Sonra üniversite sınavlarına hazırlandım. Sınavlara gittiğimde her bölümün kapısında Şebbiha ve emniyet mensuplarının ellerinde listeler ile beklediklerini gördüm. Tutuklandığım için benim adım da o listelerde bulunuyordu. Rejim karşıtı gösterilere katılmamak şartıyla sınavlara katılabildim.

Sınavlar bittiğinde İdlip'e geri döndüm. Tekrar tutuklanmamak için Halep'e geri dönmedim. Yaşadığım işkenceler içimde büyük bir korku yarattı. Evden hiç dışarı çıkmadım. Devrimin hiçbir faaliyetine katılmadım. Ancak içimde özgürlük hislerinin mücadelesini veriyordum. İdlip'te 3 ay kaldım. Rejim yanlısı ordu köyümüzün yakınında konuşlandırıldı. Yakınımızda bulunan bir köyü bombardıman altına tuttu. Bu yüzden Özgür Suriye Ordusu karar aldı ve köyümüzün yakınında bulunan orduya saldırı düzenlemek istedi. Ancak bir hainlik oldu. Rejim bu planı öğrenince köyümüzü de bombalamaya başladı. Saldırıda iki kız kardeşim şehit düştü. Ben de yaralandım. Kız kardeşlerinden biri üniversitede diğeri ise lisede okuyorlardı. Sol ayağımı ve sağ ayağımın ön kısmını kestiler. Tedavim şu an Türkiye'de devam etmektedir.

ORSAM: Suriye'de başından geçenler arasında seni en çok etkileyen olay hangisiydi?

Taim: İşkence yaşadığım günleri aklımdan hiç çıkaramıyorum. Orada yaşadığımız gerçekten çok zordu. Hiç unutmam, 75 yaşlarında olan bir yaşlı adama işkence zoruyla 1000 askeri öldürdüğünü ve 30 tankı patlattığını itiraf etmişlerdi. Bu yaşlı adam hala tutukludur.

50 yaşlarında bir başka adam ise Hristiyan olmasına rağmen Özgür Suriye Ordusu mensuplarını barındırma suçuyla ağır şekilde işkence görmüştü. İşkenceden ötürü adam yürüyemiyordu. Ona yardımcı oluyordum. Bir gün bana "İşin zor tarafı işkence değil, çocu-

ğum yaşındaki emniyet mensubu adamların bana ettiği küfür ve hakaretler ağır geliyor" demişti.

ORSAM: Mezhepçilik hakkındaki görüşün nedir?

Taim: Bizler Suriye'de her zaman Alevileri üstün gördük. Aleviler devletin her yerine atanmıştır. İstedikleri gibi çalışıyorlardı. Beğenmediği takdirde kapıyı vurup çıkıyorlardı. Yani hiçbir zaman hiçbir sıkıntıları olmamıştır. Bizler ise sesimizi hiç yükseltmedik. Diğer mezheplere gelince, aramızda hiçbir zaman sıkıntı olmamıştır.

ORSAM: Muaz Hatip'in son yaklaşımıyla ilgili görüşünüz nedir?

Taim: Son yaklaşımının yerinde olmadığını düşünüyorum. Çünkü rejim ne Muaz Hatip'i ne de yaklaşımını önemsiyor. Özgür Suriye Ordusu önemli adımlar atmaktadır. Rejimle müzakere etmenin hiçbir anlamı yoktur.

Bu yaklaşımın başardığı tek şey, topun tekrar Muaz Hatip tarafına atılmış olmasıdır. Çünkü rejim geri adım atmıyor. Rejimin bu tutumu da devam edecektir.

ORSAM: Bu gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsun?

Taim: Tüm bu yaşananlar nasıl sonlansın sonlansın önemli olan şey herkesin hakkını alması ve öldürenlerin cezalandırılmasıdır.

**Bu söyleşi, 22 Şubat 2013 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Wasim Alhomsî ile söyleşi

Sosyal medya yolu ile Suriye’de olanları dünyaya ulaştıran Wasim Alhomsî İdlib bölgesinin sorumluluğunu üstlenmiş.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Wasim Alhomsî: Adım Wasim Alhomsî. 25 yaşındayım. Bekârım. Devrimden önce ve devrimin başlangıcında medyada çalıştım.

ORSAM: Devrim başladığında Suriye’de durumlar nasıldı?

Wasim Alhomsî: Humus’taydım. Kötü hayat şartlarından dolayı eğitimimden mahrum kalmış bir gencim. Askerliğimi tamamladım. Kendime bir gelecek hazırlamak üzere iş aramak için döndüm. İş bulmak oldukça zordu. İş bulduğumda bile kazandığım para şahsi ihtiyaçlarıma yetmiyordu. Refah olarak adlandırılan en basit haklarımdan mahrum haldeydim.

Etrafımdaki bütün gençler gibi ben de isyana katıldım. Devrimin başlangıcı bizim için boğulmuş bir insana verilen hava esintisi gibiydi. Bu da karanlığın ortasında çok zayıf bir umuttu. Devrim başlamadan önce de devrimi istiyordum.

Büyüklerimiz bize hitaben “Siz mazlum bir nesilsiniz, Allah yardımcınız olsun. Önceki nesiller ev ve bir lokma ekmek temin edebiliyorlardı. Şimdilerde ise bereket kalmadı,” derlerdi. Olgunluk yaşına geldiğimde yaşadığım kuşağa geçiş kuşağı derlerdi. Bizler önceki nesil ile bizden sonra gelecek nesil arasında köprüyüz. Allah’tan niyaz ediyoruz ki bizlerin mahrum kaldığı şeylerden onlar mahrum kalmasınlar. Üzerimizde bir yük var, açmak için önümüzde bir yol var. Bizden sonrakilere hayat hakkı olsun diye kendimizi feda ediyoruz.

ORSAM: Devrim süreci boyunca üstlendiğiniz bir rol oldu mu?

Wasim Alhomsî: Devrim hareketleri başladı. Kendiliğinden gösteriler yapıldı. Bu görüntüler bana şaşırtıcı geliyordu. Çünkü daha önce hiç görmemiştim. Cesur ve güçlü haykırışları içinde taşıyan, önceden hayal bile edemediğim cesaret hallerini gördüm. İnsanın aklına gördüklerini fotoğraflamak geliyor. Yürüyüşler ve sloganlar o kadar acayip idi ki insanın aklına ilk gelen bunun fotoğrafını çekmektir. Bunları hatıra için saklamak amacıyla çekmiyordum. Onları YouTube’a yüklemeyi düşünüyordum. Birilerinin bunları görebilmelerini umuyordum. Bundan ötesini düşünemiyordum.

13 Mayıs 2012 tarihinde Halidiye’deki yürüyüş esnasında yakalandım. Karşılıklı ateş ve çatışmalar başladı. Uzaklaşınca kadar koştuk. Üç gençtik. Hama yoluna ve sonrada Al Kusur semtine vardık. Bizi tehdit eden tehlikeden uzaklaştığımızı sanıyorduk. Birden tam arkamızdan 4 aracın durduğunu fark ettik. Araçların önünde silahlı emniyet güçlerinden bir grup vardı. Bizden kimliklerimizi istediler. Kimliklerimizi ellerinde tutarak bizi yakalayıp aracın içine aldılar. Arka koltukta 6 gençtik. Araçla nakledildiğimiz sırada dövüldük. Emniyet merkezine vardığımızda kanlar içindeydik. Bizi sorguladılar. Anlaşıldı ki daha önce takip ediliyorduk. Sorgudan sonra tek kişilik hücrelere konulduk. 11 kişi 2m² yerdeydik. Daha sonra bizi cezaevine, arkasından yargıya, mahkemeye ve sonrası cezaevine naklettiler. Verilen hüküm önceden hazırlanmıştı.

Cezaevinde bulunduğum sırada birçok insanla tanıştım. Bunların çoğu devrimde aktif faaliyet gösterenlerdi. Cezaevinden çıktığımızda aramızdaki iletişimi devam ettirdik. Halen de devam etmekte. Devrime aktif katılımım arttı. Çünkü bana bir kamera verildi. Böylece olayları daha fazla görüntüleme ve belgelendirme olanağına kavuştum. Çektiğimiz görüntüleri YouTube’a ve Skye’a yüklemeye başladık. Çalışma gittikçe gelişti. Humus’ta oturma eylem-

leri düzenlemeye başladık ve başardık. Oturma eyleminden sonra bombardıman başladı. Bombardımanı canlı olarak yayınlıyorduk ve her şey belgelendiriliyordu.

Görüntüleri dünyaya ulaştırıyorduk. Kofi Annan'ın görevine başladığı ilk gündü. Hal çarşısında tankların konuşlandığını görünütlüyorduk. Bu olayı görüntüleyen bendim. Orada altıdan fazla tank vardı. Birleşmiş Milletler Komisyonu ulaştığında biz de onlarla birlikteydik. Komisyon subaylardan oluşuyordu, ancak korkuyorlardı. Onları ordunun, tankların ve kontrol noktalarının bulunduğu yerlere götürmeye çalıştık, lakin korkuyorlardı. Hâlbuki mermilere maruz kalan bizlerdik. Bizler ordudan birini gördüğümüz zaman onların yaptıkları gibi korkmazdık.

ORSAM: Tüm bu süreçte ne gibi görüntüler hafızanıza kazındı?

Wasim Alhomsı: Orada unutmam mümkün olmayan durumlarla karşılaştım. Ordu bölgeye girdi. Onlar çıktıktan sonra rejimin arkasında bıraktıklarını görmek için o bölgeye

girdik. Tüm binaların birinci katı yanmıştı. Bu da binaların tümünün yakılmaya çalışıldığı anlamına geliyordu. Nitekim birkaçı böyle oldu. Birinci katları yandı. Girdiğimiz bazı evlerde yanmış ve kesilmiş cesetler bulduk. Yanmış anne ve çocuk bir aradaydı. Korkunç bir manzaraydı. Anne yaklaşık 100 yaşındaydı. Kızı ise yaklaşık 70 yaşlarında olup ikisinin birlikte başları kesilmişti.

Al Kusur bölgesi üzerindeki bombardıman arttı. Bu arada Özgür Ordu'nun birlikleri azdı. Ablukaya alındılar. Yol çok tehlikeli olmasına rağmen gece yarısında çekilmeye karar verdiler. Eşyalarımızı toplayıp yürüyerek çekilmeye başladığımızda rejimin ordusu üzerimize roket mermisi yağdırdı. Ancak roketler yanlış yola gitti ve Allah'a şükür kurtulmayı başardık. Gerçek bir savaştı, mermiler ayaklarımızın arasından geçiyordu. Biz koşuyorduk, mermiler arkamıza düşüyordu.

Curet el Şeyah'a ulaştık. Orada arkamızda kalanları bekledik. Onların arasında ordudan ayrılan kardeşim de vardı. Her ulaşan gruba onu soruyorduk, onu kimse görmemişti,

gruplardan biri yaralandığı haberini getirinceye kadar. Elinden yaralanmıştı. Damar kesilmiş ve eli ezilmişti. Onu tedavi edildiği yerde ziyaret ettim. Maalesef orada tek bir doktor bile yoktu. Sadece durumunu kontrol eden birileri vardı. Ancak ne tıptan, ne eczacılıktan ne de laboratuardan anlayan kişilerdi. Devrim sırasında ilkyardımlı öğrenenler ve tecrübeleriyle kendilerini geliştiren kişilerdi. Bana ameliyatın yapılması için doktora ihtiyaçlarının olduğunu söylediler. Geçici olarak kolun canlı kalması için küçük bir tüp aracılığı ile kesilen damarın her iki tarafını birleştirdiler. Doktorlar birkaç gün sonra bulduğumuz bölgeye geldiler ve Allah'a şükür ameliyatı gerçekleştirdiler. Tam olarak iyileştikten sonra Al Kusura bölgesindeki mevkiine döndü. Ancak cepheye geri döndüğü ilk günde bacağından vuruldu.

ORSAM: Suriye'den ayrılma nedenlerinizi anlatabilir misiniz?

Wasim Alhomsı: Curet el Şayah bölgesinde bombardıman altında bir süre kaldık. Herhangi bir gelişme yoktu. Bölgeden çıkmaya

karar verdik. Guta bölgesine geldik. Orada bir yerden başka bir yere intikal ettik. Suriye medya merkezinde daha önce birlikte çalıştığım arkadaşlarla iletişime geçtim. Bana bir görev verilmek üzere Reyhanlı'da bulunan merkezlerine gelmemi önerdiler. Önerilen çalışma yoğun çatışmanın söz konusu olduğu Halep ve İdlib olaylarının taramasını yapmamdı. Çünkü Humus medya açısından düşmüştü. Humus kuşatılmış, bombardıman altında olup herhangi bir yeni durum da yoktu. Halep ve İdlib'te ise ele geçirme operasyonları ve olayları vardı. Buraya geldim. Bana İdlib bölgesinin sorumluluğunu verdiler. Buradaki kampları ve kongreleri izleyecektim.

ORSAM: Türkiye'deki durum ile ilgili gözlemlerinizi ve görüşlerinizi nelerdir? Ne gibi sorunlarla karşılaştığınızı öğrenebilir miyiz?

Wasim Alhomsı: Buraya geleli bir ay oldu. Medya açısından benden talep edilen bölgeleri izliyorum. Vatanımı terk etmek istemiyordum. Yeni demokratik hükümetin, çağdaş Suriye'nin gerçekleştirdiği devrimin kazanımlarını yaşamayı hayal ediyordum.

Yeni Suriye'yi inşa edenlerden ve değişimlerini yaşamayı hayata geçirenlerden olmak istiyordum. Ancak kader beni mültecileri kucaklayan, Suriyelileri kollayan ve ihtiyaçlarıyla ilgilenen Türkiye'ye getirdi. Yaşadığım sorunlardan birisi pasaport süremin bitmiş olmasıdır. Bu yüzden Türkiye'den başka herhangi bir ülkeye bile gidemiyorum. Çünkü yurtdışında akrabalarım bulunuyor ve onların yanına gidebilirdim. Bu durumda Türkiye'de bulunan Suriyelilerin yükünü hafifletmiş olurum. Bizden birisi seyahat etmek istediği zaman iki yolu vardır: birisi rejim düşünceye kadar Türkiye'de kalmak, diğeri de sahte pasaport düzenlemektir. Birçok sahte pasaport düzenleyenler var. Yakalandıklarında bir kısmı Suriye'ye gönderiliyor. Bir kısmı Türkiye'de tutuluyor. Bir kısmına da belirli bir süre için Türkiye'ye giriş yasağı uygulanıyor. Türkiye'den Suriye'ye ulaşan insanların hiçbir şeyi yoktur ki sınır dışı edilsin? Neden bu durum Suriyelileri ele alırken dikkate alınmıyor?

Suriyeli bir genç ve bir mülteci olarak Suriyelilere mülteci kimliği verebilecek pasaport yenileme merkezi olmasını arzu ediyorum. Bu kimlikle ülke içinde seyahat edilebilsin. Hatta Türkiye'den çıkmak istediğinde de bu merkez kendisine bu hususta yardımcı olsun.

**Bu söyleşi, 8 Şubat 2013 tarihinde Lina Zeke-riya Saguj tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Yahya Abdülkerim ile söyleşi

Türkiye'ye gelmeden önce cezaevinde işkence ve aşağılamaya maruz kalan Yahya Abdülkerim Reyhanlı bir sağlık kurumunda çalışıyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtabilir misiniz?

Yahya Abdülkerim: Otuz sekiz yaşında bekar bir gencim ve İdlib'te yaşıyorum. Yüksek Sağlık Okulu mezunuyum ve ulusal hastanede yoğun bakım ünitesinde çalışıyorum.

ORSAM: İdlib'ten göç etme nedenlerinizi anlatabilir misiniz?

Yahya Abdülkerim: Devrim başlangıcında devrime yardımcı olmak amacıyla broşür dağıtmaya başladık. 15 Mart 2012 tarihinde rejim ordusu İdlib'e girdi. Bu tarihten 10 gün sonra da devrimcilere yardımcı olmak, rejim ordusu yaralılarına yardım etmemek ve gösterilere katılmak suçuyla 37 gün tutuklandım.

ORSAM: Cezaevinde sizlere nasıl davranıyorlardı?

Yahya Abdülkerim: İlk beş saat bizlere bir şey yapılmadı. Ancak daha sonra elimizi ve ayaklarımızı bağladılar ve çeşitli işkenceler gördük. Her türlü işkence ve aşağılamaya maruz kaldık. İlk gün 5 kişi hangi suçlardan ötürü alıkoyulduğumu söylemeden işkence ettiler. Tek şey soruyorlardı, o da "silahın nerede?" ve "kimi öldürdün?" Onlara cevabım ise "benim silahım yok ve kimseyi öldürmedim". Cevabımdan ötürü ayak parmaklarımdan birini kırdılar. Beni gürültülü bir yere atıp bir saat sonra da işkenceye devam ediyorlardı. Bu kadar işkencenin ardından bir kağıda ne yazarlarsa yazsınlar kabul edip imzalayacağımı söyledim.

ORSAM: Peki, geri kalan 37 günde neler yaşadın?

Yahya Abdülkerim: Her gün geçen günden daha kötüydü. İlk gün tutukluların sayısı 40 idi, daha sonra 70 ve daha da sonraki günlerde 90'a yükseldi. Bu yüzden şartlar gittikçe ağırlaşıyordu. Koğuşta bir delik vardı. Temiz hava almak için o deliğin yanında sıra oluyorduk. Sadece küçük bir tuvalet vardı. Namaz kılmak

için tuvaletin yanına gidiyorduk. Çünkü o bölgeyi koğuştaki tespit edilen kamera görünümlenmiyordu.

ORSAM: Peki, cezaevinden nasıl çıktınız?

Yahya Abdülkerim: Onlara yalan söyledim ve devrimcilerin tedavi işlemlerini yapmadığımı belirttim. Daha sonra ise ikinci bir suçlama daha yönelttiler. Bu kez Müslüman Kardeşler Örgütü'ne katılmakla suçlanıyordum. Ancak ben değil, babam üyeydi. Babam meşhur Müslüman Kardeşler olayları yüzünden 18 yıl cezaevinde yattı. Cezaevinden çıktığından bu yana da hastalıklar ile uğraşıyor. Allaha şükür yaşıyor. Ayrıca bir amcam halen Müslüman Kardeşler üyeliğinden dolayı cezaevinde yatıyor.

ORSAM: Cezaevinden çıktıktan sonra, Suriye'de kaç gün kaldınız?

Yahya Abdülkerim: 10 gün kaldım. Çünkü bir kez daha tutuklanacağımdan emindim. Gerçekten de böyle oldu. Serbest bırakıldıktan sonra hastaneye gelmişler ve beni aramışlar. Beni bulamayanca da diğer doktorları dövmüşler ve yerimi sormuşlar. Önce saklandım. Daha sonra da Hatay'da bulunan bir Suriyeli doktoru aradım. Hatay'a geçmemi söylediler. Ben de aynı gece Bab el Hava Sınır Kapısı'ndan Hatay'a geçtim. Antakya'da El Orinet Hastanesi'nde bir ay çalıştım ve daha sonra Reyhanlı'da bulunan El Orinet'e geçtim ve halen orda çalışıyorum.

ORSAM: Kendi iş alanınızda karşılaştığınız olayları bize anlatabilir misiniz?

Yahya Abdülkerim: Bir defasında hastaneye girerken bir odanın kapısında emniyet güçleri duruyordu. Odada iki hasta yatıyordu. Girmeye çalıştım. Girmemin yasak olduğunu belirttiler. Ancak ben bir şekilde odaya girmeyi başardım ve yatan iki kişinin üzerini açınca

bedenlerinin işkence izleri ile dolu olduğunu gördüm. Onlar ile biraz sohbet ettim. İkisi de Semrin bölgesinden geldiklerini söylediler ve ailelerine ulaşmamı istediler. Ben de ulaşarak yerlerini belirttim. Bunun üzerine bazı devrimci gençler geldi. Onların teslim edilmesini isteyince bu gençler de tutuklandı. Gençler ile yapılan soruşturmada benim adım geçti ve bu olay yüzünden ben de tutuklandım. Ancak ben rüşvet verince serbest bırakıldım. Bu tür olaylar 4 hafta devam etti. Sürekli onlara yardımcı oluyordum. Ancak dördüncü hafta sonunda ben de tutuklandım ve 37 gün cezaevinde yattım.

ORSAM: Türkiye ve Reyhanlı'ya gelmeden önce Suriye'de durumlar nasıldı, biraz anlatabilir misiniz?

Yahya Abdülkerim: Türkiye'ye geleli 4 ay oldu. Açıkçası Türkiye halkı çok iyi niyetlidir. Halk yaralıları sağlık merkezine götürdüğümüzü gördü. Ertesi gün bize meyve ve süt getirmeye başladılar. Bu durum birkaç gün devam etti. Halen orda bulunan halk bizleri ziyaret edip ihtiyaçlarımızı soruyorlar. Ancak biz kendilerine teşekkür ediyoruz. Çünkü merkez artık kendi ihtiyaçlarını temin etmeye başladı.

ORSAM: Türkiye'de hangi sıkıntılarla karşılaştınız?

Yahya Abdülkerim: Açıkçası ben hiçbir sıkıntıyla karşılaşmadım. Çünkü sürekli sağlık merkezinde çalışıyorum. Bazı gençler iş bulma sıkıntısı yaşıyorlar.

ORSAM: Siyasi durumunuz ailenizi etkiledi mi?

Yahya Abdülkerim: Aslında benim nerede olduğumu kimse bilmiyor. Ailem ile haberleşmemekteyim.

ORSAM: Aileni ve yaşamını bize anlatır mısın?

Yahya Abdülkerim: Ailemiz annem, babam, 3 erkek kardeşim ve 2 kız kardeşimden oluşuyor. Annem 25 yaşındayken babam 17 yıllık ceza aldı. Annem bizi yetiştirdi. Ben hariç tüm kardeşlerim evli. Annem şu an tansiyon ve şeker gibi hastalıklarla boğuşuyor.

ORSAM: Babanızın cezaevinde kalması annenizi etkilemedi mi? Yani sizleri siyasetten uzak tutmaya hiç uğraştı mı?

Yahya Abdülkerim: Tam tersi, annem beni sürekli gösterilere ve Cuma namazına gitmem konusunda destekliyordu. Hatta beni ısrarla uyandırıp şöyle söylerdi: “Kalk namaza git ve oradan da gösterilere katıl”. Bir defa kendisi düzenlenen gösterilerden birine katılmak istedi. Ben de kendisini gururla destekledim ve gösteriye katılması için yanıma aldım. Geceleyin biri hastalandığında ısrarla benimle gelmek isterdi. Diğer iki erkek kardeşim de gösterilere katılıyorlardı. Ancak ikisinin de başka siyasi faaliyeti yoktur.

ORSAM: İdlib’de bulunan eviniz rejim ordusu tarafından hiç bombalandı mı?

Yahya Abdülkerim: Hayır, Basit bir nedenden dolayı, evimiz hiçbir zarar görmedi. Evimiz hemen emniyet müdürlüğü karşısındadır.

ORSAM: Suriye’den Türkiye’ye getirilen yaralılarından hangisi sizi en çok etkiledi?

Yahya Abdülkerim: Pek çok olaya tanık oldum. Mesela bombalamadan dolayı çoğunun ayakları ya da elleri kesildi. Bazıları kör oldu. Bu manzaraları her sabah görüyordum. Manzaranın vahşetinden ve çok uzun çalışmaktan ötürü uyumuyorduk. Hatta uyuduğum zaman insanların acılarını rüyalarımda görüyordum.

ORSAM: Son olarak her iki tarafı nasıl tarif ediyorsunuz?

Yahya Abdülkerim: Muhalefet, Allah’ı tanıyan ve Allah’ın kanunlarına göre hareket edenlerdir. Rejim yanlıları ise Allah’ı tanımayan, Allah’a saygısı olmayanlardır. Bunların da sonu cehennemdir inşallah.

** Bu söyleşi, 6 Aralık 2012 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Rami ile söyleşi

Avukat olan Rami “Devrim önceden planlanmamıştır. Devrim halkın vicdanından kaynaklandı ve olaylar gittikçe başka bir yön almaya başladı” diyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtabilir misiniz?

Rami: Adım Rami. 48 yaşında, evli ve 2 çocuk babasıyım. Avukat olarak çalışıyorum.

ORSAM: Suriye’den gelmenizden önceki durumu bizlere biraz anlatabilir misiniz?

Rami: Suriye’de yaşadığım ilde durumlar gittikçe kötüleşmeye başlamıştı. Kontrol noktaları şehrin her yerindeydi. Bunların biri de evimin yakınındaydı. Ailemin güvenliği risk altındaydı. Öyle bir hale geldik ki barut kokusunu evin içinde almaya başladık. Kurşun sesleri sürekli duyuluyordu.

İnsanlara yapılan kötü muameleleri görüyorduk. Bazen onlara dayak atılmasına bile şahit olduk. Bu yüzden “kurtarılmış bölgeler”e göç etmek zorunda kaldık. Ramazan ayında 15 gün o bölgede kaldık. Kurtarılmış bölge füze ve top ateşine tutulunca tekrar göç etmek zo-

runda kaldık. Sonunda Türkiye'ye göç etmemizin en iyi çözüm olacağına karar verdik.

ORSAM: Türkiye'ye ne zaman göç ettiniz? Sen veya ailen hiç zarar gördü mü?

Rami: 18 Ağustos 2012 tarihinde özel arabamla Türkiye sınırına kaçmamız esnasında, ufukta bir helikopter görüldü. Bizim tarafımıza ateş açmaya başladı. Ancak Reyhanlı'ya sağ salim ulaşabildik.

Allaha şükürler olsun, sadece maddi yönden zarara uğradık. Güvenlik güçlerinin tutuklulara nasıl davrandığını gördüm. Gençleri gösterilere katılma şüphesiyle tutuklayıp dövdükten sonra ellerini bağlayarak arabanın bagajına kilitliyor ve orada uzun süreyle tutuyorlardı.

ORSAM: Özgür Suriye Ordusu hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Ortaya atılan iddialar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Rami: Toplumun sosyal yapısı kumaşa benziyor. Kumaşta hem koton hem polyester hem de başka ürünler bulunmaktadır. Aynı şekilde devrime, rejim tarafından cezaevlerinden

serbest bırakılan hırsız, katil ve uyuşturucu ticareti yapan kişiler de katılmıştı. Bunlardan bazıları sadece şahsi amaçlarına hizmet ediyorlar. Bu gruplar devrimi kirletti.

ORSAM: Sizce rejim nasıl bu kadar uzun süre dayanabildi?

Rami: Devrim önceden planlanmamıştır. Devrim halkın vicdanından kaynaklandı ve olaylar gittikçe başka bir yön almaya başladı. Devrimin hala devam etmesinin sebebi de budur.

ORSAM: Türkiye'ye göç ettiğinizde ilk olarak nereye yerleştiniz ve ne gibi sorunlarla karşılaştınız?

Rami: Reyhanlı'ya yerleştik. Reyhanlı'daki toplum yapısı ve dil benzerliği bizlere çok avantaj sağladı. Burada bulunan kardeşlerimizle iyi bir diyalog kurabildik. Bir diğer avantaj ise Reyhanlı'nın sınıra yakın olması. Buna rağmen bazı insanlar bizim durumumuzu kötüye kullandı. Bizlere pahalı gıda sattılar ve evleri pahalıya kiraladılar. Gıdada gerçek fiyatlarla bize satılan fiyatlar arasında çok büyük farklar vardı. Düşünceme göre Türkiye'nin iç kısımlarında fiyatlar Reyhanlı'dan daha ucuzdur.

Örnek olarak komşum bir buçuk ay önce evini 300 Türk Lirası karşılığında kiraladı. Ben ise oturduğum evi içinde basit mobilyalar olmasına rağmen 1100 Türk Lirası karşılığında kiraladım. Bu insanların kalplerinde göç eden insanlara karşı hiç mi şefkat ve merhamet duygusu yok?

Türkiye’de karşılaştığımız bir diğer sorun ise gümrük ve vize sıkıntılarıdır. Örneğin, vize sürelerimiz dolduğunda kimlerle muhatap olacağımızı bilmiyoruz. Bu konudaki tüm bildiklerimiz dedikodulardan ibarettir. Devrimden önce vizenin bitmesinin ardından tahsil edilen ceza 320 Türk Lirasıydı. Ancak dedikodulara göre önce 430 ve şimdi de 540 Türk Lirasına yükseldiğini duyduk. Bunlar dedikodu mu, yoksa gerçek mi? Eğer gerçek ise bu zam neden yapıldı? Çünkü halk burada perişan vaziyette ve bu zamlara dayanamazlar.

Son olarak Türkiye Hükümetinin bahsettiğim sıkıntılarımızı çözmemiz konusunda yanımızda olmasını ve yardım elini tüm Suriye halkına uzatmasını ümit ederiz. Çünkü hepimiz kardeşiz.

** Bu söyleşi, 20 Aralık 2012 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye gelerek Hatay’ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Salah Şamiye ile söyleşi

İnsan hakları alanında faaliyet gösteren pek çok örgütte görev alan bir avukat ve aktivist olan Salah Şamiye, Demokratik Değişim için Ulusal Koordinasyon Kurulu (Ulusal Koordinasyon Kurulu) üyesidir. İstanbul’daki Suriye Ulusal Konseyi üyelerin ideolojileriyle paralel hareket edemediği için Ankara’daki Ulusal Konsey’e İdlil gençlerinden üye olarak seçilmiştir.

ORSAM: Kendinizi tanıtabilir misiniz?

Salah Şamiye: Burada çekinmeden kimliğimi açıklamak isterim ve herhangi bir müstear isim altında gizlenmeyeceğim. Ben Salah Şamiye.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Salah Şamiye: Batı ile olan ilişkilerimde, yani çalıştaylar sırasında gözlemlerde bulundum. Yurtdışında hazır bulduğum toplantılarda Fransa, İtalya ve benzeri gelişmiş Batı ülkelerindeki toplumun sahip olduğu saygınlığı ve hayat standartları ile bizim yaşadığımız yaşantı arasında karşılaştırmalar yaptım. Bu ülkelerdeki insanlar kurumsal bir toplum, demokrasi, özgürlük ve başkasını kabul etme kültürü üzerine kurulu bir sivil toplum içerisinde yaşıyorlar. İçimde mahiyetini dile getirmeyi bilemediğim büyük bir devrimin bulunduğunu hissediyorum. Çünkü düşüncümünden tamamen farklı bir ideolojiye dayanan Suriye sisteminin ne denli büyük ve despot olduğunu biliyorum. Bu sistemin bu ülkede bulunmasının birçok aydının bilemeyeceği programlı temellere dayalı hayati bir varlık olduğunu da biliyorum. On iki imamın ilkelerine göre Beşar yeryüzündeki “ilahi temsili” ifa etmektedir. Ancak bizler bunlardan daha şuurulu insanlarız. Halkın tüm katmanları bir gökkuşağı oluşturmaktadır. Bunun sebebi de birçok etnisiteyi ve ırkları içimizde barındırmamızdır.

Onlarla aramdaki işkence yolculuğu başladı. Takip edildim ve sonra tutuklandım. Sistemin zorba generallerinden biri olan Mustafa Hamdan ile bir röportaj yaptım. 2007 yılında Suriye tutukevlerinde bulunan tutuklulara yapılan işkence hakkında bir rapor yazdım. Bu raporlardan birinde 6x4 metre ebadındaki hücrede en fazla 60 kişinin bulunabileceğini

belirtmiştim. Daha sonra bu hücrelerde 108 kişinin kaldığı sürpriziyle karşılaştım. Bu da gelecekte bir gün tüm bu korkunç şeyleri anlatabilmem için kayıt tutmama neden oldu.

İdlib'deki evimin tamamı yağmalandı. Hiçbir şeyim sağlam bırakılmadı. Allah'a hamdolsun hapishanelerin içinde bulunan tutuklulara uygulanan işkenceler hakkında yazdığım bu rapor yağmacıların dikkatinden kaçmış. Görmeleri halinde beni Meydan Mahkemesine götürürlerdi ve bunu da hiç çekinmeden yarlardı.

Cezaevinde girdiğimde psikolojik olarak denge kaybı sıkıntısı yaşadım. Tutukevinden acı bir tecrübeden sonra çıktım. Orda bulunan tutukluların isimlerini hafızama nakşettim. Bunların arasında devrimin ne olduğunu bilmeyen meczuba dönmüş çocuklar ve yaşlılar da bulunmaktaydı. İnsani veya insani olmayan sıfatla bile vasıflandırılması mümkün olmayan işkencelerde korkunçtan da öte manzaralarla karşılaştım.

Psikolojik olarak işkenceye maruz kaldım. Bana söylenenler, yediğim dayak ve işkenceden çok daha büyüktü. Hakkımda olup bitenleri ortaya çıkarmak ve serbest bırakılmam için bazı örgütlerin aracılık yaptılar ve bu sayede cezaevi çıktım.

Suriye içinde kalmaya çalıştım. İnsan hakları konusunda bizde bir altın kural bulunmaktadır. O da "Cezaevi dışında olman içinde olmaktan daha iyidir" kuralıdır. Karar verdim, işim kurumsal bir iştir, nerede bulunursam bulunayım insani örgütlerle ilgili bir iştir ve bu yüzden aldığım karardan etkilenmeyecektir. Kendi kendime hayatta kalmamın bu tecavüzcülerin eliyle hayatımın sona erdirilmesinden çok daha iyi olduğuna kanaat getirdim.

İdlib'deki işlerimi tasfiye edinceye kadar çocuklarımı Humus'a gönderdim. Türkiye'ye geldim ve şu anda önümüzdeki sayılı günler içerisinde koalisyon ülkelerinin Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne müracaat edeceğim. Suriye'nin bu sözleşmeye imza atmayan ülke-

lerden biri olmasına rağmen, biz insan haklarını ihlal eden herhangi bir caninin yargılanması için kanuni sebeplerden daha fazla insani sebepleri dikkate alınması gerektiği konusunda rol oynayacak bir çalışma içinde olacağız.

Çocuklarım Münir ve Murat'tan uzak kalmamın üzerinden 1 yıl 3 aydan fazla zaman geçti. Bu süre içerisinde onları göremedim. Çünkü ismim tüm arama noktalarına dağıtılmış. Bunun sebebini de hala bilemiyorum. Ayrıca ben sisteme karşı hiç silahlı mücadelede bulunmadım. Silah taşımamın meşru bir savunma haline dönüşüncüye kadar ve hatta son ana kadar da silaha karşı idim. Silahlı savunma ile milislerin silah taşımaları arasında fark gözetmekteyim. Ancak bir top mermisi ile beni vurursan tabii ki basit bir nesne de olsa ölümü kendimden uzaklaştırmak için kendimi savunurum. Ancak bu sistem asla kendisi için bir şey ifade etmeyen bu ülkeyi yerle bir etmeyi seçmiştir. Çünkü bu sistemde bu ülkeye dair bir parça vatanseverlik bulunsaydı bu denli yıkım aşamasına gelinmeyecekti. Ayrıca ülkenin direği olan ve ülkenin omuzlarında kalkınacağı birçok gencini engelli ve aciz duruma düşürmeyecekti.

Humus'taki evim bombalandı. Komşularım ailemi güvenli bir yere götürdüler. Ailem hala Suriye'nin iç bölgelerindedir. Dolayısıyla dikkatliyim ve dikkat çekmemeye çalışıyorum. Çocuklarım yanımda olsaydı durum farklı olacaktı.

Bir top mermisi aracımın üzerine düştü ve aracım zarar gördü. Çocuklarım hayatta oldukları ve nefes aldıkları sürece kaybettiğim hiçbir şeyin üzerinde durmuyorum.

Şuanda gücümün yettiği kadarıyla Suriye devrimine ve kendimi en küçüğünden daha küçük hissettiğim direnişçilere destek olmaya çalışıyorum. Benim onlara sunduğum hizmet

onların taş veya ağaç arkasında tetikte bulunmalarıyla kıyaslanamaz. Onların seviyelerine asla ulaşamam. Allah onları korusun.

ORSAM: Türkiye'deki durumunuzu anlatabilir misiniz?

Salah Şamiye: Son 10 yıl içerisinde İstanbul'a 20 defadan fazla geldim. Genelde hava yoluyla gelirdim. Karayoluyla gelmek hiç aklıma gelmedi. Şu anda Reyhanlı'da ikamet etmekteyim. Kendi kendime soruyorum, sistemin çöküşünden sonra ne olacak? İkinci vatanım durumunda olan Reyhanlı'da mı kalacağım yoksa İdlib'e mi döneceğim? Reyhanlı'da Uğur, Akil ve Fatma gibi iyi insanları veya Beşar'ın fotoğrafının bulunduğu bir afişi taşıyan ve yollarda gezip "Bu adam çocuk katilidir. Babasının yolundadır" diyen yaşlı adamı nasıl unuturum? Bu kişiler bizi sevgi ve gözetimle kuşattılar. Biz Suriyeli Çerkes halkına faydalanmamız gereken birçok dersleri öğrettiler. Onlar sevgilerini herkese dağıtıyorlar. Onların cömertlik ve sevgi sürprizleriyle karşılaştım. Oturum almak için Ankara'ya gittiğimde dönüş yolunda Reyhanlı'ya bir an önce dönmek için özlem duyuyordum. Çünkü orada uzun zamandan beri kaybettiğim güveni hissediyordum. Ancak her insanın hayalinde vatanımız olan Suriye'ye dönmek vardır.

** Bu söyleşi, 20 Kasım 2012 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'de Şam yakınlarındaki Marj el Sultan köyünden Türkiye'ye gelerek Hatay'a yerleşen Adil Abdülselem ile söyleşi

Suriye Çerkeslerinden Adil Abdülselem Muhalliflerin Marj el Sultan köyüne sığınması gerekçesiyle havadan ve karadan bombalaması sonucu terk edilmek zorunda kalmış.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Adil Abdülselem: Marj el Sultan köyündenim. 65 yaşındayım. 3 çocuk babasıyım. Emekli memurum. Çerkes kökenliyim.

ORSAM: Marj el Sultan köyünün geçmişini anlatır mısınız?

Adil Abdülselem: Marj el Sultan, Şam’ın 18 km. doğusunda bulunan Gutat Dimaşk’ın küçük bir Çerkes köyüdür. Yerleşim alanı beş köşeli yıldız benzemektedir. Bedri ırmağından 1.500 m. uzaklıktadır. 621 m. rakıma sahiptir. 4.200 dönüme sahiptir. Nüfusu 2.500 kişiden oluşur. Kuzey Kafkasya’nın tüm halklarını barındırır. Köyde Adige (Şapsığ, Hatukay, Kabardey), Abhaz, Çeçen, Dağıstan ve Kuşha (Oset) halkları bulunur. Köyün ağırlıklı nüfusu Adige (Şapsığ) ve Abhazlardır. Köyün en önemli Adige (Şapsığ) aileleri: Beğana, Nebah, Şacaş, Teşremt, Mecac, Hako, Tamoğ ve Eçmez’dir. Abhaz aileleri ise Kazanc, Hatko, Şakoc, Laş, Nac, Maf, Koağ, Şoc, Tisi, Lenşe, Tehrkaho ve Ebde’dir.

Çerkesler ve Balkan göçmenleri 93 Harbi (1877-1878) olarak bilinen Osmanlı Rus Savaşı’ndan hemen sonra Osmanlı Devleti’nin Balkan topraklarından Ortadoğu topraklarına (bugünkü Suriye, Ürdün ve İsrail’e) yerleştirilmişlerdir. Marj el Sultan köyü de bu zorunlu göç sürecinde oluşturulmuştur. Marj el Sultan, köy olmadan önce Sultan II. Abdülhamid’e ait atların yetiştirilme bölgesiydi.

Osmanlı Devleti, Hicaz Demiryolu’nu korumak amacıyla Çerkesleri demiryolu güzergahına, Şam’daki abu Rumane bölgesine yerleştirmiştir. abu Rumane bölgesindeki yaşam şartlarını kendilerine uygun bulmayan Çerkesler başka bir bölgeye gönderilmeyi talep etmiştir. Bunun üzerine Şam Valisi, Huş el Aşari, Huş el Duver ve Marj el

Sultan bölgelerinden birini seçebileceklerini açıklamıştır. Çerkesler, Marj el Sultan’ı seçmiştir. Bu bölgede Sultan II. Abdülhamid’in atlarının yetiştirilmesi nedeniyle Şam Valisi II. Abdülhamid’e bir mektup göndermiştir. Sultan II. Abdülhamid’den Çerkeslerin Marj el Sultan’a yerleştirilmesi için izin istenmiştir. Sultan II. Abdülhamid de Çerkeslerin bu bölgeye yerleşmesine izin vermiştir. Osmanlı Devleti, Çerkeslerin Marj el Sultan’a yerleşmesinden sonra yaşam alanlarının oluşturulması konusunda büyük yardımlarda bulunmuştur. Çerkeslerin ev yapmalarına yardımcı olunmuştur. Tarım ve hayvancılık gibi geçim kaynakları yaratılmıştır. Köye önce Beğna ailesi yerleşmiştir. Daha sonra 3 bin kişi yerleşmiştir. Yerleşimden birkaç yıl sonra Filistin’deki Çerkes köyleri gibi Marj el Sultan’da yaşayanların yüzde 70’i başta sıtma olmak üzere çeşitli hastalıklardan dolayı hayatlarını kaybetmişlerdir.

Osmanlı Devleti, Marj el Sultan’da arazileri 10 yıl satılmaması kaydıyla tahsis etmiştir. Araziler köyde kabile sistemine göre dağıtılmıştır. Bu yüzden araziler iki türe bölünmüştür. Arazilerin $\frac{3}{4}$ ’ü tarım arazi olarak belirlenmiştir, ikinci kısım 1.350 dönümlük arazi ise hayvancılığa ayrılmıştır. Hayvancılığa tahsis edilen arazi köyün güney doğusunda yer almıştır. Hisseler Adige ve Abhazlar arasında yüzde 50 orantılı olarak kurayla dağıtılmıştır. Abhaz nüfusu Adigelerden daha fazla olduğu için Abhaz hisseleri 78 hisseye bölünürken, Adige hisseleri 68 hisseye bölünmüştür. Her hisse 8,5 dönüm olarak hesaplanmıştır.

İsrail sınırları içinde kalan iki Çerkes yerleşim yeri olan Kfar Kama ve Reyhanlı köylerinden bazı Çerkes aileler 1948’de Marj el Sultan köyüne yerleşmiştir. yerleşenler Tahekaho, Ğan, Lebi, Teşmeşo, Geş ve Meşe aileleridir.

Haziran 1971’de Golan köylerinde yaşanan gerginlik sonrası bazı Çerkes aileler Marj el

Sultan köyünün kuzeybatısına yerleşmiştir. yerleşenler Doğuz, Tisi, Hukon, Teherkoğa, Nasb, Şak, Hatko, Faruka, Huray, Tam ve Becmuk aileleridir.

ORSAM: Marj el Sultan Beşar güçleri tarafından bombalandı mı?

Adil Abdülselem: Suriye’de olaylar başlayınca Marj el Sultan köylüleri olaylara karışmamayı tercih etmiştir. Ancak Marj el Sultan’a yakın Sünni Arap köylerinin bombalanması üzüntü ile karşılanmıştır. Muhaliflerin Marj el Sultan köyüne sığınması Beşar’ın güçlerinin köyü havadan ve karadan bombalamasına gerekçe olmaya yetmiştir. Camimiz ve okulumuz da dahil olmak üzere köyümüz yerle bir edilmiştir. Köy mallarımızı korumaları amacıyla birkaç genç bırakılarak terk edilmek zorunda kalınmıştır. Çoğunluk Şam’daki akrabalarının yanına yerleşmiştir. Bunun yanında Lübnan’a, Türkiye’ye ve Rusya Federasyonu’nda bulunan Adigey Cumhuriyeti’nin başkenti (Kuzeybatı Kafkasya) Maykop’a da yerleşenler olmuştur.

**Bu söyleşi, 20 Aralık 2012 tarihinde Lina Zekeriya Saguj tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin İdlib İlinden Reyhanlı’ya gelen Abdülkerim Süleyman abu Nasreddin ile söyleşi

Çiftçilik yapan Abdülkerim Süleyman abu Nasreddin çalışma imkanı olmadığı için tekrar göç etmeye karar vermiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Abdülkerim Süleyman abu Nasreddin: Suriye’nin İdlib İli Taftanez Beldesinde yaşayan bir çiftçiyim. 6 ay önce Reyhanlı’ya geldim. Burada bir ev kiraladım.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Abdülkerim Süleyman abu Nasreddin: Eşyalarımı oradan taşıma imkanım olmadığı için ve Taftanez havaalanına yakın olduğu için büyük hasar aldılar. Hayvanlarımın çoğu telef oldu. Elimde kalanları da ucuz bir bedele sattım. Annem, babam, eşim ve 6 çocuğumla 10 kişilik bir aileyiz. Reyhanlı’da kaldığımız 6 ay içerisinde 14 bin dolar harcadık. Birikmiş param kalmadı. Burada da çalışma imkanım olmadığı için tekrar göç etmeye karar verdim.

Havaalanı Ceyş el Hür’ün eline geçti. Yakınlarımdan aldığım habere göre zaman zaman havaalanının yakınındaki köyler bombalanmaya devam ediyormuş. Ama iç savaşın başladığı ilk günlerdeki yoğunluk kalmamış. Yurtdışından gelen maddi yardımlar sayesinde belde-nin ve çevre köylerin elektrik tesisatları yeniden yapılmış. Su sorunu çözülmüş. Ekmek ucuzlamış ve ortalık az da olsa sakinleşmiş.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

İdlib İli Kifellesin Köyünden Türkiye’ye gelip dönmeye karar vermiş Ali Nadir abu Ammar ile söyleşi

Çiftçilik yapan Ali Nadir abu Ammar günlük hayatın normale döndüğünü ve geri dönmeyi düşünüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Ali Nadir abu Ammar: İdlib İli, Kifellesin Köyündenim. Çiftçiyim. 30 dönüm arazim var. Hububat ekimi yapıyorum.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Ali Nadir abu Ammar: Olayların başladığı dönemlerde tarlada çalışmaya cesaretimiz yoktu. Bizleri havadan vuruyorlardı. Yılbaşından önce bölgemiz tamamen kurtarılmamıştı. Çok kişini tarlayı sürerken ya da ekim yaparken vurulduğuna şahit oldum. Mahsulü birkaç köylü zor bela ekmiştik. Ancak şimdilerde mahsuller yetişmiş, çevre sakin. Herhangi bir bombardıman olmuyormuş. Gerek çadırkentlerde gerekse çeşitli bölgelerde oturanlar Suriye’ye dönmeye başladı. Köyümüzün artık suyu var. Günde 4 saat elektrik veriliyor. Henüz mazot ve benzin ucuzlamamış ama günlük hayat yavaş yavaş düzeliyor. Bende ailemle birlikte geri dönmeye karar verdim.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Halep’den Reyhanlı ilçesine gelen Mühendislik Fakültesi öğrencisi Cihad Hammud el İyad ile söyleşi

Cihad Hammud el İyad “İnsanların çoğunda yeterli silah yok, yorgunluk, hastalık ve barınma sorunu var” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Cihad Hammud el İyad: Suriye’nin Halep ilinde yaşıyorum. 24 yaşındayım. Halep Üniversitesi’nin Mühendislik Fakültesi’nde okuyorum. 2. sınıf öğrencisiyim. Bekarım. Yaşlı annem ve babam, evli iki ağabeyim ve iki ablam var.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Cihad Hammud el İyad: Halep’de iç savaş başlayınca hepimiz iş yerlerimizi ve evlerimizi terk etmek zorunda kaldık. Olaylar başlamadan önce ben ve ailem Beşar karşıtı olduğumuzdan sabıkalı bir aileydik. Babam ve yakınlarım Esad döneminde hiçbir devlet işine alınmamışlardı. Üniversite ve yüksekokul mezunlarımızda çoktu ama kimimiz esnaf kimimiz tüccar kimimizde yurt dışında çalışan kimselerdik. Babamın bir marketi vardı. Okul sonrası babama yardım ederek ailece geçinirdik. Elbaşa Mahallesi ilk bombalanan yerlerden birisidir. Bu bölge Ceyş el Hür’ün eline geçtiğinden dolayı Nizam Ordusu’nun gazabına uğradı. Hem mahalle halkı hem de Ceyş el Hür bombalanıyordu. Ağabeylerimden biri Lübnan’a, diğeri ise Mısır’a gitti. Biz halen Reyhanlı’da ikamet ediyoruz. Ben fırsat buldukça Halep’e gidip geliyorum. Orada halen savaşan arkadaşlarım var. Ancak bölgemizdeki insanların çoğunda yeterli silah yok. Yorgunluk, hastalık ve barınma sorunu var. İster istemez bıkkınlık meydana geliyor bahanelerle savaş bölgesinden ayrılanlar, umudunu kaybedenler de var. Burada iş bulursam çalışıyorum. Bazen nakliye ve yolcu taşımacılığı ile uğraşıp hududa gidip geliyorum. Durumda düzelme olursa geri döneceğiz. Aksi halde uzun süre Türkiye’de kalmak zorunda kalacağız.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Halep’den Reyhanlı ilçesine gelen Fecir Abdo Hasan ile söyleşi

Terzilik yapan Fecir Abdo Hasan çeşitli zorluklar yaşayarak Türkiye’ye gelmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Fecir Abdo Hasan: Suriye’de Halep Bab Narab’da oturuyorum. Eşimle birlikte bayan terziliği yapıyoruz. 3 çocuğum var, 45 yaşındayım.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Fecir Abdo Hasan: Suriye’deki iç savaştan en fazla mağdur olan ailelerden biri biziz. Mahallemize düşen fıçı bombalar birçok evi yerle bir etti. Kardeşimi ve eniştemi kaybettim. Ayrıca komşularımızdan, dostlarımızdan da birçok kişiyi kaybettik.

Evimizin bir bölüm yıkıldı. Yıkılmayan yerlerde ise çatlaklar var. Mahallemizin yollarına barikatlar oluşturuldu. Çarşı, pazar, alış veriş namına bir şey kalmadı. Haftalarca yığınakların arasında, kendi evimizde, tutsak hayatı yaşadık. Elektrik, su, iletişim, ulaşım imkanları kalmamıştı.

Biz ne uçaklardan ne de bombalardan korktuk. Ama çocuklarımızın feryadı, korkuları, ağlamaları ve aç kalmaları bizleri mahvetti. Çocuklarımız bir kap sıcak yemeğe hasret kaldılar. Mecburen dayandık çünkü çıkış yolumuz yoktu.

Tüm bu bombalanmanın arasında bir ara sessizlik oldu. Dışarı çıktığımda tüm ailelerin benim gibi dışarıya çıktıklarını gördüm. Sadece giyim eşyalarımızı alarak evlerimiz terk ettik. Cebimde 150 bin Suriye Parası vardı. Eşimin kolunda da iki bilezik. Bazen yürüyerek bazen de rastladığımız araçlara binerek Halep’ten İdlib’e geldik. Bir süre hudut bölgesinde bekledik. Sonrasında birleri gelip bizi Türkiye’ye geçirdi. Şimdi Reyhanlı’dayız. Birkaç günlüğüne iş buldum. Mesleğim olmayan işler yapıyorum. Ama özgürüm. Çocuklarım rahat uyuyor ve sıcak yemek yiyebiliyorlar.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib İli'nden gelen Avukat İbrahim Halil Cişeni abu Zeyd ile söyleşi

Avukat İbrahim Halil Cişeni “İdlib'e bağlı Cişse Beldesi tamamen yıkılmış, yakılmış durumda. Aileler beldelerinden, yurtlarından göç etmeye zorlanmışlar” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

İbrahim Halil Cişeni abu Zeyd: Suriye'nin İdlib İli'nden geliyorum. Avukatım. 62 yaşındayım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

İbrahim Halil Cişeni abu Zeyd: Suriye'de yıllardan beri serbest avukatlık yapıyorum. Suriye'nin her tarafına gittim ve memleketi çok iyi tanırım. İdlib'e bağlı Cişse Beldesi tamamen yıkılmış, yakılmış durumda. Aileler beldelerinden, yurtlarından göç etmeye zorlanmışlar. 50 kişilik bir grup bahçe içerisinde barakalar içinde yaşıyor. Tek bir tuvalet ve tek bir banyo kullanıyorlar. Çadırkentte yerleşmek istiyorlar ancak müracaat etmelerine rağmen kendilerine sıra gelmiyor. Bu nedenle de bu insanlar halen Reyhanlı'da yoksulluk ve yokluk içindeler. Yeni doğum yapmış kadınlar çocuklarına süt veremiyorlar. Kendileri beslenemedikleri için sütleri kesiliyor. Suriye'de binlerce çocuk yetersiz beslenme ve sütsüz kaldıklarından ölümün eşiğindeler. Bazı yardım dernekleri ve hayır sahipleri de her türlü yardımı yaptığı halde, süt yardımı yapamıyorlar. Bazı insanlar örtünmek için evlerinin hasırını üzerlerine koyuyorlar. Gündüz hasır

olarak kullanılan oturma aracı geceleyin örtünmek için battaniye yerine kullanılıyor. Pazar yerlerinde, semt pazarlarının bitiminde artan dökülen sebze ve meyveleri toplayarak besleniyorlar.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Humus Bölgesi'nden Reyhanlı ilçesine gelen İmad el Kagil ile söyleşi

İmad el Kagil Humus bombalanması sırasında **şarapnel parçalarından yaralanınca tedavi için Türkiye'ye gelmiş.**

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

İmad el Kagil: Suriye'nin Humus Bölgesi'ndeyim. 35 yaşındayım. Evliyim ve 2 çocuğum var. Humus Sanayii Bölgesi'nde kaporta işlerinde çalışıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

İmad el Kagil: Humus birçok defa bombalandı. Bizi ise Allah kurtardı. Bugün yarın durum düzelir diye bekliyordum. Suriye'den ayrılmamaya kararlıyım. Bölgemizdeki insanların çoğu Lübnan ve Ürdün'e gitti. Ancak onlardan aldığımız haberler hiçte iyi değildi. Ne işleri ne de çadırkentte huzurları var. Bir ay önce Humus yeniden bombalanmaya başladı. Ben şarapnel parçalarından yaralandım. Ayağıma aldığım darbe beni yatağa mahkum etti. Artık çalışamaz hale geldim. Benim gibi yaralı olanlara tıbbi yardım sağlayacak doktor veya sağlık merkezleri yoktu. Bu nedenle Türkiye'ye gelmeye karar verdim.

15 gün önce Türkiye'ye geldim. Geniş, bahçeli bir evde birkaç aile birlikte kalıyoruz. Her birimize 1-2 oda düşüyor. Ayağım düzelmeye başladı ancak hala çalışacak durumda değilim. Birkaç bulunmuş eşya ve örtünmemize yetecek kadar battaniyemiz var. Ancak mutfığımız bomboş. Komşularımız yardımcı oluyorlar. Bir dernekte gıda yardımında bulundu. Bunun dışında hiçbir yardım almadık.

Humus çok defa bombalandı, insanlar öldü. Ancak son bombalamada yıkım ve ölüm çok oldu. Nizam Ordusu'nun elinde değişik silah ve bombalar varmış. Daha etkili silahlar kullanmaya başlamışlar.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep İlinden Reyhanlı'ya gelen matematik öğretmeni Kamil el Nasiri ile söyleşi

Öğretmen Kamil el Nasiri “Halep'in fıçı bombalarının yanı sıra msket bombalarıyla vurulduğuna da şahit olduk” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Kamil el Nasiri: Eşim ve ben Halep'te lise matematik öğretmeniiz. Ben 48, eşim Ayla 41 yaşında. İç savaşta bölgemizin vurulması ve evimizin yıkılması sonucu iki çocuğumuzu da alarak Türkiye'ye geldik.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Kamil el Nasiri: Halep'in fıçı bombalarının yanı sıra msket bombalarıyla vurulduğuna da şahit olduk. Geniş caddelerde bazı noktalara keskin nişancılar yerleştirildi. İnsan-sız, uzaktan kumandalı, lazer ışıklı cihazlarla ateş edildi. Kalp atışlarına göre ayarlanmış bu cihazlar insanları aniden vuruyordu. Bu cihazların yerlerini keşfetmek için hayvanları

kullandık ve ölümlerin fazla olduğu caddelere puslu kurdük. Caddenin boş olduğu bir sırada kedi ve köpekleri caddeye bıraktık. Kalp atışına duyarlı cihazlar caddedeki hayvanları vurdular. Bizde bu sayede cihazların yerlerini tespit ettik. Bu korkularla ve endişelerle yaşayan Halep halkı şehri terk etmek zorunda kaldı. Şehrin büyük bir bölümünde elektrik ve su yoktu. Ekmek kuyruklarının uzayıp gittiği ve ölümlerin gömülmediği bir ortamdan kaçtık biz.

Görev yapamadığımız için maaşlarımızı alamıyoruz. 3 aydır birikimlerimizle geçinmeye çalışıyoruz. İki gün tarım işinde çalıştık. Ama öğretmenlikten tarlaya geçmek bizim için kolay olmadı, çok yorulduk. Birkaç yardım kuruluşundan gıda, battaniye ve benzeri ev eşyaları aldık.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep İlinden Reyhanlı'ya gelen Karmo Hattal el Usaymi ile söyleşi

Karmo Hattal el Usaymi, gençleri zorla askere almaya başladıklarında çocuklarını Nizam Ordusu'na vermemek için ailesini Türkiye'ye getirmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Karmo Hattal el Usaymi: Ben 51 yaşındayım. Askerliğini bitirmiş iki oğlum ve evli bir kızım var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Karmo Hattal el Usaymi: Çocuklarımla birlikte iş yerimiz, bir düzenimiz ve huzurumuz vardı. Suriye'nin Halep İli El Meydan mahallesinde tatlıcı ve sabah kahvaltısı dükkanımız vardı. İç savaştaki olaylardan 3 ay önce dekore ettik. Mesleğim ile ilgili her türlü malzemeyi depoladım. Tam iş mevsimi geldiği bir sırada iç savaşı başladı ve her şey bitti. Sonrasında hem bombardıman başladı hem de gençleri zorla askere almaya başladılar. Ben çocuklarımı Nizam Ordusu'na vermemek için ailemi Türkiye'ye getirdim. Her şeyimi Suriye'de bıraktım; evimin eşyalarını da, iş yerimin eşyalarını da. Bugünkü şartlarda 10 bin dolarlık bir hasarım var. Eğer evimde yıkılırsa tamamen biterim. 4 aydır Türkiye'deyim. İki defa kaçak yollarla Halep'e gittim. İş yerim kilitli, evim hasar görmemiş. Ama hiçbir eşyayı taşıyacak imkan yok. Yollar barikatlı ve kontrol altında. Ancak sırtımda kaldırabildiğim kadarı ile eşya getirebildim. Çocuklarımla birlikte tarım işlerinde çalıştım, ağaç budamasına gittim, bazı günlerde nakliyat şirketlerinde hamallık yaptım. Birikmişim bitmek üzere. Çalıştığım işlerden ucuz yevmiye verildiğinden maddi olarak tükenmek üzereyim. Mecburen Halep'e döneceğim. Ölüm her yerde ölümdür.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep İlinden Reyhanlı'ya gelen Maced Halim Abdulsettar abu Nafi ile söyleşi

Maced Halim Abdulsettar "Her bölgede bir grup kurulmuş, bir çete oluşmuş kimin kimden yana olduğu belli değil. Suriye halkı kendi kendine zulüm ediyor" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Maced Halim Abdulsettar abu Nafi: Suriye'nin İdlib vilayeti, Dene ilçesi, Terib bel-desinde yaşıyorum. Malulen polis emeklisiyim. 53 yaşındayım ve 3 çocuğum var. Emekli olduktan sonra bir arkadaşım ile ortak fırın çalıştırmaya başladım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Maced Halim Abdulsettar abu Nafi: Bölge-miz çiftçi bölgesidir. Her türlü tarım yapılır. Yıllık buğday, un stokumuzu her türlü ihtiya-cımızı koyar ve ucuza ekmek verirdik. Şehir-lisi de köylüsü de yolcusu da bu yol güzerga-hı üzerindeki fırınımızdan alış veriş yapardı. Emekli maaşım 11 bin Suriye lirası (220 TL), fırından da yaklaşık 15 bin Suriye lirası (300 TL) kazanırdım. Suriye hayat şartlarına göre maaşım yetiyordu. İç savaş başlayınca, göç başladı. Halep yolu kapandı. Köyler bomba-landı ve köylüler tarımsal faaliyette bulunmaz oldu. Elimizdeki buğday un stokları da bitti. Mesleğimiz gereği ihtiyacımız olan elektrik, su ve benzin azalınca fırını kapatmak zorunda kaldık. Köylüler ulaşım sorunu ve nakit para sorunu içinde kaldılar. Hayat durdu ticaret bitti. Mecburen Türkiye'ye göç ettim.

Türkiye'de hiçbir iş yapamıyorum. Ayağım sakat olduğundan amelelik yapamam ayakta fazla duramam bu nedenle çalışamıyorum. Yetişkin bir oğlum var, o çalışıyor. Bazen lo-kanta bazen de kahvehane işçiliği yapıyor. Benimde emekli maaşım var zorda olsa geçi-niyoruz. Diğer iki çocuğum 8 ve 10 yaşların-dalar. Maalesef okullarından oldular ve eğitim göremiyorlar. Her ay Suriye'ye gidiyor hem emekli maaşımı alıyor hem de çevreye bir bakıyorum. İdlib vilayeti içinde hala Beşar'ın askerleri var. Çevre köy ve beldelere ise Ceyş el Hür hakim. Her an bir çatışma çıkabilir endişesi ile göç başlamış durumda. İdlib'den Türkiye'ye en azından 100 bin kişi daha gelir.

Manzara göz yaşatır, her taraf yıkılmış, yollar barikatlarla kesilmiş, ulaşım tamamen durdu-rulmuş. Haraç almalar, gasp olayları, rüşvet almış başını gidiyor. Her bölgede bir grup ku-rulmuş, bir çete oluşmuş kimin kimden yana olduğu belli değil. Suriye halkı kendi kendine zülüm ediyor.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib ilinden Reyhanlı'ya gelen Mahmut Dabak el Hüseyini ile söyleşi

Mahmut Dabak el Hüseyini temel gereksinim-lerini karşılayamamasının yanında baskı ve korku nedeniyle göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Mahmut Dabak el Hüseyini: Suriye'nin İdlib ili Elhabit mevkiinde yaşıyorum. 53 yaşında-yım. İdlib Hastanesi'nde hizmetli olarak çalış-ıyorum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye ge-tiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahmut Dabak el Hüseyini: İç savaşta çok sayıda yaralıya, çok sayıda ölüme şahit oldum. İdlib'in her mahallesinden her köyünden in-sanlar getirilirdi hastaneye. Tıbbi malzeme, doktor ve yataklar yetersiz kaldı. Yaralıların yanı sıra yanık insanlar çoğunlukta idi. Has-taneden maaşımı alıyordum ama her şey o kadar pahalı oldu ki, ancak ekmeğe ve zaru-ri ihtiyaçlara yetecek duruma gelmişti ma-aşım. Etrafımda komşuların evleri yıkıldı, dostlarımdan bazıları yaralandı bazıları öldü. Çocuklar okula gidemez olmuştu. Her taraf

barikatlarla doluydu. İdlib İli bölge bölge mahalle mahalle bölünmüş, vilayetin dışı Ceyş el Hür'ün, iç tarafı ise Nizam Ordusu'nun elinde kalmıştı. Şehir dışına girip çıkarken insanlar sorgulanıyordu. Kimsede huzur kalmamıştı. Herkesin birbirine kuşku ve şüphe ile baktığı bir duruma geldik. İftiracı birisi çıkıp da Nizam Ordusu'na isminizi verdiği an bitiyorsunuz. Gelip sorgusuz sualsiz, hiçbir delil olmadan, ailece yok ediyorlar sizi. Bu şartlar altında İdlib'de veya Suriye'nin herhangi bir yerinde kalmanın imkanı yoktu. Bende çocuklarımı ve yakın aile fertlerimi alarak hudduttan Türkiye'ye geldim.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Reyhanlı'ya gelen Maruf Hacı Hasan al Talaviy ile söyleşi

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Maruf Hacı Hasan al Talaviy: Suriye'nin Halep ili Kellase semtinde yaşıyorum. Emekli öğretmenim. İki oğlum bir kızım var. Evliyim ve 63 yaşındayım. Çocuklarım da öğretmen oldu. İç savaşta bir oğlumu ve bir damadımı kaybettim.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Maruf Hacı Hasan al Talaviy: Emekli maasım 18 bin Suriye lirası (360 TL). Oğlumun ölümü ile eşine aylık bağlanmadı. Kızıma da eşinin ölümünden sonra aylık bağlanmadı. Ben öğretmen olduğumdan sadece öğretmenlik maaşım var. Halep'de bombardıman başlayınca göç etmek zorunda kaldık. Türkiye

ye geldiğimde birikmiş olarak 2 bin dolar bir paramız vardı. 3 aile bir ev kiraladık ve aylığı 400 TL'den 6 aylık peşin verdik. Hiçbirimiz Türkiye'de bir işte çalışmadık. Hazıra dağ dayanmaz misali bizimde gelirimiz olmadığından birikmiş paramız bitti. 1 Şubat 2013 tarihi itibarıyla de önceden kirasını ödediğimiz 6 aylık süre de bitti.

Ev kirası ödeyecek imkanım olmadığından tekrar Halep'e dönüyorum. Oradaki evimizin sağlam kaldığını öğrendik. Bu kalabalık aile ile Türkiye'de yaşamak imkansız. Bizlere birkaç kez Türkiye'de gıda, ev ihtiyaçları, battaniye ve giyim yardımı yapıldı. Ancak bu yardımlar kalmamıza yeterli bir imkan tanımamakta. Çadırkentlerde dolu olduğundan tek çarem Halep'e geri dönmek. Ölüm her yerde var, nice gençler nice insanlar öldü. Kaderimizde varsa ölürüz yoksa memleketimizde zor olsa da mevcut gelirle yarı aç yarı tok yaşarız. İç savaş Suriye'nin ekonomisini yok ettiği gibi eğitimini de yok etti. Çocuklarımız okuyamıyor. Türkiye'de okuyanlar ise diploma alamıyor. Çocukların ders çalışma kültürünü arttırma imkanı yok. Barındığımız yerlerde çocukların okuması, gelişmesi imkansız. Suriye halkı eğitim yönünden de yıllarca geri bırakılmıştır. Bütün herkeste bir umutsuzluk var. Bir çıkmazın içindeyiz. Bu savaş zor biter diye düşünüyorum.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama ilinden Reyhanlı'ya gelen Mustafa Dibo el Hassan abu Gafro ile söyleşi

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Mustafa Dibo el Hassan abu Gafro: Suriye'nin Hama İli, Karbcebel Bölgesi'nde-
nim. 65 yaşındayım. Teknisyenim. Araç gereç,
yedek parça, aksesuar, plastik boru ve benzeri
aletlerin satıldığı bir dükkanım var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı,
iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye ge-
tiren nedenleri anlatır mısınız?

Mustafa Dibo el Hassan abu Gafro: Ben
Baba Esad'ın katliamını yaşamış, 2 kardeşimi,
amcamı ve dayımı bu katliamda kaybetmiş bi-
riyim. Bizim ailemiz Hama'da çok şehit verdi.
30 yıl önce Baba Esad yapmıştı. Şimdi de oğul
Esad aynı zulmü devam ettiriyor.

Damadım öldü. Genç yaştaki kızım 3 çocu-
ğuyla dul kaldı. Kendi vatanımda ekmek bu-
lamaz hale geldim. İş yerim yağmalandı, evim
tahrip edildi.

Yaşadığım çevrede durumu iyi olan insanlar-
dan biriydim. Ben başkalarına yardım eder-
ken şimdi yardıma muhtaç hale geldim. Hama
Bölgesi'ndeki Hıristiyan Yezid köylerde ya da
Alevi veya Şii köylerde katliam olduğunu duy-
madık hiç. Duyduğumuz tüm katliamlar Sün-
ni köylerdeydi. İnsanlar tıpkı bir hayvan gibi
öldürülmüş, leşleri caddelere atılmıştı. Haf-
talarca gömülmeden bekleyen cesetler vardı
çevremizde. Uçaklar bir kalabalık gördü mü
yaşlı çocuk demeden ateş ediyor, fıçı bomba
atıyorlardı.

Suriye Ordusu, Ceyş el Hür ile kara harbi ya-
pamıyor. Uzaktan füzeler yada bombalarla sa-
vaşabiliyor. Buna karşılık vermek Ceyş el Hür
ya da diğer gruplar için çok zor. Çünkü taraf-
lar eşit şartlara sahip değil.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat
Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-
sinde gerçekleştirilmiştir.*

**Suriye'nin Halep ilinden Reyhanlı'ya gelen
Zekeriya Ammer el Cabiri ile söyleşi**

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misi-
niz?

Zekeriya Ammer el Cabiri: Suriye'nin Halep
ili Bistanelbaşa mahallesinde yaşıyorum. 48
yaşındayım. Sebze halinde işyeri sahibiyim. 4
erkek çocuğum var. İki evli ikisi bekar. Bir-
likte sebze meyve işleriyle uğraşırız. Çevre
belde ve köylerden irtibatımız olup, köylüle-
re mevsim öncesi peşin para veririz. Mahsul
gelince de sebze meyvelerini bana getirirler.
Bizde bu mahsulleri Halep'deki mahalle ma-
navlarına satarız. Ayrıca yurtdışından da bana
mal gelir. Yerli yabancı, sebze meyve ne varsa
yıllardan beri satışını ben yaparım. 2 bekar
oğlumdan birisi asker birisi de okuyor.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı,
iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye ge-
tiren nedenleri anlatır mısınız?

Zekeriya Ammer el Cabiri: İç savaş başla-
yınca bütün düzenimiz bozuldu. Yurt dışı
bağlantımız kesildi. Çevre belde ve köylerden
mal gelmez oldu. Halep'e gelen yollar kesil-
miş, köylü bombardıman nedeniyle göç et-
miş, sebze ekemez, meyve toplayamaz hale
gelinmiş. Halep'in içi de bombalanmaya baş-
layınca, ne çarşı kaldı ne sebze hali. Her taraf
yakıldı. Evli iki çocuğumu, gelinlerimi, torun-
larımı, eşimi, oğlumu Türkiye'ye gönderdim.
Asker olan oğlumun da Türkiye'ye gelmesi
için çok uğraştım, rüşvetler verdim. Sonun-
da oğlumun da birliğinden Halep'e gelmesini
sağladım ve oğlumu alarak Türkiye'ye geldim.
12 kişilik bir aileyiz. Bir ev kiraladık ve şim-
di Reyhanlı'da ikamet ediyoruz. Her ne kadar
birikim var ise de çalışmamız gerekiyor. Sey-
yar el arabası aldık. Reyhanlı'da semt pazar-
larında sebze meyve satıyoruz. Ayrıca ben ve
küçük oğlum bir is yeri açtık, Suriyelilerin ih-
tiyacı olan bazı giyim kuşam ve aksesuar mal-
zemeleri satıyorum.

Suriye'deki evimiz bizler göç ettikten sonra bombalanmış, harabeye dönmüş. Bana gelen habere göre de içinde ne varsa bazı şahıslarca boşaltılmış. Hiçbir ev malzememiz kalmamış. Evim ve çevremdeki mahalle evleri bir harabeye dönmüş. Aynı semtteki birçok aile de göç etmiş, birçoğunun evi yıkılmış, yuvaları dağılmış. Aileler biri iki çocuklarını kaybetmiş. Biz erken ayrıldığımız için şanslıyız. Kiminin parasını zorla almışlar, kiminin arabası. Halep'de ve Suriye'nin kenar semtlerinde, köylerinde kırsal kesimlerinde hiç güven kalmamış. Kimin ne yaptığı, kime hizmet ettiği belli değil. Göç edenlerin dönmesi yıllar sürer. Aile reisleri, gençler, erkekler dönse bile eşler çocuklar, yaşlı ve hasta insanlar daha uzun yıllar Türkiye'de kalacak. İleride barış sağlanır, rejim değişimi olursa memleketin imarı da, düzeni de uzun sürecek. Bu nedenle gelecek için endişeliyim.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye Humus'dan Reyhanlı'ya gelen Faris el Halidi ile söyleşi

Faris el Halidi maruz kaldıkları zulümlerden dolayı devrimin silahlı mücadeleye dönüştüğünü söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Faris el Halidi: Adım Faris el Halidi, 25 yaşında Humus'un El Halidiye mahallesinden geliyorum. Devrim başladığında her Cuma günü gösteri düzenliyorduk. Ancak devrim devam edince gösterileri her gün düzenlemeye başladık, rejim yanlısı ordu gösterilere önce kaba kuvvet ile müdahale etmeye başlamıştı, ancak giderek silaha, gerçek mermiye döndü, bir-

çok vatandaş şehit düştü. Ayrıca tutuklamalar ve baskınlar başladı. Tabi düzenlediğimiz gösteriler hep barışçı gösterilerdi, hatta bizler hiç yanımızda silah taşımıyorduk. Ancak onurumuzu ve namusumuzu korumak için silah kullanmak zorunda kaldık ve Özgür Suriye Ordusu kurulduğunda hemen bu orduya katıldık, devrimin başlamasından 5 ay sonra silahlı mücadeleye geçtik. Yani maruz kaldığımız zulümlerden dolayı devrim silahlı mücadeleye dönüştü.

ORSAM: Rejimi suçlayacak olaylar görünce mi devrime katıldınız?

Faris el Halidi: Unutamayacağım birçok insanlık dışı olaya tanık oldum, ancak bunların en kötüsü Humus'un Kerem el Zeytun ilçesine bağlı Davaiye mahallesinde oldu. Öldürdükleri vatandaşların cesetlerini mahallemize getirdiler ve onları önümüzde yaktılar. O olaydan sonra korkumuzdan başımız yanında silah olmadan yatamıyorduk, hatta vatandaşların ya da Özgür Suriye Ordusu yaralılarını hastaneye kaldırmıyorduk çünkü bir yaralı hastaneye girdiği takdirde infaz ediliyordu.

Ordu bize ateş açtığında bizler sabır ederek karşılık vermiyorduk, devrimimiz barış çerçevesi içinde başladı ancak rejim bu mücadeleyi silahlı çatışmalara dönüşmesini istedi. Rejim her türlü silahı halkı karşısına kullandı, bizde bunları görünce mecburen kendimizi savunmaya geçtik ve silahı sarıldık.

ORSAM: Uluslararası taraflar hep Suriye'de mezhep çatışması olduğunu ifade ediyor, bu konuyla ilgili görüşünüz nedir?

Faris el Halidi: Mezhepçilik rejimin bir oyunudur, maalesef bu konuda başarılı oldu. Gösteriler başladığında hiç ayırım yapmadan Sünni, Şii, Hristiyan, Alevi ve Dürzi yani tüm etnik gurup ve mezhepler katılmaya başladı, ancak rejim mezhepçiliği kullandığında herkes de korku uyanmaya başladı.

Bizim El Halidiye mahallesinin çoğu Sünni'dir, Kerem Şemşem Mahallesi ise yarısı Sünni yarısı Alevidir. Kerem el Zeytun katliamı olduğunda havan topları Alevi mahallerinden geliyordu, Aleviler daha önceden silahlanmıştı. Humus'ta özellikle bizler bu sıkıntıyı yaşıyoruz, çünkü rejim hep Alevileri silahlandırmıştır ve Sünnileri öldürmeye başladılar, aynı zamanda Özgür Suriye Ordusunu Alevileri öldürmekle suçladılar bunların hepsi yalandır ve bir palavradır. Gözümüzle gördük çocuk ve kadınları kesenler ellerinde "Ya Ali" yazan bıçaklar taşıyorlardı. Biz kimseyi kesemeyiz çünkü dinimiz bunu bize yasaklamış, biz Kurban Bayramında kesilen kurbanlara bile üzülen bir milletiz.

Aynı zamanda tüm Alevileri mezhepçilik yapmakla suçlamayız, onlar bizim kardeşlerimiz ve çoğunun yaşanan olaylara karşı olduklarını belirtti. Devrim başladığında "Halk rejimin yıkılmasını istiyor" diye sloganlar atıyorduk. Halkın Aleviler ile sorunu yoktur, ancak her kim eli kana bulaşmışsa onu cezalandıracağız ve hak eden cezasını alacak.

ORSAM: Devrimin geleceği ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Faris el Halidi: Ben eminim ki devrim sonunda kazanacak, ancak büyük tavizler vereceğiz, çünkü kırk yaşında bir ağacı kökünden çekip çıkarmak çok çaba gerektirir. Fakat biz bu rejimi kökünden sökeceğiz ve devrim sonunda zafere kavuşacaktır. Bunun için herkes ölüme hazırdır. Ben yaralı olduğum ve bir gözümü kayıp ettiğim için çatışmalara katılmıyorum ancak tedavim biter bitmez yine çatışmalara katılacağım.

Türkiye ve Türkiye halkı ile ilgili olarak, kendilerine şükranlarımı sunmak istiyorum, ancak açık konuşmak istiyorum, ben Reyhanlı Devlet hastanesinde iyi bir şekilde tedavi görmedim, özel bir hastane ve çok para ödedikten sonra tedavimi tamamlamıştım.

Tedavimin bitmesini sabırsızlıkla bekliyorum, çünkü yerim burada değil yerim Humus'ta devrimciler arasındadır. Son olarak zafere kadar savaşacağız.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Abdülrahman Sellak ile söyleşi

Abdülrahman Sellak, rejim kimyasal silahları kullanmaya başlayınca Türkiye'ye kaçma kararını almış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Abdülrahman Sellak: Adım Abdülrahman Sellak, İdlib'in Meng köyünden geliyorum, 23 yaşımdayım.

ORSAM: Devrim yanlılarından mısınız?

Abdülrahman Sellak: Dera'da gösteriler başladığında ben ve arkadaşlarım hareketi desteklemek amacıyla gösteri düzenleme planlarını başlattık. Gösteriler önce barış çerçevesi içinde başladı. Ancak rejim bizlere ateş açtı ve tutuklamalar oldu. Ondan sonra olaylar tırmanmaya başladı ve Özgür Suriye Ordusu kuruldu ve mücadele silahlı mücadeleye dönüştü.

ORSAM: O zaman sen devrim yanlısının, ancak sahada bulunan Özgür Suriye Ordusu yanlısı mısın?

Abdülrahman Sellak: Görüşüme göre, Özgür Suriye Ordusu mensupların çoğu fedakar bir şekilde vatana ve halka hizmet etmek için çatışıyor, ancak bazı taraflar Özgür Suriye Ordusu adını kullanarak kötü işler yapmaya başlamıştır.

Rejim köyümüze saldırı düzenlediğinde karşısına Özgür Suriye Ordusu durdu, ancak on-

larında silahlanma sıkıntısı olduğu için fazla direnemediler ve çok şehit düştü. Rejim köyü ele geçirdiğinde intikam amaçlı tüm evleri bastı çocuk ve kadın ayırım yapmadan herkesi öldürmeye başladı hatta köyün meydanında toplu idamlar düzenledi. Meela Amir Zekzuk adlı bir arkadaşım vardı, o rejim ordusu tarafından bir kontrol noktasında tutuklanmıştır ve işkence görmüştür, hapishaneden çıktıktan sonra Özgür Suriye Ordusuna katılmıştır. Çatışmalarda yaralanıp rejim ordusu tarafından tutuklanmıştır ve kafasına kurşun sıkarak idam etmişlerdi.

Biz çok olaylara şahit olduk, erkeklere ihanet suçu ile hapis ve işkence yapılmasından kadınlara tecavüze kadar her şey gördük. Dedemin evini basmışlardı ve divanında oturan tüm şahısları tutukladılar. Aylarca hapishanelerde süründüler, çıktıkları zaman durumları çok kötüydü.

ORSAM: Türkiye'ye ne zaman ve neden kaçtın?

Abdülrahman Sellak: Rejim kimyasal silahları kullanmaya başladığında annem bizler için çok korktu. Bu yüzden Türkiye'ye kaçma kararını aldık. Allah'a şükür biz mülteci kamplarında kalmadık, kamplarda kalanlar hakkında çok kötü duyumlar alıyoruz. Şu an Reyhanlı'da kalıyoruz, hayat burada çok pahalı, Allah yardımcımız olsun.

Türkiye Hükümetinin tutumu başka Arap ülkelerinden çok daha iyidir, çünkü Arap ülkelerin çoğu konuşmaktan başka bir şey yapmadılar.

Son olarak Suriye halkına bir mesaj iletmek istiyorum, Allah büyüktür bizleri unutmacaktır. Suriye'ye en yakın zamanda dönmek istiyorum, çünkü hiç kimse anavatanından uzak yaşamak istemez.

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir*

Suriye Humus'dan Reyhanlı'ya gelen Usame ile söyleşi

Beden Eğitimi hocası Usame, iç savaş başladı-ğında askermiş, kendi halkına karşı silah kullanmamak ordudan kaçmış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Usame: Adım Usame, 25 yaşındayım, Humus'ta yaşıyorum, bekar ve Beden Eğitimi hocası olarak çalışıyorum. Herkesin bildiği gibi, devrimin başlangıç yeri Dera'dır. Tahminlerime göre devrim başarılı olacaktır. Buna rağmen babam vefat etmesi nedeniyle ve bu üzüntülerimden kaçmak için mecburi askerlik hizmetine katıldım, tabi görevim biter bitmez Ürdün'e gitmeyi planlıyordum. Askerliğe Humus'ta başladım, ancak o günler bütün camilerde tekbirler başladı ve Dera devrimini desteklediklerini ilan ettiler. Ben sevincimi saklamak zorunda kaldım. Bu arada beni Şam'a gönderdiler. Oralarda durumlar daha sakindir. Ancak içimizde hem sevinç hem de korku vardı. Korkumuz kendi halkımıza karşı silah kullanmamızdır. Bu nedenden dolayı bende ordudan kaçmayı düşünmeye başladım.

ORSAM: Devrim yanlılarından mısınız?

Usame: Özgür Suriye Ordusuna katılmak istemedim, amacım Ürdün'e kaçıktı. Kaçtığım zaman Ürdün sınırına varamadım, bu yüzden Dera'ya bağlı Kisva ilçesinde bir buçuk ay saklandım, rejim ordusu yanlısı bir kişinin yardımıyla Humus'a kaçabildim ve orada da Özgür Suriye Ordusuna katıldım. Onlarla 4 ay kaldım ve her türlü çatışmalara katıldım, ancak bir süre sonra anladım ki bunların çoğu

devrimci değil bunlar sadece hırsızlık yapmak için Özgür Suriye Ordusuna katılmışlar.

Bu yüzden devrimden ayrıldım ve Türkiye'de yaşamaya karar verdim. Mezhepçilikle görüşüm ise rejim bu devrimi mezhep çatışmasına yönlendirmede başarılı olmuştur, çünkü daha önce Aleviler ile iç içe yaşamaktaydık onlar bizlere biz onların ziyaretine gidiyorduk, ancak rejim onları ikna etti ki bu devrimi Sünniler başlatmış ve Alevilerden intikam alacaklardır.

Yurtdışında bulunan muhalefetin Suriye'de yaşanan gerçek olaylardan haberi yoktur ve çok uzak kalmışlar. Özgür Suriye Ordusu çok sayıda hata yapmaktadır, tugay komutanları resmen silah ticareti yapmaktadırlar.

Düşünceme göre yurtdışında bulunan muhalefet ve Ulusal Meclis Suriye halkını temsil etmemektedir, çünkü Suriye içinden aldığım izlenimlere göre Muaz Hatib'in Esed rejimi ile diyaloga girme çabasına herkes karşıdır.

Son olarak, devrimciler içinde Allah'tan korkmayan para seven insanlar bulunmaktadır, bunlar gitmeyince devrim başarılı olmaz. Türkiye halkı ve Hükümetine Suriye halkına verdiği destek ve yardımlarından dolayı şükranlarımı belirtmek istiyorum. Son sözümü devrimci kardeşlerime söylemek istiyorum, Allah ile olun çünkü bu devrimin amacı Allah kelimesini yükseltmek için başlamıştır "Ey inananlar, siz yardım ederseniz Allah'a, o da yardım eder size ve ayaklarınızı diretir, size sebat verir".

** Bu söyleşi, 15 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Reyhanlı'ya gelen Muhammet Nur ile söyleşi

Muhammet Nur ‐Halep’te gördüğüm  oğ  insan kendi ülkesinin evlatlarına Őekfat göstermediğidir” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Muhammet Nur: Adım Muhammet Nur, 39 yaşındayım, evliyim ancak  ocuğ m yok. İŞin trajikomik tarafı,  ocuğ m olmadığı için Allah’a Şükür ediyorum,  ocuğ m olsaydı Şimdi bu günleri yaŐayacaktı.

Yaşadığım yıllar boyunca Esed rejimini herkes yolsuzlukla yaşayan bir rejim olarak nitelendiriyordu. Ülkede rüşvet, kayırma, adaletsiz gelir dağılımı vardır ve servet Suriye halkının %10’nun elinde toplanmıŐtır. Halkın  oğ nluğu fakir ve rezil durumda, onlar hep k    k ticaret veya memur olarak çalışıyorlar. Tabi bu memurlar hayatın zorluğunda rüşvet ve yolsuzlara baŐvurmak zorunda kaldılar. Diğer husus emniyet mensupları, onlar istediği insanları ezmekten  ekinmiyorlardı. Tüm bu nedenlerden dolayı devrim önce Tunus, Mısır, Libya ve Yemen’de baŐlarken Suriye’de böyle bir devrim yapılmasına g    kle bakıyordum. Ancak Allah istediğini yapar.

ORSAM: Suriye’de devrim nasıl başladı?

Muhammet Nur: Siyasetçilerin dediğine göre Hamza el Hatip ve arkadaŐları tarafından baŐlatıldıėı söylenmektedir, bence bu devrimi hareketini BeŐsar Esed’in devrim baŐladıda aptalca yaptığı sesleniŐi ile geniŐledi. Esed bu devrimin alevini s nd rebilirdi,     n   Esed demecinde çocukları, insanları öldüreni cezalandıracağını söyleseydi,  oğ  insanın yarasına merhem olacaktı. Ancak demecinde tam tersine Őehitlerin ve halkın kanıyla alay ederek konuŐtu, bence ilk demeci devrimi alevlendirdi. İkinci sesleniŐi ise olayları artırdı.

Devrim Dera’da başlamıştı. Sonra Humus, Hama ve Halep’e uzandı. Halep halkı diğer

iller gibi önce bir kısmı devrimi eleŐtirirken diğer kısmı ise devrimcileri desteklemeye başladı. Ancak her iki tarafta rejimin yolsuzluklarına karşı idi. Gösteriler  nce Halep’in fakir mahalleleri Selahattin, Őiar, Seyfuldevle ve Mskin Hinano’da başladı. Rejim gösterilere Őiddetle müdahale etti, kan dökülünce halk da silah kullanmaya başladı. Rejim her türlü silahı kullandı, saldırılar hava ve tank saldırılarına dönüştü. Herkes rejimin çekinmeden her yeri bombalayabileceği fikrine sahipti. Yani her kim rejime karşı ise görüşü ne olursa olsun (Vehabi, tekfiri, paralı asker...) ayırım yapmadan saldırıya marauz kalabilir. Ancak bu olayda rejimi savunan taraflar beni çok  zd ler,     n   herkes biliyor bu rejimin ne olduğunu.

ORSAM: Halep’te durumlar nasıldı?

Muhammet Nur: Durum  yle bir hal aldı ki Halep halkı bombardıman seslerine aŐıŐtı, keskin nişancılar tarafından vurulmamak için koŐmaları gereken yerleri öğrendi. Her Şekilde halkı galeyana getiren yol ve güvenlik bariyerlerinde atılan cesetleri görmeye aŐıŐtı. Öyle ki bu görüntüler insanca ve onurlu bir Şekilde yaşamaya hakkımızın olmadığını ve yalnızca köleler olduğumuzu hatırlatmaktadır. Bu arada tugaylar Halep’te ve Halep taŐrasındaki birçok yeri ele geçirmeye başladılar. Benim çalıŐmalarım da kurtarılan Halep taŐrasının içerisindeydi. Kaldığım yer ise sistemin bulunduğu yerdeydi, sanki aynı günde iki ülke arasında yaşıyordum. Çalıştığım köy tugaylar tarafından ele geçirildiğinde sevinçten uçuyordum. Bombardımana ve tehlikeye maruz kalmamıza rağmen ‐zafer bir saatlik sabırdır, mutlaka hak galip gelecektir” derdim. Ancak köyün ele geçirilmesinden kısa bir süre sonra bazı silahlı kişiler bölgedeki fabrikalara bas-kınlar düzenlediler. Bu fabrikaların arasında çalıştığım fabrika da vardı. Bilgisayarları, taŐınabilir ve değerli her Şeyi  aldılar. Őirketlere ait ve personellere ait araçları  aldılar. O gün

fabrikaya arabamı getirmediğimden dolayı Allah'a şükrettim. Fakat arabasını 4 ay önce satın alan arkadaşımın arabası çalındı. Yüzüne baktığımda unutamayacağım bir kırgınlık gördüm. Diğer arkadaşım ise aracının anahatarını vermekte yavaş davrandığında arabayı bırakacaklarını sandı. Ancak bunun yerine aracına kurşun yağdırdılar. Daha sonra kurşunlanan aracını tamir etmek için yaklaşık 250 Lira masraf ettiğini öğrendim. Bu durum 2012 yılının Ramazan ayında meydana geldi. İş durdu, bu durumun tekrarlanmaması için bir yol bulmaya çalıştık. Sonunda bölgedeki özgür ordunun sorumlularıyla görüştüğümüzden sonra bizi devrime destek olarak her ay 500.000 Suriye Lirası ödemek şartıyla bu hırsızlardan koruyacaklarını bildirdiler. Bu sayede bölgedeki tüm fabrikalar da aynı yolu takip etti. Daha sonra çalınan araçların geri alınması için bir miktar para verilmiştir. Tabii ki arkadaşımın aracı bu anlaşma kapsamında değildi. Bu olaydan yaklaşık 1 ay sonra silahlı bir

grup fabrika sahibinin akrabası olduğu gerekçesi ile fabrikadan bir işçiyi kaçırdı. Aynı zaman fabrikadan başka bir kişiyi de kaçırmaya çalıştılar. Ancak bu kişi çok şaşırtıcı bir şekilde kaçırılmaktan kurtulmuştur. Çünkü binalar arasında saklanmış, daha sonra fabrikadan kaçmış ve bir daha fabrikaya geri dönmemiştir. Kaçırılan işçi ise yaklaşık 15 gün sonra yüz elli bin Suriye lirası ödemiştir. Şirketin sahiplerinin kendisinin kurtarılması için bir Suriye Lirası dahi ödenmeyeceğinden emin olmaları üzerine serbest bırakmışlardır. Durum böyle devam etti. Bu köyde kalamayan insanların evleri sistemin orduları tarafından her gün bombardımana hedef oluyordu. Bu nedenle köyden kaçmaya karar vermişlerdir. Fabrikalarda ise bombardıman sebebi ile birden fazla işçi hayatını kaybetmiştir. Öte yandan Özgür Ordu fabrikalara yakıt ve imalat için gerekli malzemeleri temin etmek gibi ticari işleri yürütüyordu. Tabii ki her gün falanca tugaydan, falanca livadan, falancanın grubundan kişi-

ler fabrikaya geliyorlardı. Tabii ki hayır diye-
mezdik. Bir gün bir grubun taleplerini yerine
getirmede geciktik, bundan dolayı güvenlik
görevlimize saldırarak ona silah çekmişlerdir.

Başlangıçta bu davranışların bireysel olduğu-
na kendimi inandırmaya çalıştım. Daha son-
ra televizyondan ve internetten devrim ha-
berlerini takip ettiğimden kendilerini Özgür
Orduya nispet ederek bazı silahlı grupların
hırsızlık ve insan kaçırma gibi işleri yaptık-
larını, bunların bazen de emniyet güçleri ile
işbirliği halinde olduklarını öğrendim. Ba-
zıları Salahaddin semtinde, bazıları Hananu
konutlarında ve Seyfuddevle semtinde otu-
ran arkadaşlarımdan başından geçenleri, Ley-
ramun fabrikalarının maruz kaldığı hırsızlık
olaylarını dinledim. Benim yaşadıklarıma
gelince, evim Şeyh Maksud semtindedir. Bu
semt çoğunlukla Kürt nüfusun yoğun bulun-
duğu bir yerdir. Bu semt BBK güçleri tara-
findan korunuyordu. Özgür Ordu burayı ele
geçirdi. Bu semti kimin elinden aldıklarını
bilmiyorum. Çünkü bu semtte herhangi bir
askeri bölük veya emniyet merkezi ve hatta
bir polis karakolu bile yoktu. Dolayısıyla kim-
den kurtardıklarını anlayamadım. Bu ele ge-
çirmeden birkaç ay sonra çatışmalar başladı,
uçakla bombardımanlar başladı, bu semtte
yaşayan bir etnik bir grup olan Mardillerden
(Şebbiha) adamları öldürmeye başladılar. Çok
gülünçtür ki, Mardillerin adamı olduğum id-
diasıyla evime baskın düzenlendi, evimin eş-
yaları kırıldı ve televizyonumuz çalındı. Hal-
buki bu etnik grupla hiçbir bağlantım yoktu.
Hayatımda kimseye haksızlık yapmadım. Ben
dinime ve ahlakıma bağlı biriyim. Sakallı ol-
duğumdan dolayı fotoğrafımı çektiler ve beni
Şebbiha'dan saydılar. Daha sonra komşuları-
mız Nusra Cephesi ile konuşmuşlar. Onlara
benim Mardil grubundan olmadığımı ve beni
tanıdıklarını söylediler. Ayrıca Özgür Ordu-
dan bazı kişilerin evimden eşya çaldıklarını
söylediler. Nusra Cephesi eşyalarımı çalmaya

çalışan genci yakaladı ve eşyalarımı iade etti.
Onları bağışlamamı istediler. “Ne zamanki bir
bölgeye girsek bunlar hırsızlık yaparlar ve so-
rumluluğu Nusra Cephesinin boynuna atar-
lar” dediler. Arabam ise diğer araçlarla birlik-
te bombardıman ve üzerine düşen taşlardan
dolayı zarar görmüştür. Camları kırılmamış
araçların camları da Özgür Ordu gençleri ta-
rafından Rus silahlarının dipçığı ile kırılmış-
tır. Bazıları ise yolu kapatmak için caddenin
alt tarafına iteklenmiştir. Bundan amaç siste-
min ordusunun mahallesine girmesini engel-
lemektir. Tabii ki ele geçirme işleri bitmeden
tüm işyerleri boşaltılmış ve evler soyulmuş,
malları ve ev eşyalarını mahalleden çıkart-
mak için haraç almaya başlamışlardır. Bundan
sonra Türkiye'ye gitmeye karar verdim. Yak-
laşık 2 haftadır burada yaşamaktayım. Ancak
sırtından hançerlenmiş gibi bu büyük yara
hissini unutmuyacağım. Beni en çok üzen du-
rum, ülkemins insanı olan Suriyeliler, tabii ki
genellemiyorum, ancak Halep'te gördüğüm
çoğu insan kendi ülkesinin evlatlarına şefkat
göstermediğidir. Sistemin ordusu bombardı-
man yapar, insanları öldürür, yakalar, tecavüz
eder, Özgür Ordu ise hırsızlık yapar, kaçırır ve
öldürür. Nusra Cephesinden olan yabancılar
bize temizlediğini ve kurtardığını iddia eden-
lerden daha fazla şefkat göstermektedirler.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat
Özyazar tarafından Hata'yın Reyhanlı ilçe-
sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Alameddin Mustafa el Hekim ile söy- leşti

Şoförlük yapan Alameddin Mustafa el
Hekim'in bombardıman esnasında bir çocu-
ğunu kaybetmiş, evi yıkılmış.

ORSAM: Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

Alameddin Mustafa el Hekim: Suriye'nin Hama ili Karmcebel bölgesindenim. 3 çocuğum var. 46 yaşındayım ve şoförlük yapıyorum.

ORSAM: Suriye'de yaşanan iç savaşın size ve ailenize etkileri neler oldu ve Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Alameddin Mustafa el Hekim: Hama-Şam arasında bir firmada otobüs şoförlüğü yapıyordum. Evim vardı, çocuklarım okuluna gidiyordu. Huzurlu ve mutlu bir hayatım vardı. İç savaş ile birlikte herkes gibi benim de yaşadığım çevrem bombalandı. Dayım, halamın oğlu ve benim de bir çocuğum bombardımanda öldüler. Mahallemiz ve bölgemizdeki birçok ev uçaklardan atılan bombalardan, tank ve top atışlarından dolayı tamamen yıkıldı.

Şehirlerarası yolcu taşımacılığı diye bir şey kalmadı. Hama, Humus, Şam arasındaki ana güzergah abluka altına alınmış, her yerde barikatlar vardı. Firmamız birçok arabasını kaybetti. Benim gibi bu firmada çalışan şoförler şehri terk etti. Firma kapandı.

Nizam Ordusu yani Esad yanlısı subaylar bazı bölgeleri bombalamamak için o yöre halkından para toplamaya başladı. Bir Müslüman bölgesinde bugüne kadar bombalama olmamışsa rüşvet karşılığında olmamıştır. Para vermeyen, yardım yapmayan, ihbarda bulunmayan bombalanıyor. Devlet rejimi için muhbirlik yapanlar, para, altın veya mal mülk verenler ise o bölgede yaşayabiliyordu. Ölmek için para ödemek zorunda bırakıldı Suriye halkı.

Bataklığın içinden çıkmakta külfetli idi. Toplu taşıma aracı yoktu. Ev taşıma için kamyonetler, bir aileyi sınıra kadar getirmek için elli bin Suriye lirası istiyorlardı. Eskiden bu mesafeler için 3-5 bin lira arasında ücret alınırken şimdilerde elli bin liradan başlıyor talepler. Bende hiçbir eşya almadan bir dolmuşu bindim. Önce çevre köylere sonra da sınır bölgesine gelebildim.

Gerçekten cehennemden kaçış gibi bir şey. O anda insan sadece kaçmayı, canını kurtarmayı düşünüyor. Gelecek çok insan var ama kimi-

nin malı mülkü var terk edemiyor. Kimi de o bölgeden çıkmaya fırsat bulamıyor. Hama ve çevresi yok oluyor artık. Orada tarım da, sanayi de, şehir merkezindeki hizmet de esnaf-lık da öldü.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Reyhanlı'ya gelen Avvad Hasan el Becceri ile söyleşi

İlkokul öğretmeni Avvad Hasan el Becceri, Rejimin Halep'i bombaladığını ama halkın da birbirini suçlayıp ve aşağıladığını söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Avvad Hasan el Becceri: Suriye Halep ili El Sahur semtinde oturuyordum. 45 yaşındayım ve üç çocuk babasıyım. El Salam İlkokulu'nda öğretmenim. Okulumuz orta öğretim yapan bir okuldur. 18 yıldır öğretmenlik yapıyorum. Çocuklarımın biri lise diğerleri ilkokulda okuyorlar.

ORSAM: Suriye'de yaşanan iç savaşın size ve ailenize etkileri neler oldu ve Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Avvad Hasan el Becceri: 18 bin lira maaş alıyordum (Yaklaşık 370 TL). Halep gibi bir yerde bu para savaş öncesi bir aileye yetiyordu. Fakat savaş sonrası maaşlar aynı kaldı ve paranın değeri düştüğü için ancak ekmek ve bazı sınırlı gıda malzemelerini alabiliyorduk.

Bölgemizde bombalanmamış tek bir ev ve yıkılmamış, yakılmamış bir işyeri kalmadı. Yollar barikatlı olduğu için göreve gitmem zorlaştı. Göreve gidenlere de müdahale edenler var.

Ben öğretmenlik yapıyorum, çocukları okutuyorum. Çevremdeki bazı insanlar "Beşşar'a mı hizmet ediyorsun?" diye beni eleştiriyor, bana ağır sözler ve iftiralar atıyorlardı. Çalışmazsam maaş almazsam geçinemeyeceğimi bildikleri halde bana yükleniyorlardı ve hizmet etmememi, okulu da mahalleyi de terk etmemi istiyorlardı.

Evet, Beşşar Halep'i bombaladı ancak halk olarak da bizler gereksiz yere birbirimizi suçlamaya ve aşağılamaya başladık. Ya terk edecektim ya da beni vuracaklardı. Mecburen göreve gitmez oldum. Halep'i de Suriye'yi de terk ettim.

Türkiye'de bazen kahvede bazen de semt pazarlarında çalışıyorum ve evime ekmek götürabiliyorum. Bir arkadaşla müşterek bir ev tuttuk ve kirayı zor ödeyebiliyoruz. Aile çevremde bombalar, yokluk ve bulundukları bölgenin yaşanmaz hal alması nedeniyle göç ettiler.

Büyük oğlum Şehbeddin'de bir iş bulmuş çalışıyor. Bütün gün çalıştırıyorlar ve 15 TL yevmiye veriyorlar. Bazen inşaat yapılarında bazen de tarla işlerinde hiç alışık olmadığı işlerde çalışmak zorunda kaldı. Suriye halkı hem Beşşar'dan baskı gördü hem de halk birbirine acıtmıyor ve şiddet uyguluyor. İç savaş kadar kötü bir şey yoktur.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep ilinden Reyhanlı'ya gelen Basel Haffen Nadir ile söyleşi

Giysi imalathanesi olan Basel Haffen Nadir "İstesenez de ekmeğinizi, sebze meyvenizi komşunuzla paylaşmıyorsunuz. Göç bu nedenle zorunlu oldu bizlere" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

Basel Haffen Nadir: Suriye'nin Halep ili Meşhed semtindenim. 3 çocuğum var ve 38 yaşımdayım. Babamın kadın giyim atölyesinde yetiştim. Kadın giyimi, iç giyim üzerine imalathanemiz var. Eşim Yasemen ile Lübnan'da tanıştık 16 yıl önce evlendik. Çocuklarımla isimleri Semih, Alya, Faruk. Lise seviyesinde bir okul bitirdim askerlikten sonra da baba mesleğini sürdürdüm. Halep şartlarında güzel bir evim düzenli bir işyerim varken iç savaş her şeyimizi değiştirdi.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadığınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Basel Haffen Nadir: Öncelikle söylemeliyim ki biz Suriye'den Türkiye'ye göç edenler keyfi olarak veya laf olsun diye gelmedik. Bize bir şey olmamışsa bile çevremize olmuş, eviniz yıkılmamışsa bile komşunuzun evi yıkılmış, yollar kapanmış, caddeler barikatlarla dolu, yaşam ve düzen bitmiş, ekmeğin kuyrukta satıldığı bir ortam. Bazen kuyrukta beklerken "ekmek bitti" diye bir ses duyarsınız. Bu ses bana bomba sesinden daha fazla etki eder. Çünkü çocuklarım aç kalacak demektir. Tüp, gaz kuyrukları da var, karaborsa da satılanlar da. Belli saatlerde elektrik geliyor Halep'e. Suyumuz da düzensiz akıyor.

Mahallemiz tanınmaz halde. Bir yandan yanan evler bir yandan pis kokular. Bazı yerlerde de sokaklarda terk edilmiş cesetler. Görmeyen inanmaz ama gerçek. Cesetleri toplamak cesaret ister. Her an sizde vurulabilirsiniz. Hadi cesedi aldınız, dinimiz gereği yıkamak lazım. Birkaç kişiyle mezara götürmek gömmek lazım ama kimseler yok. Kedi köpek leşi gibi insan leşleri. Oturup ağlıyorsunuz, ürperiyorsunuz, ama bitmiyor. Bir bakıyorsunuz bir uçak üstünüzde ve bombalar yağıyor. Az önce gördüğünüz, konuştuğunuz komşunuz bombalardan ölüyor veya yaralanıyor. Ne bir

tedavi ne de bir tıbbi malzeme. Hastaneye, sağlık merkezlerine götüremiyorsunuz.

Sağlığım yerinde sağa sola koşturup evime yiyecek bulabiliyorum, ancak ihtiyarlar, sakatlananlar, hastalıklı insanlar benim kadar şanslı değiller. Herkes evinin yeteceği miktarda ve gücünün parasının yettiğince bir şeyler alıyor. İsteseyiz de ekmeğinizi, sebze meyvenizi komşunuzla paylaşamıyorsunuz. Göç bu nedenle zorunlu oldu bizlere.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Cemal Ahmed Farisi ile söyleşi

Cemal Ahmed Farisi, bir ülke liderinin kendi halkını, evini, işyerini, fabrikasını, köprüsünü, yolunu bombalayıp öldürdüğüne ilk defa şahit olunduğunu söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Cemal Ahmed Farisi: Suriye'nin Hama ili Sahileğab bölgesindenim. Emekli ziraatçıyım. 67 yaşımdayım ve 4 çocuğum var. Oğlum Hasisb Hama'da lise öğretmeni, kızım Meryem'de Arap Dili ve Edebiyatı öğretmeni. Diğer çocuklarım yüksek okula gitmedi.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Cemal Ahmed Farisi: Hama iç savaş öncesi de iç savaş sırasında da Nizam Ordusu'nun, Esad çevresinin en sevmediği illerin başında gelirdi. Bütün dünya tarihini gözden geçirdiğim de bir ülke liderinin kendi halkını ve halkının evini, işyerini, fabrikasını, köprüsünü,

yolunu bombalayıp vicdansızca ve insafsızca öldürdüğüne ilk defa şahit oluyorum.

Siyasi rakibi olan terörist, soyguncu ne varsa yargılanır cezalandırılır. Bizde öyle değil. Biri si gider bir şahsı veya aileyi ihbar eder, gerçek mi yalan mı araştırılmadan hemen o şahıslar gözaltına alınır, evleri yakılıp yıkılır, işkence görürler.

Halk arazisini ekmiş, her türlü meyve veren ağaçlar yetiştirmiş; onlar kırılır, yakılır, yıkılır. Peki, bu halk ne yiyecek, ülke ekonomisi nasıl ayakta duracak hiç umurlarında değil. Yakılan araç sayısı belli değil. Halk yaya kalsın, okulsuz kalsın, hastanesiz kalsın diye yıkımlar başladı. Gençler zorla askere alındı. Bir mahalle veya köyde bir suçlu varsa bütün mahalle veya köy suçlu gözüyle görülüp evleri bombalandı. Kadınlar, yaşlılar, çocuklar, masum ve savunmasız insanlar da öldü. Kimseye nefes aldırma yok. Herkes rejimin kulu kölesi olacak şekilde bir sistem kurulmuş. İtiraz hakkı da yok. İşte bu baskılar, bu zulüm halkın içinde birikti. Sonunda olaylar birbirini kovaladı ve isyanlar başladı. Benim bir evim

ve aracım yakıldı. Ama birçok insanın işyeri, fabrikası yakıldı, çocukları öldü. Böyle şartlar altında Suriye’de kalmak imkansızdı. Göç nedenlerimiz bunlardır.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin Halep ilinden Reyhanlı’ya gelen Cihad el İbrahim ile söyleşi

Terzilik yapan Cihad el İbrahim, sefalet ve korku insanların içine işledi diyor.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Cihad el İbrahim: Suriye’nin Halep’e bağlı Kellese mahallesinde yaşıyorduk. Bir terzihane işletiyorduk. Eşim ve ben terziyiz ve 3 çocuğumuz var.

ORSAM: Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye’ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Cihad el İbrahim: 2012 yılının Nisan ayında Halep'de iç çatışmalar başladı. Çatışmalar nedeniyle evimiz hasar gördü. Yolların kapanması ve barikatların artması nedeniyle hiç kimse uğramaz oldu. Artık giysi dikme imkanı kalmamıştı. İnsanların göç etmeye başlaması sonucu işyerimizde kapandı. Çocuklarımız okula gidemedi ve öğretmenler de bölgeyi terk etti.

Başta direndik, sabretmeye çalıştık. Su, ekmek ve sebze sıkıntısı çektik. Açlık, sefalet bir yana çevremizde ölen insanların cesetleri ortada kalıyordu. İnsan cesedinin kokusu her yeri sarmış durumdaydı. Ancak gece karanlığında cesetler toplanıyor ve alelacele gömülüyordu. Çocuklarımız bu manzaraları gördüler. Bizim gibi birçok aile şuurunu kaybetti. Her yerde ağlayan bayılan insanlar vardı. Yalnızca sefalet değil, korkuda insanların içine işlemişti.

Dayanabileceğimiz kadar dayanmaya çalıştık fakat fıçı bombaları, Ankudi (misket) bombaları büyüklerden çok çocukları etkiledi. Herkesin elinde, ayağında yüzünde yaralar oluştu. Hastanelere gidip tedavi olma imkânımızda kalmamıştı. Gidilse bile tıbbi malzeme bulunmuyordu. Bir komşumuz iki çocuğunu kaybetti. Karı koca enkaz altından zor kurtarıldılar. Enkazları kaldırmak için makine yoktu. Her şey insan gücüyle yapıyordu. Bizleri bombalıyorlar ya da makineli tüfeklerle tarıyorlardı. Her şeye rağmen sağ kalabildik. Önce İdlib bölgesine oradan da Türkiye sınırına geledik. Yolda kimin ne olduğu, hangi amaca hizmet ettiği, yetkisinin ne olduğu belli olmayan kişiler vardı. İnsanları denetliyorlardı. Suriye halkı birbirini soyuyordu. Biriktirdiğimiz paranın bir kısmı yolda barikat kuranlara gitti.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Edhem Nebil Darra ile söyleşi

İnşaat ustası Edhem Nebil Darra'nın iki oğlu Nizam Ordusuna karşı savaştaymış ve kendilerinden haber alamıyormuş

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Edhem Nebil Darra: Suriye'nin Hama ili Kadriye bölgesindenim. 55 yaşında, 6 çocuk babasıyım. İnşaat ve demir ustasıyım.

ORSAM: Türkiye'ye gelene kadar neler yaşadınız?

Edhem Nebil Darra: Türkiye'ye geleli 4 ay oldu. Hama bölgesinde bombalanan yerler içerisinde bizim bölgemiz en fazla zarar görenlerden birisiydi. Çevremde 16 kişi öldü. Birçok çocuk, kadın, yaşlı yaralandı. Ulaşım olmadığından acılar içerisinde kıvrananlar oldu. Sakat kalanlar, gıdasız-susuz kalanla benim orada kalma tahammülümü azalttı.

2 çocuğum gönüllü olarak Selefiler denilen mücahit örgütle Nizam Ordusuna karşı savaştı. Hala da oradalar. Kendilerinden haber dahi alamıyorum. Eşleri çocukları burada yanımdalar. Üzerimize gelen tanklar, saldıran askerler evlerimizde kıymetli ne varsa alıp götürdü. Herkesi dövdü, tartakladı, ağır sözler söylediler. Muhafif gruplar birleşince bölgemizden Nizam Ordusu'nun askerleri çekildi ancak uçaklarla ve uzaktan top atışları ile bizleri vurmaya devam ettiler.

Gözüyle görmeyen hiçbir insan benim ya da başka bir Suriyelinin anlattıklarına inana-

maz. Zira bizleri vuran, döven, öldüren kendi devletimizin askerleri, subaylarıdır. Sebepsiz, suçsuz dövüldük, hakarete uğradık.

Göç etmek için toplu taşıma araçları, kamyonet ihtiyacı vardı. Ancak yollar bu araçların gelmesine müsait değildi. Yollar bozulmuş, barikatlar, kontroller çoğalmış olduğundan hiçbir araç sahibi gelemiyordu. Bazı insanlar istese de eşyasını getirme şansına sahip değildi. Ulaşım pahalı idi.

Bazı insanlar altınlarını bulundukları bölgelere gömdüler çünkü üzerlerinde taşıma imkanları yoktu. Aç sefil bir şekilde kaldı insanlar. Günlerce kuru ekmek ile mücadele verdik. Çayı şekeri bulan büyük mutluluk duyuyordu. Pişirme imkanı yoktu; mutfak araç gerecimiz, yağımız, tuzumuz bulunmuyordu. Yağmur altında soğuk günlerde naylon örtüler haricinde bir barınağımız yoktu. Zira evlerimizi terk etmiş, dışarıda kalıyorduk. Bomba sesinden, sefaletten, korkudan çocuklarımız kekeme oldular.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Emin el Amir Salahi ile söyleşi

Emin el Amir Salahi baskı ve şiddet artıp, temel gereksinimler karşılanamaz hale gelince Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Emin el Amir Salahi: Suriye'nin Halep Dar İzzo bölgesindenim. 43 yaşında, 2 çocuk babasıyım. Ayakkabı atölyesi sahibiyim. Kundura yapımı ve tamiri işlerinde çalışıyorum. Kapalı Çarşı bölgesinde Zekeriya Camii caddesinde bir işyerim var. Dar İzzo bölgesi daha önce fazla bir şiddet görmedi. Yaşanabilir bir bölge idi. Ancak son 3 aydır bütün Halep'te olduğu gibi Dar İzzo'da da şiddetli çatışmalar olmaya başladı.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız?

Emin el Amir Salahi: Ben mahalleden işyerime bisikletle gider gelirim. Evime ihtiyacım olan ne varsa bisikletimin sepetine koyar öyle dönerim. Ev kira, işyeri kira. El emeği ile kazancım ancak geçimime, kirama ve vergime kafi gelmektedir. Fakir bir esnafım anlayacağın.

Mahallemizin insanları evlerini kaybetti, uçaklarla üzerimize indirilen bombalar, ismini bilmediğimiz füzeler, yerden zırhlı araçların fırlattığı mermiler her tarafı delik deşik etti.

Kimse ne oldu ne yaşanıyor bilemez duruma geldi. Komşumuzdan bile haberimiz yoktu. Zira gece karanlığında birbirimizi yoklama imkanı olmuyordu. Bütün gün bir yaralı hiçbir tedavi görmeden ve acılar içinde evinde kıvranırdı. Müdahale edecek tıbbi bir ekip yok. Kaderine terk edilmiş insanlar. Hatlı telefonlar kesilmiş. Ne dış dünya ile ne de kendi aramızda haberleşme imkanımız kalmamıştı.

Kadınlar, çocuklar, yaşlılar ağlıyor; yemek bulunca bu korku ve sıkıntı içinde yiyemiyordu. İçme suyumuz sağlıklı akmaya başladı. Ekmek bulmak bir mucize haline geldi. Evini terk etmek istediği halde mahalleden çıkma imkanı olmayan binlerce insan var. Bilhassa yaşlısı ve sakatı olanlar ne olursa olsun şahsi aracı yoksa bir yere çıkamaz durumdalar. Bin bir çile ile Halep'i terk ettim ve ailemi getirebildim. Şu anda işsiz ve muhtaç durumdayım.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Hacid Hasib el Azzo ile söyleşi

Üniversite öğrencisi Hacid Hasib el Azzo'nun okuluna devam etme imkanı kalmamış, evlerini, işyerlerini kaybedince mecburen göç etmişler.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Hacid Hasib el Azzo: Suriye'nin İdlib El Habib bölgesindenim. 27 yaşında, bekar bir üniversite öğrencisiyim.

ORSAM: Suriye'de yaşananları biraz anlatabilir misiniz?

Hacid Hasib el Azzo: Bölgemiz Halep-Şam güzergahı üzerinde olup, stratejik olarak ulaşım yolunun can damarı bölgesidir. Bu bölgeyi ele geçiren Halep, Şam, Hama, Humus yollarına hakim olur. Bu nedenle de çok çatışmalar oldu, çok insanlar öldü bu güzergahda. Ceyş El Hur ve Ceyş El Nasra en fazla bu bölgeye önem veriyor. Aynı şekilde Nizam Ordusu da bu yolu kaybetmek istemiyor.

Muhalif gönüllü savaşçıların barındığı, konduğu ve yaşamlarını sürdürdüğü El Habit bölgesindeki insanlar son zamanlarda çok acı çekti.

Türkiye sınırına yaklaşık 180 km'lik bir mesafedeyiz. Bu güzergahda o kadar çok askeri birlik ve muhalif birlik vardır ki kimin kiminle olduğunu yoksul köylüler bilemiyorlar, bazen tuzaklara düşüyorlar. Bütün savaşanlar tebdili kıyafet içinde. Karşılarındaki insanların tavırlarına göre hareket ediyorlar. Kimi Nizam Ordusu'ndan olduğunu söyleyip muhalif çıkıyor kimi de muhalif gruptan olduğunu söyleyip Esad'ın askerleri çıkıyorlar.

Yoldaki insanların paraları, altınları zorla almakta hatta yiyecekleri, giysileri ve kullanım malzemeleri bile ellerinden alınıyor. Türkiye sınırına yetişinceye kadar bir aile tamamen bitiyor, maddi açıdan tükeniyor. Açlıktan, susuzluktan, yorgunluktan, korkudan tükeniyor.

Benim okuluma devam etme imkanım kalmadı. Babam ve kardeşlerim evlerini, işyerlerini kaybettiler. Mecburen göç ettik. Burada yani Türkiye’de iş arıyoruz. Bir battaniye bir sünger bir minder bile bize büyük bir armağan gibi geliyor. Sağ olsun Reyhanlı halkı da yardımcı oluyor.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin Halep bölgesinden Reyhanlı’ya gelen İbrahim Akkar el Faris ile söyleşi

Erkek kuaförü İbrahim Akkar el Faris Halep’in bombalandığı sırada işyerinde enkaz altında kalmış, yaralanmış sakatlanmış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

İbrahim Akkar el Faris: Suriye’nin Halep ili Hamdaniye bölgesindenim. 42 yaşındayım. 3 çocuk babasıyım. Mesleğim erkek kuaförlüğü.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız?

İbrahim Akkar el Faris: Halep’in bombalandığı sırada işyerimdeydim. Çırağım Nasır Vehbi ile birlikte enkaz altında kaldık. Kendimi hastanede buldum. Beni zorla enkazdan çıkarmışlar ama çırağım ölmüş. Ayağım sakat kaldı, bir gözüm de iyi görmüyor. Artık mesleğimi yapamaz duruma geldim. Eşim, çocuklarım bombardıman esnasında evdeydiler. Onları Allah korumuş. Komşularımızdan bir aile tamamen yok oldu. Birkaç aile de yaralandı, evler hasar gördü. Hadise geçen yıl Kasım ayında meydana geldi. Göç edecek imkanımız da yoktu. O yığın haline gelen evde kalmak zorundaydık. Ne bir vasitamız vardı ne de fazla bir paramız. Günlerce pis kokular içinde

yarı aç yarı tok yaşadık. Komşularımın evine girdim, ölmüşlerdi. Evlerinde yiyecek ne varsa onları aldım. Ama o insanları ne ben ne başkası alıp mezarlığa gömmedi. Haber verecek kimse de yoktu. Belediye’de bu görevi yapamazdı. Bir devlet yetkilisi de gelmez, zaten onlar bizi bombalıyor, cenazemizi gömmeye niye gelsinler. Ne kimseyle beraber olduk ne de orduya karşı savaştık. Tek suçumuz vardı o da Suriye’de yaşamak, Halep’te bulunmak ve Sünni mahallesinde oturmak. Zaten Halep’in tamamına yakını Sünni. Sadece devlet memurları ve birkaç tüccar aile Alevi ya da Şii idi.

Sakat ayağımla dışarı çıkıyor, ekmek buluyordum. Etraf harabe gibiydi. Yollar kapalı, vasıtalar geçemiyordu. Bir gün bir kamyonet geldi mahalleye; tanıdık hemşerim ve müşterimdi. Abisinin evine uğradı. Aile halkını alıyordu. Bizi de Halep’in dışına çıkarmasını istedim, o da kırmadı ve sadece üzerimize giydiklerimizle çıkabildik. 17 Bin Suriye Lirası’ndan başka bir sermayem yoktu.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin Halep bölgesinden Reyhanlı’ya gelen İmad Cemil ile söyleşi

İmad Cemil Halep’te iken Halep Üniversitesi mühendislik bölümünün bombalandığına tanık olmuş.

ORSAM: Kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

İmad Cemil: Suriye’nin Halep şehrinin El-Nasiriye semtindenim. Biri üniversite ikisi lisede okuyan 3 çocuğum var. 46 yaşındayım. Helva ve tatlı çeşitleri üretimi yapan bir işyerim vardı.

ORSAM: İç savaş sırasında yaşadıklarınızdan ve Türkiye'ye geliş hikayenizden biraz bahsedebilir misiniz?

İmad Cemil: Halep'te şehir merkezinde geniş bir işyerim ve imalathanem vardı. Yanımda 8 işçi çalışırdı. Helva, baklava, çeşitleri sütlü mamullerinden tatlı yapardım. Başta şehir içindeki taticılar olmak üzere lüks lokantalara, otellere, evlere düğün, nişan veya özel davetler için sipariş verenlere iş yapardım. İç savaş başlayınca şehirde huzur ve düzen kalmadı. Eşimi ve çocuklarımı İdlib'e bağlı Dene ilçesi-ne dayımın yanına gönderdim. Orası Halep'e göre sakin bir yerd. Çocuklar okullarından oldular. Ben işimi yürütmek amacıyla her şeyi göze almıştım. Birkaç işçimde benimle birlikte kaldı. Ancak ne bir davet kaldı ne bir düğün ne de özel bir gün. Şehirde artık millet sadece ekmek peşine düşünce benim işlerimde düştü. Zaten elektrik, su, un, süt ürünleri gelmez oldu. Köylüler tereyağı getirirdi, peynir getirirdi, süt getirirdi. Onlarında yolu kesilince şehre gelmez oldular.

Ben Halep'te iken Halep Üniversitesi'nin mühendislik bölümünün bombalandığına tanık oldum. Bir üstümüzdeki cadde üzerindeydi üniversite. Yakın sayılırdı. Uçakların bombaladığı bir okul... Ölenlerin sayısını bugüne kadar kimse öğrenemedi.

Öğrencilerin yanı sıra, öğretim üyeleri, çalışan elemanlar, araçları ile yakınlarını bekleyenler, çevre binalar, çevre işyerleri... Her şey zarar görmüştü, tam bir katliam. Yangın olduğunda gönderecek bir itfaiye yoktu. Yaralıları taşıyacak ambulanslar yoktu, olsa da yetersiz kalacaktı. Hastaneler, sağlık hizmeti veren bütün kurumlar ya doluydu ya da hiçbir eleman olmayışı, hiçbir malzemenin olmayışı nedeniyle boşalmıştı.

Hayattın bittiği semtimden ayrılmaya karar verdim. Hiçbir malzememi almadan, her şeyi

terk edip İdlib'in Dene ilçesine geldim. Ne bir iş ne bir kazanç imkanı vardı. O kadar kalabalık olmuştu ki Dene ilçesi ne ev kalmıştı ne de huzur. Her şey karmakarmaşıktı. Endişe vardı, bizi bugün vururlar yarın vururlar korkusu. Aldım aile fertlerini hududa geldim. İki gün bekledikten sonra huduttan Türkiye'ye geçtim.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen İyed el Hasib ile söyleşi

İyed el Hasib kötü şartlar altında yaşamaya daha fazla dayanamayıp Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Kendinizden biraz bahseder misiniz?

İyed el Hasib: Suriye'nin İdlib ili el Habit bölgesindenim. 45 yaşında, 4 çocuk babasıyım. Çiftçilik yapıp inşaat işlerinde çalışıyorum. Ailemiz eski dönemlerden kalma Baba Esad'ın yönetim tarihlerinde kayıt altına alınmış. Rejim karşıtı fişlenmiş bir aileyiz.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız?

İyed el Hasib: Akrabalarım ve kardeşlerim olmak üzere bölgemizde birçok insan Ceyş El Hur'da görevli gençlerle dolu. Yoksulluk veya okuduğu halde göreve alınmayan birçok insan savaştı gruplara katıldı. Belli bir maaş alıyorlar, Rejim'e karşı da savaşıyorlar. Bölge-miz öyle bir abluka altına alındı ki bir belde büyüklüğünde yerleşim yeri neredeyse tamamen yıkıldı ya da tahrip edildi.

Tank top atışları sürekli bizi vurdu. Uçaklarla da ara sıra bizleri bombalıyorlardı. Gündüz-

leri yıkılmayan binaların gölgesinde gece ise evlerden uzak bahçelerde ağaçların altında yaşamaya başladık.

Hayvancılıkla uğraşanlar iç savaşın başlaması ile önceleri muhtaç insanlara süt, yoğurt veriyordu sonra onların da mera yeri ve hayvanlarına barınak kalmayınca bölgeyi terk ettiler. Hayvanlarını kesim için sattılar. İşte o zaman o bölge sadece ekmek ve belli başlı sebzelerle beslenmek zorunda kalmıştı.

Atılan bombalar öyle pis bir koku saçıyordu ki ne olduğunu bilemiyorduk. Yangınlardan çıkan dumanlar, yıkıntı altında kalanlar ve korku içinde olanlar, ağlama ve feryat sesleri hayatı çekilmez hale getirmişti.

Komşum Selah El Ansuri 6 çocuğunu kaybetti. Bombardımandaki pis kokulardan dolayı adeta boğulur gibi olmuşlar, nefesleri kesilmiş çocukların. Koku ve korku bir arada olunca yalnız çocuklar değil yaşlılar da çok etkilendi. Bu şartlar altında daha fazla dayanamazdık ve göç etmek zorunda kaldık. Ben ve bütün tanıdıklarım sınırdan Türkiye'ye geçtik.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Mahfuz Casim Hallab ile söyleşi

Mahfuz Casim Hallab'ın yaşadığı yerin yakınlarında bulunan büyük bir askeri birlik etrafındaki bütün kasabaları beldeleri bombalayanca Türkiye'ye göç etmiş.

ORSAM: Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

Mahfuz Casim Hallab: Suriye'nin İdlib ili Binnes kasabasındanım. 37 yaşında, 3 çocuk

babasıyım. Devlet Malzeme Ofisi'nde şoför olarak görev yapmaktaydım.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadığınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mahfuz Casim Hallab: Binnec'de 10 yıllık kadrolu şoförüm. 6 ay öncesine kadar görevimin başındaydım. 6 ay önce ufak tefek bombalama, ayaklanma olayları olduysa da benim işimi ve evimi terk etmemi gerektirecek ve korkutacak bir şey yoktu. Ancak olayların artması ve evimin de uçak bombalarından nasibini alması sonucu Binnec'i terk etmek zorunda kaldım.

Önceleri çalışan bir kimse için, evi de varsa, maaşı yeterli oluyordu. Ancak olayların çıkmasından sonra ticaretin ve üretimin durması ile iki maaş alsam dahi yetmemeye başladı. Giyimden, meyveden, gezmeden bazı lüks tüketim maddelerinden vazgeçtik. Tüpü dahi zorunlu olmayınca kullanamaz olduk. Evin önünde sağdan soldan topladığımız odun parçaları ile bir ocak yaptık ve yemeklerimizi dışarıda pişirmeye başladık. İnsani yardımlar çevre köylere gelse de ilçelere fazla gelmiyordu. Zira getirme imkanları yoktu. Hem yollar barikatlı idi hem de bombalama nedeniyle kimse canı pahasına bizlere yardım getirmezdi.

Evimin tamamı vuruldu. Yere yıkılmadı ama artık içinde oturulamaz bir duruma geldi. Dönsem bile evin önüne bir çadır kurar öyle otururum. Eğitim durdu, sağlık hizmetleri de yetersizdi. Bu nedenle insanlar göç etmek zorunda kalıyordu. Suriye'nin her yeri bombalandı. Ancak Binnec ilçesi belki de en fazla bombalanan yerlerden birisiydi. Nedeni ise yakınlarda bulunan büyük bir askeri birlik. Burada her türlü top, tank, füze ve benzeri askeri güç var. Burasını işgal etmeyi bırakın Ceyş El Hur veya başka muhalif güçler buraya yaklaşamaz bile. Öylece kalmış bu birlik

etrafındaki bütün kasabaları beldeleri köyleri bombalıyor yolları tikiyor barikatlar kuruyor insanları katlediyordu. Göçten başka çare yoktu.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Muhammed el Nuri ile söyleşi

İnşaat teknisyeni Muhammed el Nuri “Düzenli bir savaş yok. Bir hedef yok. Tek hedef var; masum, silahsız insanlar. Bu nedenle Türkiye’deyim” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Muhammed el Nuri: Suriye'nin Hama ili Keferbuda bölgesindenim. 42 yaşındayım. Üniversite mezunu ve inşaat teknisyeniyim. Hama'da teknisyen olarak görev yapmaktaydım. İç savaş nedeniyle Türkiye geldim.

ORSAM: Suriye’de iç savaş sırasında yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Muhammed el Nuri: Hama, Esad ailesinin ve rejiminin gazabına uğramış. İhvanü'l-Müslimin (Müslüman Kardeşler) döneminden beri sürekli baskı altında, gözetim altında tutulan bir şehir. Arap Baharı ile birlikte de Ceyş el Hur, Ceyş el Nasr ve benzeri gruplar oluşmasından sonra da tamamen karıştı.

Kimin hangi amaca hizmet ettiğini de bilmiyoruz. Çünkü içlerinde Nizam Ordusu'na karşı savaşanlar da var, sırf halkı soymak ve devlet malını çalıp satmaktan başka hiçbir şey yapmayan örgütler de var. Muhalif grup adı altında bir isim koyuyorlar. 30-40 kişilik

bir birlik oluşturuyorlar. Başlarında ya eski hükümlülerden veya ordudan ayrılmış subaylardan birisi oluyor ve malvarlığı peşinde koşuyorlar.

Bunların yüzünden ne huzur kaldı ne de can güvenliği. Bir yandan ordu birlikleri bizleri bombalıyor bir yandan da yollar kesilmiş, aramalar, barikatlar oluyor. Ne şehre giriş için bir rahatlık var ne de şehirden çıkış için bir rahatlık var.

Evim bombalandı. Mahallem bombalandı. Etrafımda insanlar öldü. Nizam Ordusu'nun acımadığı gibi diğer örgütlerinde bir yardım olmuyor. Sadece kendilerini savunuyorlar. Halkı savunan yok. Kadınları çocukları toplayıp bir barınağa sokacak, canlarını namuslarını koruyacak bir örgütlenme yok. Karşı koyamadan hemen saldırıyorlar, altınlarını alıyorlar, evinde başka güzel eşyası olanın eşyasını alıyorlar.

Ekmeğin, suyun, sebzenin zor bulunduğu bir ortamda, kış mevsiminin soğukları da eklennince Hama yaşanmaz bir hal aldı. Hele hele kırsal kesimi tam bir cehennem gibiydi. Suriye halkı kendini kaybetti. Her şey amacından saptırıldı. Düzenli bir savaş yok. Bir hedef yok. Tek hedef var; masum, silahsız insanlar. Bu nedenle Türkiye’deyim.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Mustafa Selim Cindavi ile söyleşi

İnşaat malzemeleri satıcısı Mustafa Selim Cindavi mesleğiyle ilgili bütün işler durunca işyerini kapatıp Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?

Mustafa Selim Cindavi: Suriye'nin İdlip'e bağlı Temrin şehrinde oturuyordum. 5 çocuğum var. İnşaat üzerine çalışır, boya, hırdavat ve çatı malzemeleri satardım.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş öncesindeki hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mustafa Selim Cindavi: Savaşın ilk başladığı anlarda işyerimde yaklaşık 5 milyon Suriye lirası değerinde malım vardı. Ayrıca bir taksi ve bir kamyonetim vardı. Oğlum Ammar evli iki çocuğu var. Askerliğini de yapmıştı. Kızım Nadya 19 yaşında. Diğer çocuklarım küçük yaşlarda ve hepsi öğrenci.

İç savaş başlayınca benim mesleğimle ilgili bütün işler durdu. Evlerin vurulduğu, yakılıp yıkıldığı bir ortamda inşaat malzemesi alacak, boya, çatı işleri yaptıracak kimse kalmamıştı. İşyerimi kapattım ve Türkiye hudut bölgesine yakın bir yer olan Harim bölgesine geldim. 6 ay boyunca burada bir gecekonduya yaşadım. Başlarda her şey normaldi. Fakat 6 ay sonra Harim'de de çatışmalar başladı. İnsanlar ölmeye başladı. Ekmek ve su sıkıntısı yaşanmaya başladı. Evimin işyerimin durumunu görmek için tekrar Terim'e gittim. Ne işyeri kalmış ne malzeme. Hırsızlar hepsini toplayıp Suriye'nin başka bölgelerine götürüp satmışlar. Yatağım, yorganım, mutfak eşyam ne varsa götürmüşler. Sadece kamyonetle taksi kaldı yanımda, geçinmek için kamyoneti sattım. Aile fertlerimi alarak Türkiye'ye geldim.

Türkiye'ye geleli 5 ay oldu. Her ay, ev kirası, elektrik, su ve yiyecek-giyecek masrafları derken 10 bin TL harcadım. Birkaç kere Türkiye'den Suriye'ye yolcu taşıdım. Ne oğlumun ne de benim başka bir gelirimiz var. Param bitinceye kadar burada kalacağım. Sonra

yine memleketime döneceğim. Ben çadır kentte yaşayamam. Orada bulunan akrabalarımın bilgi edindim, ziyaretlerde de bulundum. Çadır hayatı bana göre değil. Suriye'de bomba, açlık, sefalet ve ölüm var. Ama neticede benim vatanım. Ramazan ayında geri dönmeyi düşünüyorum.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlip ilinden Reyhanlı'ya gelen Nahir Avvadi ile söyleşi

Nahir Avvadi 20 yıl önce Filistin'den İsrail'in katliamından ve zulmünden dolayı Suriye'ye göç etmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahsedermisiniz?

Nahir Avvadi: Suriye İdlip'ten geldik. Biz Filistin asıllıyız. Yaklaşık 20 yıl önce Suriye vatanı olduk ve orada yaşıyorduk. Filistin'den İsrail'in katliamından ve zulmünden dolayı kaçtık. Suriye'ye huzur için çocuklarımızın istikbali için göç etmiştik. İdlip'te bir arazi sahibinin yanında ırgat olarak çalışarak geçimimi sağlıyorum. Hiçbir mal varlığım ve sosyal güvencemde yok. Buraya Hatay'a eşim ve iki çocuğumla geldik.

ORSAM: Suriye'de yaşanan iç savaşın size ve ailenize etkileri neler oldu ve Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Nahir Avvadi: Suriye'de gördük ki Esad rejimi İsrail'in zulmünden daha katı ve acımasızmış. İsrail belli hedefleri vuruyordu. Belli eylemlere ve olaylara karışanların istihbara-

tını alarak, deliller üzerinden gider ve onlara acımadı. Fakat Şam yönetimi öyle değil. Bir iftira bile sizi ve ailenizi bitirmeye yetiyor. Rastgele bomba atmalara, rastgele tank atışlarına, kendi halkının evlerini, işyerlerini yıkmalarına, topluca insan öldürülmesine Esad yönetiminde şahit olduk.

Suriye'de yıllarca yanında çalıştığımız arazi sahibi Sühel Amer el Hilef isimli şahıs bir iftira sonucu iki çocuğu ile birlikte Nizam askerleri tarafından alındı ve bir daha ondan haber alınamadı. Geriye kalan aile fertleri perişan oldular. Arazilerini ekemez, çiftçilik yapamaz hale geldiler. Eşi de araziye başkasına kiraladı. Bizlerde Suriye'de işsiz kalmıştık. Sığınacak ve ekmeğimizi kazanacak yerimiz kalmamıştı. Bazı yerlerde ırgatlık yapmaya çalıştım fakat çok zorluk çekiyordum. Çatışmalar artınca da Suriye'yi terk etmek ve ailece buraya gelmek zorunda kaldık. Şimdi Hatay Reyhanlı'da bazen bahçe kazısına bazen tarla işine bazen de hamallık işine gidiyorum. Yoksulluk ve sefalet içinde yaşıyorum.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Neşed Sabri el Hüseyin ile söyleşi

Neşed Sabri el Hüseyin'in köyü bombalanmış evi yıkılmış, bir çocuğunu kaybetmiş. Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmış.

ORSAM: Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

Neşed Sabri el Hüseyin: Suriye'nin İdlib ili Carcanez köyündenim. 40 yaşındayım. Mesleğim inşaat ustalığı ve briket imalatçılığı.

Köyümüz 400 haneye yakın, arazileri, yeşil bağları olan güzel bir yerleşim alanı. Elektrik, suyun, ulaşımın olduğu, yeraltı kaynakları bulunan bir köydür. Benim gözümde Suriye'nin en güzel köylerinden birisidir.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadığınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Neşed Sabri el Hüseyin: İç savaş başladıktan birkaç ay sonra köyümüzde Nizam Ordusu'na karşı birlikler kurulmaya başlandı. Köyün gençleri, geçmişte eziyet çeken ailelerin çocukları Nizam Ordusu'na karşı savaşmak için silahlандı. Kimi arabasını kimi evini hayvanlarını satarak silah aldı. Daha sonra dışarıdan da bizlere birlikler katılmaya başladı ve Ceyş el Hur'a bağlı ayrı bir birlik kuruldu. Suriye'nin her bölgesinden gönüllüler katıldı. Yurtdışından gelenler de vardı bu birliğe. Kimi savaşçı kimi eğitici. Bazen başka bölgelere de savaşçı-gönüllü mücahit gönderiyorduk.

Bir gün köyümüz bombalandı. Hem de ağır bir bombardıman. Köyün yarısından fazlası yıkıldı. Çok insan öldü, kadın, yaşlı, çocuk çok kişi öldü. İnsanlar çevre köylere ve ağaçlık bölgelere göç ettiler. Benim de evim yıkıldı, bir çocuğumu kaybettim. Kardeşlerimin çocuklarından ve akrabalarımın ölenler oldu.

Köye dışarıdan kimse gelmez oldu. Herkes evinde bulunan erzaklarla yetinmeye çalışıyordu. Enkaz altından yiyecek çıkarmaya çalışıyorduk. Dışarıdan gelen su şebekesi zehirlenmişti. Çok hayvan telef oldu çok insan da öldü.

Aileler teker teker göç etmeye başlamışlardı. Ben de göç etmek zorunda kaldım. Bir kaç giyim eşyası, birkaç hırka ile Türkiye'ye geldik. İş bulunca çalışıyor, yardım kuruluşlarından yardım alıyor, aç kalmamak için mücadele veriyoruz.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Numan Cabir el Kasım ile söyleşi

Devlet memuru Numan Cabir el Kasım yakınları Ceyş el Hur mensubu olduğu sebebiyle cezaevine alınıp işkence görmüş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Numan Cabir el Kasım: Suriye Hama ili el Gab bölgesindenim. Nüfus tescilde devlet memuru olarak görev yapmaktaydım ve 3 çocuk babasıyım.

ORSAM: Suriye'de yaşananları biraz anlatabilir misiniz?

Numan Cabir el Kasım: Tek suçum bölge-mizden birkaç kişinin Ceyş el Hur'a katılması, onlarında benim yakınlarım olmasıdır. Önce açığa alındım, maaşım kesildi. Sonra da birkaç kere cezaevine konuldum, işkence gördüm. Öyle bir cezaevi ki Allah kimseyi onları eline düşürmesin. 3 ay sorgusuz sualsiz yattım. Açlık bir yana pislik beni mahvetti. Üst üste yığılan insanlar, nöbetleşe uykular. Susuzluk, yıkanamamak bitirdi beni ve bütün yatanları. Sonunda salıverdiler. Ancak çıktığımda aile çevremi dağıldığını her birinin bir başka yere göç ettiğini öğrendim. Eşim çocuklarım açlık ve sefalet içinde, bombalar arasında, ateşler arasında kalmışlar. Bana yardım etmek isteyen arkadaşlarım, dostlarım ancak gizlice evime gelip yardımlarını getirebilmişler. Eşimde kimseye zarar gelmesin diye hiçbir tanıdığımın, akrabamın evine gidememiş.

Birkaç ay beklemeyi göze aldım. Ancak ne bir iş ne bir gelir. Yıkılan binalar, yakılan işyerleri, soyguncu çeteleri, Esad yanlısı muhbirler

derken çevremde hayat bitmişti. Ben sade bir vatandaş ve işinden evine giden bir devlet memuru olmama rağmen çevremden birkaç kişinin muhalif olmasının cezasını ağır ödedim. Benim gibi bu şekilde cezalandırılan çok insan çok aile var.

İki valizle çıktık memleketimden. Önce İdlib bölgesine oradan da Türkiye sınırına. Yollar-da 3 gün 3 geceyi zor şartlar altında geçirdim. Çocuklarımın açlığı, uykusuzluğu, ürpertisi, korku içindeki davranışları beni kahretti. Sınırdan Reyhanlı'ya geldiğimde benim 10 bin Suriye liram, eşimin kolunda da iki bileziği vardı. Bunları bozdurduk. Basit bir ev kirala-dık. Eşya aldık. Şimdi yardım kuruluşlarından yardım alıyorum. İş bulduğumda da çalışıy-orum.

** Bu söyleşi, 22 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Numan Halid el Killavi ile söyleşi

Belediye şehiriçi otobüslerinde şoförlük yapan Numan Halid el Killavi iç savaş başlayınca işsiz kalmış.

ORSAM: Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

Numan Halid el Killavi: Halep'in Sahur bölgesindenim. 4 çocuğum var ve 45 yaşındayım. Halep Belediyesi'nde şehiriçi hatlarda çalışan bir şofördüm.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız ve Türkiye'ye gelişiniz nasıl oldu?

Numan Halid el Killavi: İç savaş öncesi 22 Bin Lira maaşlı bir şofördüm. Şehrin dışında bir evim vardı. Geçinip gidiyordum. O günkü

ekonomik şartlarda Halep'de bir günde bir aileye 250-300 lira yetiyordu. Savaş başlayınca bölgemize Ceyş el Hur yerleşti ve havadan-karadan, cadde ve sokaklardan, her yerden bombalandık. Evim yıkıldı gitti. Halep'de ne cadde kaldı ne sokak. Hepsinde barikatlar kurulunca ve Halep bölgelere ayrılınca bir otobüsün şehiriçi çalışması, belediyenin hizmet götürmesi imkansız oldu. Bombardıman altında kalırsam maaşımı alıyorum ancak şehri terk etmemle maaşımın kesileceği bana söylendi. Ya para ya can.

Belediye işçisinin ne birikmişi olabilirdi ki Halep'te? Önceleri mecbur kaldım ancak maaş artmadığı gibi eskiden 250-300 Lira günlük harcama yaparken bu sefer günde 1000 Lira yetmez oldu. Her şey pahalılaştı. Ekmek, su karaborsa oldu. Sebze meyve başka semtlerde bulunuyor, onun için de riski göze alıp gidip satın alıyordum. Ancak durum maddi gücümü aşan bir hale gelmişti.

Bir yakınım ile birlikte göç etmeye karar verdik. Bir fırsatını bulup Halep'ten ayrıldık. Önce İdlib bölgesinin Dene ilçesine, sonra Sermade beldesine geldik. Ancak bu defa maaş yoktu. Her şey de pahalı olunca tamamen kesildim çünkü hiç malım mülküm de yok. Türkiye'ye geçtim. Çadırkentlere gitmek istediğimi söyledim ama yer yok dediler. Ben de mecburen beraber geldiğim arkadaşım Nesin el Abdullah ile ev tuttum. Ne iş bulursam günübirlik çalışıyorum. Bazen bir tarla işi bazen hamallık bazen de inşaat işi.

Halep'e dönersem maaş hakkım var ancak burada kaldığım sürece maaş alamam. Çocuklarımla ve eşimin hayatını tehlikeye atmayacağım için dönmüyorum. Bu acılara ve yoksulluğa devam edeceğim.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Radi Hamden ile söyleşi

Gıda tüccarı Radi Hamden ekip biçecek çiftçi ve onları satın alacak tüccar kalmayınca her şeyi terk edip Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi biraz tanıtabilir misiniz?

Radi Hamden: Suriye İdlib Muarra'dan geldim. Ailem, İdlib'e bağlı bir ilçe olan Binnec'de. 47 yaşında 4 çocuk babasıyım. Mevsimlik gıdalar satan bir tüccarım. Çevredeki yetiştirici ve çiftçilerden ürünü zeytin, üzüm, incir, sebzeler ve diğer tahıl ürünlerini yetiştirme safhasında satın alarak kendi ambarımda depolar ve oradan satarım.

ORSAM: İç savaş sırasında yaşadıklarınızı, Türkiye'ye geliş sürecini anlatabilir misiniz?

Radi Hamden: Muarra ve Binnec ilçesi uçakların konuşlandığı yeridir. Yakın geçmişte de ailemden 6 kişiyi kaybettim. Biz de dâhil olmak üzere çevredeki bütün köylüler ve çiftçiler mallarını, arazilerini terk edip Türkiye'ye ve Türkiye sınırına göç etti. Buradaki çadır kentlerde akrabalarım ve köylülerim var. Bu yüzden ne ekip biçecek çiftçi ne de onları satın alacak tüccar kaldı. Her şeyi terk edip buraya geldik. Tanklar ağaçlarımızı söktü, evlerimizi yıktı. Bombalar insanlarımızı öldürdü.

Ceyş el Hur, Cey el Nasra ve diğer muhalif gruplar bölgemizde Nizam Ordusu'na karşı savaştılar. Çoğu köy Ceyş el Hur tarafından güvenlik açısından boşaltıldı. Bazı yoksul aileler yıkılmayan evlere yerleştirildi. Bu insanların bütün ihtiyaçları da (yeme, içme v.b) muhalif gruplarına gönderilen yardımlardan veriliyor. İdlib ilinde hala Nizam Ordusu hâkim. Maaşlarını alamayan görevliler, emekliler sorgulanıyor ve çok zorluk çekiyorlar. Cezaevleri dolmuş vaziyette. Her koğuşta 80-100 kişi civarında insan kalıyor. Sırayla uyuyup sırayla

yemek yiyorlar. İşkence ve pis ortamdan herkes leş gibi kokuyor. Suriye’de ne hapiste olan ne dışarıda olan ne de hastanede olan huzurlu ve sağlıklı değil. Tok değil. Mutlu değil.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin İdlib bölgesinden Reyhanlı’ya gelen Rayken el Abud ile söyleşi

Çiftçilik yapan Rayken el Abud “Köyümüz Nizam Ordusu tarafından işgal edildiğinde bizi kendi ordumuz değil de sanki İsrail ordusu işgal etmiş sandık” diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Rayken el Abud: Suriye İdlib’e bağlı Hanşeyno bölgesindenim. 52 yaşındayım çiftçilik yapıyorum. 6 çocuk babasıyım. Kendime ait bir arazim, sulama kuyusu ve tesisatlarım vardı. 20 koyunum, bir kamyonetim vardı. Çocuklarımda 12. sınıfa kadar okumuştum ve huzurlu mutlu bir hayatımız vardı. İki büyük oğlum Musa ve Şemseddin evli. Onların da ikişer çocukları var. Çiftçilik ve hayvancılık işiyle uğraşırlar.

ORSAM: Suriye’de yaşanan iç savaşın size ve ailenize etkileri neler oldu ve Türkiye’ye nasıl geldiniz?

Rayken el Abud: Hanşeyno ve Habit bölgesi Nizam Ordusu’nun en fazla bombaladığı ve işgal edip evlere, insanlara eziyet verdiği bir bölgedir. Bu bölgenin insanların çoğu ya Nizam Ordusu’na katılmış veya maddi-manevi destekte bulunmuştur. Bu nedenle bizler gazaba uğramış insanlarız. İster karışın ister karışmayın bölgenizden birisi bir suç işlese

hepiniz suçlu oluyorsunuz ve suçlunun gördüğü işkence aldığı ceza kadar da sizler cezalandırılıyorsunuz. Mallarımızı yakıyorlar, evlerin içini talan ediyorlar, zorla para, altın, eşya alıyorlar. Zirai aletler, küçük-büyük baş hayvanlar bile alınmış birçok insandan.

Bundan 6 ay önce köyümüz Nizam Ordusu tarafından işgal edildiğinde bizi kendi ordumuz değil de sanki İsrail ordusu işgal etmiş sandık. Ne yaşlı ne kadın ne de çocuk herkesin tartaklandığı, aşağılandığı bir hayat yaşadık.

Belki inanılır belki inanılmaz ama bir ailenin evine girmişler ve evin kadınının önünde kocasına işkence yapıp tecavüz dahi etmişler. Adamda askerler gittikten sonra karısının gözü önünde intihar etmiş. Böyle utanç dolu hadiselerde oldu bölgemizde. Suçlu olmanız şart değil. Önce Sünni olmanız sonra da bölgenizde Nizam ordusuna karşı savaşıyor, direnen insanların olması sizin bombalanmanıza veya öldürülmenize yetiyor. Türkiye sınırına 180 km’lik bir mesafeye gelebilmeniz için ben ve diğer aileler öyle zorluklar gördük öyle acılar çektik ki günlerce bunun acısıyla eşim ile birlikte oturup ağladık. Ne ev kaldı ne mal ne de geri dönecek bir vatan.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’nin İdlib bölgesinden Reyhanlı’ya gelen Reykan Hacı Mustafa el Şerif ile söyleşi

Çiftçilik yapan Reykan Hacı Mustafa el Şerif hayatı tehlike olduğundan iki oğlunu yanına alarak Türkiye’ye gelmiş..

ORSAM: Kendinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

Reykan Hacı Mustafa el Şerif: Suriye İdlib' e bağlı Tirmenin köyündenim. 6 çocuğum var ve 58 yaşındayım. Çiftçiyim. Tirmenin Köyü Türkiye hududuna yakın, tarım ve hayvancılık köyüdür. Oğlum Necip öğretmen. Musa ise askerde, diğerleri öğrenci.

ORSAM: İç savaş sırasında yaşadıklarınızdan ve Türkiye' ye geliş öykünüzü kısaca anlatabilir misiniz?

Reykan Hacı Mustafa el Şerif: Bütün aile ve çevremdeki gençler iç savaşın başlaması ile birlikte Ceyş El Hur'a katıldı. Yaşlılar maddi ve manevi destek veriyor, gençler silahlanıp bir komutan eşliğinde belli bir bölgede birlik oluşturuyor.

İç savaş başlayınca arazimdeki hiçbir mahsulü alamadım. Zirai araçlarım, evim ne varsa tank, top ve uçak saldırısı sonucu ya yandı ya da tahrip oldu. Bir evim kaldı. Tarımsal yaşam bitti çevremizde. Çocukların okulları da kapandı zira öğretmenler köyü terk etti. Hayati tehlike olduğundan İdlib merkezde askerlik yapan oğlumu ve öğretmenlik yapan diğer oğlumu da yanıma alarak Türkiye'ye geldim.

Suriye'ye bu şartlarda dönmemiz halinde bizi içeri atarlar. İşkence ederler belki de öldürürler. Çünkü ben Ceyş El Hur'a yardımda bulundum, oğlum görevini terk etti diğer oğlum da askeri birliğinden firar etti.

ORSAM: Türkiye'deki yaşantınız nasıl?

Reykan Hacı Mustafa el Şerif: Şu an Hatay Reyhanlı'dayız. Çocuklar sağda solda iş buluyorlar. Bazen bir kahvede garsonluk bazen bir toptancı önünde hamallık yapıyorlar. Birikmişim var biraz. Ev kiramıza yetiyor.

Köyümüzden 3 aile çevremizde yaşıyor. Onların iki çocuğu Ceyş El Hur'da savaşıyor. Ara

sıra ailelerini ziyarete geliyorlar. Reyhanlı'daki yardım derneklerinden bizlere zaman zaman gıda, battaniye, un, şeker gibi şeyler dağıtılıyor. Bize kart veriliyor. Her aileye 2-3 kart. Bu kartlar 25 TL değerinde. Bizde kartın olduğu markete gidip sabun-yağ ve benzeri ihtiyaçlarımızı temin ediyoruz. Biz büyükler açlığa sefaletle doğru sürükleniyoruz, çocuklarımızda eğitimsiz kalarak cehalete doğru sürükleniyorlar.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Rıdvan el Seyyid ile söyleşi

Tır şoförlüğü yapan Rıdvan el Seyyid sınırda ki kalabalık nedeniyle 50-60'ar kişilik gruplar halinde Türkiye'ye gelebildiklerini söylüyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Rıdvan el Seyyid: Suriye Halep'e bağlı Abu Duhur köyündenim. 47 yaşında 6 çocuk babasıyım. Mesleğim tır şoförlüğü.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Rıdvan el Seyyid: Köyde bir evim, eski model bir tırım ve yine eski bir model taksim vardı. Kendi halimde yaşayıp gidiyordum. Ne bir borç ne bir sıkıntı.

Halep'ten Ürdün'e doğru bağlı bulunduğum nakliyat şirketinden yük alıp çalışıyordum. İç savaş başlayınca Der'a yakınlarında olaylar çıkmıştı, araçlar konvoy halinde idi. Hepimi-

zi uçaklarla bombaladılar, tanklarla vurdular. Benim tırım yandı, birçok kişinin tırı ya da arabası yandı. İnsanlar öldü, yaralandı. Tırın içinden kendimi nasıl attığımı hatırlamıyorum. Ufak tefek yaralarla atlatmışım bu faciayı. Der'a da birkaç gün kaldıktan sonra köyüme döndüm. Bir işim kalmamıştı. Ücretli olarak şoförlük yapmak istedim. Ama hem işler azaldı hem de herkesin işe muhtaç olduğu bir dönemde kimse iş vermiyordu. Ekonomik olarak ve can güvenliği açısından benim köyümde kalmam imkansızdı. Çok aile göçtü. Ben de eski model taksimi sattım. Bir aile ile müşterek bir kamyonet kiraladık ve İdlib'in Türkiye hududu bölgesine, Akrobat köyüne yerleştik. Burada bir arkadaşım vardı. Birkaç gün misafir kaldım. Yanına sığındım ama 6 çocuk, ben ve eşim... 8 kişilik bir ailenin, bir evde sıkıntı yaratacağı kesin. Hele hele Suriye'nin sıkıntılı, ekonomik olarak herkesin muhtaç olarak bulunduğu bir dönemde. Arkadaşıma daha fazla yük olamazdım.

Etrafımızda yüzlerce aile vardı. Kimi köy dışında uydurma çadırlarda yaşıyordu kimi açıkta kalmıştı. Ekmek, su yoktu. Tuvalet, banyo yoktu. Çocukların üst başı perişan, pislikten kokuyorlardı. Sığındığımız köyün bütün suyu ekmeği bizlere verilirse köyün etrafındaki sığınmacılara, göç edenlere yetmeyecekti. Çevreden de çok az sayıda yardım geliyordu. Çoğu zaman aileler yardım kuyruklarında bir ekmek için birbiri ile kapışıyordu. Ağlıyorduk. Çevremizde faydalanacağımız bir ağaç, yeşillik bile kalmamıştı. Bir kuyu vardı. O kuyudan su çekiyordu köylüler, o da tükenmişti. Şebeke suları da yetersiz hale gelmişti.

Tek çaremiz Türkiye'ye sığınmaktı. O kadar kalabalık vardı ki hepimizin birden Türkiye'ye huduttan geçmesine imkan yoktu. Kendi aramızda toplanıp 10'ar aile ve 50-60'ar kişilik gruplara ayrıldık ve yavaş yavaş Türkiye'ye geçmeye başladık.

Hatay Reyhanlı'ya geldiğimizde benim cebimde 80 bin Suriye lirası vardı (Yaklaşık 1200 TL) . Bize ev lazım, yatak lazım, battaniye lazım. Çocuklara giyim lazım, sıcak bir ortam lazımdı. Bir gecekondu evi buldum, kirası 300 Lira. 2. El eşyalar (minder, yatak, battaniye, kilim) aldım. Bazı yardım severlerde bize küçük tüp, kap kakac verdiler. Sıcak bir çorba içebildi çocuklar aylar sonra. Bir iş buldum kendime. Günde 20 Liraya çalışıyorum. Bombalardan kurtulduk, açlıktan susuzluktan ve pislikten kurtulduk. Buna da şükür.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin İdlib bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Rüstem Derviş ile söyleşi

Minibüsü şoförü Rüstem Derviş yolcu taşıma imkanı kalmayınca eşini ve çocuklarını alarak Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi biraz tanıtır mısınız?

Rüstem Derviş: Suriye'nin İdlib Muarra beldesindenim. 4 çocuklu bir aileyiz. Eşim 28 yaşında, ben 33 yaşındayım. İdlib Sermade ile Bab el Hava arasında dolmuş hattında çalıştırdığım bir minibüsüm var.

ORSAM: Suriye'de yaşananları biraz anlatabilir misiniz?

Rüstem Derviş: İdlib'in bütün kursal kesimi Ceyş el Hur'un eline geçti. Ancak sürekli olarak uçak ve toparla bombalama, zaman zamanda tanklarla bazı yerlere ani saldırılar düzenlenmektedir. Benim kardeşim Kadir Derviş Ceyş el Hur'a gönüllü olarak ilk katılanlardan. Akralarım da bu birlikte savaş-

yor. İmkanlar ölçüsünde ben ve benim gibiler Ceyş el Hur'a geri hizmeti yapıyoruz. Çeşitli giyim, gıda maddeleri, telefon ve bazı yaşam-sal malzemeleri taşıyorum. Ceyş el Hur'da bir çatı altında ve komutan emrinde toplanma yok. Her birliğin başında bir komutan ve onun yardımcıları var. Birbirleri ile bağlantılı değiller. Bu yüzden ara sıra büyük zayıatlar veriyorlar. Sıkıştıkları bölgelerde onlara hiçbir destek gitmiyor. Herkes başına buyruk bu savaşın içinde. Kimi de sadece ganimet peşinde. Sağlık sorunu olanlar, ailelerine özlem duyanlar devamlı çatışmalarda kalıp bunalım geçirenler ya izinli olarak ayrılıyor ya da firar ediyorlar. Bir düzensizlik var Ceyş el Hur'da.

Benim İdlib bölgesinde ticari amaçlı olarak aracımın yolcu taşıma imkanım kalmamıştı. Akaryakıt sorunu da, araç bakımı sorunu da doğunca aracımı orada çalıştırma imkanım kalmadı. Bazı şahıslar, kaçakçılık işinde uğraşır ama ben yapmam. Bu nedenle de aracımı onlara sattım. Eşim ve çocuklarımı alarak Türkiye'ye geldim. Köylüm olan insanlar, çevremde tanıdıklarımın çoğu ya çadır kentlere gittiler ya da Reyhanlı'ya veya Antep'e yerleştiler.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Süheyl Ali Ahmedî ile söyleşi

Süheyl Ali Ahmedî'nin şehir merkezine atılan bombalardan işyerinin önünde patlamış. Vücudunun çeşitli yerlerine gelen şarabnel parçalarıdan kolum sakatlanmış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Süheyl Ali Ahmedî: Suriye'nin Hama İli'nin Taybe bölgesindenim. 3 çocuk babasıyım. Hama'da bir işyerim vardı. İkinci el beyaz eşya ve mutfak araç-gereçleri satıyordum. Eşim Lübnanlı idi ve onun ailesinden de destek alıyordum. Çok düzenli bir hayatım varken iç savaş her şeyimi değiştirdi.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız? Başınızdan geçenleri anlatabilir misiniz? Türkiye'ye niçin geldiniz?

Süheyl Ali Ahmedî: Hama'da şehir merkezine düşen bombalardan birisi benim işyerimin önüne denk geldi. Omzuma ve vücudumun çeşitli yerlerine şarabnel parçaları saplandı. Kolum sakatlandı, sağlık durumum bozuldu. Uzun süre tedavi gördüm. Çocuklarım öğrenci henüz çalışamaz durumdalar. Mecburen dükkanda ne varsa bırakıp Türkiye'ye geldik. Şubat ayının ilk haftasıydı, öyle bir bombardıman oldu ki halk ne yapacağını şaşırdı. Sanki kendi devletimiz değil de bizi yani Suriye'yi işgal eden başka bir devlet üzerimize gelmiş gibiydi. Zaten Beşar Esad Suriyeli Sünnileri ve kendisinden olmayanları vatandaşı olarak görmüyor ve kabul etmiyordu. Yıkılan evler, iş yerleri, okullar, hastaneler, camiler.

Müslüman mahalleler, köyler vuruluyor, yakılıyor, yıkılıyordu. Ama Alevi ve Şii bölgelerde bombardıman olmuyordu. Halk arasında kin ve nefreti çoğaltıyordu bu hareketler. Halkın elinde basit silahlar vardı ama ordunun elinde tank, top, uçak, füzeler ve bombalar vardı. Ceyş El- Hur ordusu bizlerden uzaktı, şehir içinde değildi. Kırsal kesimde olduğunda şehir içindekilere yardım edemiyordu.

Şehirden çıkan her araç vuruluyordu. Yani hem şehirden çıkmamızı istiyorlardı hem de çıkanları vuruyorlardı. Yollarda yakılmış yüzlerce araç ve bu araçların içinde ölmüş veya yaralanmış çok sayıda insan vardı. Ben ve benim gibi Hama'dan ayrılanlar bunların hepsine şahit olduk.

Türkiye hududuna yaklaşık 150 km uzaklıkta-
tayız ama bu yol bitmiyordu. Barikatlar, kont-
roller, bombardıman, araçların bozulması,
yollarda benzin mazot olmayışı, yolların bo-
zukluğu derken 24 saat sonra hudut bölgesi-
ne gelebildik. Açlık, susuzluk, soğuk havalara,
korku. Hepsini bizlerde çocuklarda yaşadık.
Böyle bir cehennemden gelebildik Türkiye'ye.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat
Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-
sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Şaha Zekkur ile söyleşi

Kafeterya sahibi Şaha Zekkur "Suriye halkı
ne için savaştığını neye karşı isyan ettiğini ne
amaçla devrim yapmak istediğini unuttu artık"

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Şaha Zekkur: Suriye'nin Halep Meydan sem-
tindenim. 52 yaşındayım. Kafeterya çalış-
tırmakla meşgulüm. Halep'te Meydan-Safa
arasında bulunan geniş bir caddede işyerim
vardı. Meşrubat çeşitleri, humus, falafel, dü-
rüm ve bisküvi çeşitleri satarım. 2 oğlum ve
bir kızım evli. İlkokula giden bir kızım daha
var. Bana ait evim var. Çocuklarım ve kızım
kirada oturur. Onların da kendilerine göre bir
iş ve gelirleri vardır.

ORSAM: Suriye'de yaşanan iç savaşın size ve
ailenize etkileri neler oldu ve Türkiye'ye nasıl
geldiniz?

Şaha Zekkur: Halep önceleri iç karışıklığa faz-
la girmedik. Olaylar bizlerde Suriye'deki iç sa-
vaştan yaklaşık bir yıl sonra şiddetlendi. Ma-
hallemiz, işyerimin bulunduğu cadde ve çevre

semtlerin bir kısmı Ceyş el Hur'un eline geçti;
bir kısımda da Nizam Ordusu vardı. Sokak sa-
vaşları başlayınca halk ortada kaldı. Kiminin
evi isabet aldı kiminin işyeri. Yangınlar baş-
ladı. Yokluk, yoksulluk başladı. Sokağa çıkma
imkanı olmadığı dönemlerde insanlar ancak
gece karanlıkta birbirine gidebildi. Bazı te-
mel ihtiyaçlarımızı birbirimizden borçlanarak
alabiliyorduk.

İmkanları geniş olan aileler hemen evlerini
boşaltıp araçlarına yükledikleri eşyalarıyla
şehri terk ettiler. İmkanı olmayanlar da or-
tada sıkışıp kaldılar. Yağmacılar, çeteler ev ve
dükkan soymaya başladılar. Mevcut insanlar-
dan haraç almaya başladılar. İç savaş bahane
olmuştu bazı çevre ve gruplara.

Suriye halkı ne için savaştığını neye karşı is-
yan ettiğini ne amaçla devrim yapmak iste-
diğini unuttu artık. Herkes sadece cebini
doldurmayı, helal haram fark etmeden ayak-
ta durmayı amaçladı. Kimse kimseye acıma-
z oldu.

Bir toplum, bir halk toptan sarhoş durumda.
Daha uzun bir süre de ayılamayacak Suriye
halkı.

Halep'ten İdlib'e bağlı Dene ilçesine oradan da
Sermade beldesine geldim. Ben, çocuklarım,
damadım ve bütün aile fertlerimizle 2 gün
kaldık daracık bir evde. Sonra da huduttan
Türkiye'ye geçtik.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat
Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçe-
sinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Yahya Vele Karam el Kassas ile söy- leşti

Diş teknisyeni Yahya Vele Karam el Kassas
Hama'da şiddet ve baskı yüzünden yaşama
imkanı kalmadığından Türkiye'ye göç etmek
zorunda kalmış.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Yahya Vele Karam el Kassas: Suriye'nin Hama İlinde yaşıyorduk. Ben diş teknisyeniyim, eşim ise hasta bakıcı. 2 çocuğumuz var.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş öncesi hayatınızdan, iç savaşta yaşadıklarınızdan ve sizi Türkiye'ye getiren nedenlerden biraz bahsedermisiniz?

Yahya Vele Karam el Kassas: Suriye'de en fazla katliamların olduğu Hama'da bizlerinde ailelerinden çok insan öldü. Çok şehit vermiş bir aileyiz. Akrabalarımız cezaevlerinde, zindanlarda yıllarca kaldı.

Hama'da yaşam adına hiçbir şey kalmadı. Yıkılmış evler, çökmüş binalar, talan edilmiş devlet daireleri, hiçbir malzemesi kalmamış hastaneler var. Ordu, Hama içinden ve köylerinden zorla asker topluyor. 40 yaşına kadar olanlar genç sayılıyor. Eşleri ve çocukları yalnızlığa mahkum ediyorlar. Eşleri ordu tarafından alınan kadınlar çaresiz kalıyor, bazıları

dileniyor, bazıları tecavüze uğruyor, bazıları da açlıktan ve yoksulluktan bunalım geçiriyor. Kentimiz fıçı bombalarıyla defalarca bombalanmıştı. Ordu tanklarla girdi, her tarafı özellikle Sünni yerleşim yerlerini ve Sünni bölgelerini yıktı geçti.

İçme suyu şebekeleri bazı yerlerde kasten zehirleniyor. Biz çok fazla zehirlenmiş insanlara rastladık. Sağlıksız sular nedeniyle insanlar su içemiyor. Memba suyu dediğimiz hazır su bidonları ise çok pahalı. Halkın bunları alım gücü yok. Ekmek bulan insanlar seviniyorlar, ancak ekmeğin yanında yiyecek bir şey yok. Şehir toz toprak içinde. Caddelerde insan cesetleri olduğu zaman onları almak, gömmek, dini vecibeleri yerine getirmek imkansız. İnsanlar ya toplu gömülüyor ya da acelece bir çukur açılıp içine atılıyorlar. Kefenleme, dua okuma, cenaze töreni yapma diye bir şey kalmadı artık. Çünkü topluluk oldu mu vuruyorlar. İçimizde bazı hainler kalabalığın olduğu yerleri hemen ihbar ediyorlar. Hama'da yaşama imkanı kalmadığından Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldık.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Halep bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Yaser Hamad el Kasim ile söyleşi

Yaser Hamad el Kasim Halep'in bombalandığı ilk haftada evinin üzerine fıçı bombası düşmüş. Eşini ve bir kızını kaybetmiş.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Yaser Hamad el Kasim: Suriye Halep Nasiriye semtindenim. Market sahibiyim. 51 yaşındayım. 8 çocuğum ve 2 karım var.

ORSAM: Suriye'de neler yaşadınız?

Yaser Hamad el Kasim: Halep'in bombalandığı ilk haftada evimizin üzerine fıçı bombası düştü. 2 eşimi ve bir kızını kaybettim. Diğer çocuklarım dışarıda ve ben de işyerimdeydim. Bu sayede kurtulduk. Eğer hepimiz o saatte evde olsaydık hepimiz enkazın altında kalırdık.

Şimdi büyük kızım çocuklarıma hem annelik hem de ablalık yapıyor. Ben de birikmiş imkanlarımla birlikte Türkiye'de geldim. Marketimin içinde ne varsa bıraktım. Evim zaten yok olmuştu, Ev eşyamda kalmadı. Türkiye'de ikinci el ev eşyaları aldık ve iki odalı bir meskende yaşıyoruz. Komşular televizyonu açtığında gerek ben gerekse çocuklarım uzaklaşıyoruz çünkü ölü görmeye, yaralı görmeye ve kötü haber almaya artık tahammülümüz kalmadı. Aradan aylar geçti hala dili tutulmuş çocuğum var. Bütün bu acıların yanı sıra yoksullukta bize büyük etki yaptı. Reyhanlı'daki çeşitli dernek ve yardım kuruluşları, hayırsever komşular bizlere birçok eşya verdi. Örtünecek bir battaniyemiz, bir yorganımız oldu. Sıcak yemek yiyebiliyoruz.

Halep'e bir defa gittim. Benim dükkanım açılmış, ne varsa alınmış. Hatta içindeki buzdolabı, soğutucu ve raflar bile alınmış. Çalışma masam, hesap makinem, ne varsa götürmüşler. Bu savaş en çok hırsızlara ve fırsatçılara yaradı. Mağdur insanlar ise ezilmiş durumda. Durum düzelinceye kadar Türkiye'de kalacağım.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'nin Hama bölgesinden Reyhanlı'ya gelen Besil Hasan Ekrem ile söyleşi

Besil Hasan Ekrem "Okul, hastane yolları kapalıydı. Ekmek, un, akaryakıt bulmak bir mucizeydi ve çok pahalıya geliyordu. Mecburen bende göç ettim" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Besil Hasan Ekrem: Suriye'nin Hama ilinde El-Rif semtinde yaşıyordum. Evliyim ve 6 çocuğum var. Ailem ve ben bir bağ evinde otuyorduk.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş öncesi hayatınızdan, iç savaşta yaşadıklarınızdan ve sizi Türkiye'ye getiren nedenlerden biraz bahseder misiniz?

Besil Hasan Ekrem: Oturduğumuz bağ evi bir arazi sahibine aitti ve 150 dönümlük bir zeytinliği vardı. Bana zeytinliğine, ziraî araçlarına bekçilik etmem ve günlük işlerimi halledip çocuklarımı okula götürmem için bir kamyonet vermişti. 15 yıldır Ağam Necmettin Bey'in yanında çalışıyorum. Bağ evimiz köye 15 km uzaklıkta. Bir köşesinde 2 dönümlük

yerde her türlü sebze yi ekerdim. Suyumuz, elektriğimiz her şeyimiz vardı. Kendi ekmeğimizi yapardık, huzur içinde yaşırdık.

İç savaş başlayınca dünyamız değişti. Huzurumuz gitti, düzenimiz bozuldu. Hayatımız felç oldu. Hama şehri bombalanmaya başlayınca şehirden, köyden herkes ağaçlık bölgelere kaçtılar. İşverenim Necmettin Bey ve ailesi de dahil bir haftada zeytinliklerin altında on bin kişi çadır kurup, yerleşti. Etraf gürültüden, pislikten, kalabalıktan korku ve endişeden yaşanmaz hale gelmişti.

Bir sabah tanklar sardı etrafımızı. Önce erkekleri topladılar sonra içlerinden genç olanları ayırıp aldılar, yaşlıları bıraktılar. Kaçan çok az kişi oldu. Direnenler tartaklandı, dövüldü. Aralarından yaralananlarda oldu ama hiç kimse bir şey yapamadı. Silahsız, günahsız insanlar Nizam Ordusu'na karşı ne yapabilirdi ki?

Günlerce sefalet içinde kalanlar mecburen birer birer, aile aile göç etmeye başladı. Şehir merkezine giden yollarda barikatlar vardı. Okul, hastane yolları kapalıydı. Ekmek, un, akaryakıt bulmak bir mucizeydi ve çok pahalıya geliyordu. Mecburen bende göç ettim. İdlib bölgesinden Türkiye sınırına geldim. Kacak yolla Türkiye'ye geçtim.

** Bu söyleşi, 29 Mart 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Abdulkerim Hac Ali ile söyleşi

Fırıncı Abdulkerim Hac Ali "Hayatın bittiği bir yerde kaldık. Her zaman bir kabus vardı. Bizler de bu sebepten Türkiye'ye geldik" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Abdulkerim Hac Ali: Suriye İdlib'liyim. 3 kardeşiz. Yaşlı anne ve babamızla geldik. 25 kişilik bir aileyiz. Ben mesleğim üzerine bir iş yeri açtım, fırıncılık yapıyorum. Suriye ekmeği, Suriye pastası ve çeşitli börek çörek satıyorum. Kardeşlerim ve yetkin yeğenlerimle birlikte reyhanlıda çalışıyorum. Bütün aile bahçeli 4 odalı bir evde oturuyoruz. Ev kiramız 600 lira.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Abdulkerim Hac Ali: 20 dönümlük bir tarlamız vardı. Çocuklarımız ilkökul-lise arası sınıflarda okuyordu. Babamız emekliydi. Huzurlu bir yaşamımız vardı. Kardeşlerimden birisi çiftçi, diğeri İdlib-Halep arasında dolmuş aracı çalışıyordu. Muhtaç değildik kimselere.

Bölgemize Ceyş el Hur geldi. Birkaç km ötesinde Ceyş el Nasra ve selefiler dediğimiz gönüllü gruplar vardı. Bu gruplarda savaşan insanların hepsi Suriye'deki mağdur insanların adına savaşıyorlardı. Kimi Yemenli kimi Libyalı kimi Mısırlı kimi Türk kimi ise Iraklıydı.

İlk başlarda silahları yetersizdi. Ordu onları tanklarla vuruyor, meydan savaşı oluyordu. Ancak muhalif grupların silah yönünden güçlenmesi sonucu, kara savaşlarında üstünlük elde etmeye başladıklarından sadece bombardıman kaldı. Uçaktan ayrı top atışları ve tank atışlarıyla köylüler ve mücahitlerin olduğu bölgeler bombalanıyordu. Ordu artık bunlarla meydan savaşına girmekten korkar duruma geldi.

Hayatın bittiği bir yerde kaldık. Elektrik, su, ekmek, akaryakıt ve diğer yaşam ihtiyaçları ya hiç yok ya da çok zor elimize geçiyordu. Ço-

cuklar, kadınlar korku içinde ne yemek yiyebiliyordu ne de uyuyabiliyordu, Her zaman bir kabus vardı. Bizlerde bu sebepten Türkiye'ye geldik.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Ahmer Avad abu Mustafa ile söyleşi

Çiftçi Ahmer Avad abu Mustafa, yaşam şartları zorlaşınca ailecek hudut bölgesine gelip, hudutta birkaç gün bekledikten sonra Türkiye'ye giriş yapmışlar.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Ahmer Avad abu Mustafa: Suriye İdlil ili, Rif bölgesindenim. 62 yaşında, 8 çocuk babasıyım ve 12 tane torunum var. Çiftçiyim. Ekili arazilerim ve hayvanlarım var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Ahmer Avad abu Mustafa: Bölgemize Ceyş el Hur yerleşmişti. Bağlarda, dağlık bölgelerde, köylerde ve İdlil'in bütün dış bölgelerinde Ceyş el Hur vardı. Ancak şehrin içi Nizam Ordusu'nun kontrolü altındaydı. Bizlere çok defa bombalar yağdırıldı, ağaçlarımız, ekinlerimiz zarar gördü, sularımız zehirlendi, evlerimiz yıkıldı. Yaşam şartları zorlaşınca ailecek hudut bölgesine gelip, hudutta birkaç gün bekledikten sonra Türkiye'ye giriş yaptık

İdlil ile Türkiye sınırı arasında, o soğuk kış günlerinde, ağaçların arasında, büyük kaya-

lıkların etrafında çok insan kaldı. Hasta olanlar, hastalıktan sakatlanan, ölenler oldu. O bölgede yeni bir mezarlık oluştu. Çok insan öldü Türkiye-İdlil hududu arsında bir bölgede. Bunlar ne bombadan ne silah taramasından... Bunlar gibi Suriye'nin her bölgesinde ölen insanlar var. Açlıktan, hastalıktan ölüp gidenler...

Hatay Reyhanlı'da "İHH, Ufuk-Der ve Kimse Yok mu?" adlı yardım kuruluşlarından gıda ve yaşam malzemeleri yardımı alıyoruz. Bizlerde çalışıyoruz. Bir sıkıntımız yok şu anda. Önümüze yaz, tarım mevsimi daha çok işimiz olacak.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Feris Vasıl el Hilef abu Alaaddin ile söyleşi

Feris Vasıl el Hilef abu Alaaddin, birçok defa cezaevine girdiği için Hukuk fakültesini bitirememiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Feris Vasıl el Hilef abu Alaaddin: Suriye Halep'te doğdum. 35 yaşında 2 çocuk babasıyım. Hukuk fakültesi son sınıftan ayrıldım. Varlıklı bir ailenin çocuğuyum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Feris Vasıl el Hilef abu Alaaddin: Suriye'de Nizam Ordusu'na karşı gruplarda yer aldığım ve çok defalar cezaevine girip çıktığım için bir

türlü okulumu bitiremedim. Halep'in %95'i Sünni ama görevlilerin, bütün devlet memuru kadroları ve askeri yetkililerin çoğunluğu ve önemli noktaların hepsi alevi ya da başka mezheplerin kontrolünde ve yetkisinde, Sünniler etkisiz makamlarda görev alırlar. Bunlara mahkemelerde dahildir. Örneğin veraset boşanma alacak ve benzeri hukuki işler bakan mahkemelerde Sünniler var. Böyle bir hukuk düzeni içindeyiz. Aynı şekilde fakültelerde ki yetkililer ve sorumluların çoğunluğu yine Alevilerden oluşuyor.

Ben, birçok hukukçu arkadaşım ve diğer meslekleri tercih eden üniversite öğrencileri bu düzene karşı sürekli mücadele verdik. Okulu benim gibi bitiremeyen çok sayıda arkadaşım var.

Askere alındığımda bizleri Lübnan'daki birliklere götürmüşlerdi. İsrail sınırına yakın dağlık bir bölgeye. O tarihlerde Suriye Ordusu Lübnan'daydı ve bende asker olarak iki yıl Lübnan'da görev yaptım.

Bazı subaylar çorbamıza kum taneleri atar, bizimle alay ederek "işte size baharat" derlerdi. Yemezsek kuru ekmeğe talim ederdik. Yersek de kum tanelerini çorba içinden veya yemeklerin içinden seçmek zorunda kalırdık.

Ne kış şartlarında doğru dürüst bir kıyafetimiz vardı ne de yaz şartlarında. Bulanık ve sağlıksız su içerdik. Bazen suyumuz benzin ve mazot kokardı. Zira akaryakıt bidonlarına su doldurur ve askerlere verilirdi. Konserve kutularının çoğunun tüketim tarihi geçmişti. Ama aç kalmamak için yiyorduk.

Eziyetler, hakaretler, uykusuzluk bedenimizi yıpratmıştı. Ancak hiçbirimiz firar etmedik, kaçmadık. Çünkü buna şansımız yoktu. Eğer kaçarsak ailelerimiz zarar görürdü. Neticede askerlikti, yapmak zorundaydık. Benim için Suriye'de hayat bitmişti. Çevremdeki insan-

lar ve arkadaşlarım göç edince bende göç ettim. Bazılarımız Mısır'a gitti bazılarımız ise Türkiye'ye geldi.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde kalan Halil el Hacı ile söyleşi

Çiftçilik ve hayvancılık yapan Halil el Hacı, bombardıman sebebiyle yaşam koşulları ortadan kalkınca kalabalık ailesiyle birlikte Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Halil el Hacı: Şerif el Hacı ailesindenim. Ciş bölgesindenim.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Halil el Hacı: Köylerimizin tamamı bombalandı. Elektrik ve suyumuz kesildi. Köyümüzde hiçbir canlı varlık kalmadı. İnsanların hepsi göç etti. Hatay-Reyhanlı Yeşilova mahallesinde oturuyorum. Tarım işlerinde ırgatlık yaparak geçiniyoruz. Suriye'de de tarım ve hayvancılık yapardık. Malımız mülkümüz, her şeyimiz Suriye'de kaldı. Bir kamyonetle sınıra kadar geldik. Sınırdan da birkaç gün geçirdikten sonra kaçak yolla Türkiye'ye girdik.

Ailem toplamda 33 kişi. 14'ü büyük yaşlarda, 19 kişide çeşitli yaşlarda çocuklardan ve gençlerden oluşmaktadır. Evimiz birkaç kilim ve birkaç somyadan oluşan yer minderleriyle kaplı bir ev. Her ailenin bir yatak odası ve müşterek oturdukları geniş bir salon var.

Ailemize her gün en az 60 ekmek gerekmede. Her gün yemeklere en azından 5 kg sebze, bir koli zeytin lazım. Çalışan 8 kişi var. İş bulamadıkları zamanda kuru ekmeğe talim ediyorlar. Suriye de köyümüz bombalandığı sırada büyük korku ve endişe duyduk. Kendi ailemizden kimse vurulmadı. Ancak çevremizden çok sayıda insan öldü ve yaralandı. Bombardıman olunca sebze meyve kalmadı, kuru maddeler çok pahalıya satılır oldu. Elektrik, su ve akaryakıt yoktu.

Hayvanlarımız beslenemediğinden ve susuzluk nedeniyle hastalandı. Biz aç kalmamak için hasta hayvanlarımızı kesip yemek zorunda kaldık. Saklama imkanımız olmadığından da çevremize dağıtıyor veya köy dışına atıyoruz. Şu anda güven ve huzur içindeyiz.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Haşim Abdullah abu Rıdvan ile söyleşi

Haşim Abdullah abu Rıdvan "Ailece perişan olduk ve mecburen göç ettik. Köyümüzden çıkarken bile bir bedel ödedik" diyor.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?

Haşim Abdullah abu Rıdvan: Biz Suriye'nin İdlib ilinin Carcenas bölgesinde oturuyorduk. Ben 3 çocuk babasıyım ve 35 yaşındayım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Abdullah abu Rıdvan: Biz üç kardeşlik, babam ağabeylerimi okutmuş beni okutmamış.

Daha önce maddi durumunun iyi olması sonrada yanında kalmam için. Ağabeylerimin birisi Şam'da diğeryse Lazkiye'de görevli memur. Belli günlerde annemle babamı ziyaret ederler. İç savaş başlayınca yolların kapanması, İdlib kırsal kesiminin bombalanması ve yolların kesilmesi nedeniyle son bir yıldır babam ağabeylerimi göremedi. Sadece birkaç telefon görüşmemiz oldu. Ben 18 yaşında evlendim, büyük oğlum liseye gidiyor, küçüklerde ilkokulda ama olaylar çıkınca çocuklarımda okuyamaz oldu. Babam dini bütün bir insan ve çevresinde de tanınırdı. Nizam yani Baas yönetimi babamı hiç sevmez, babamda onları sevmez. Çok acılar çekmiş, mağdur edilmiş yıllarca, annemin tarafı yani dayılarım sayesinde ağabeylerim okuduktan sonra görev alabildiler. Zaman zaman eylemlere gösterilere katıldım, çevremdeki gençlerle beraber oldum. Ancak çalışmam gerekiyordu, maddi desteğim yoktu. Bazen silahımıza mermi kalmıyordu, bazen de yorgun aç ve sefil kalıyorduk. Bu amansız bir savaş ve bizim düzenli bir ordumuz yoktu. Gruplar halindeydik; bir grup bir bölgeyi işgal eder ne varsa alır götürür öbür grup bir bölgeyi alamazsa ganimet elde edemediği için aç sefil kalırdı. Böyle savaşıyorduk. Dışarıdan gelen yardım belli başlı kişilere teslim ediliyordu. İster para ister silah isterse gıda ve yaşam için gerekli maddeler, her şey belli başlı şahısların elindeydi. Adil bir dağıtım veya kayıt altına alınan bir dağıtım yoktu. Ambarlarımız depolarımız birkaç kişinin işgalinde olduğundan ne savaşanlar ne de halk belli şahıslardan izin almadan, belge almadan hiçbir şey alamazdı.

Ailece perişan olduk ve mecburen göç ettik. Köyümüzden çıkarken bile bir bedel ödedik. Ağabeylerim görevli diye bizim insanlarımız, beraber mücadele ettiğim insanlar bile bana soğuk bakıyordu, bana fazla güvenmiyorlardı. Böyle bir kargaşa içinde işte Suriye. Bu nedenle göç etmekten başka çaremiz yoktu.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen İyed Hac Bekar abu Mazhar ile söyleşi

İtiryatçı İyed Hac Bekar abu Mazhar'ın dükkanı gösterilerin olayların olduğu bir bölgede bulunuyormuş.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

İyed Hac Bekar abu Mazhar: Ben ve eşim Nadiye Halep ilinin Sikkeriye bölgesinde oturuyorduk. Ben 48 yaşındayım ve 5 çocuğum var. İtiryat ve kadın çanta- aksesuar sattığımız bir iş yerim vardı.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

İyed Hac Bekar abu Mazhar: Halep'in en meşhur itiryat yani güzel kokular ve kadın aksesuarları ile ilgili ne varsa bulunan geniş bir iş yerim vardı. İş yerimde en azından 20 milyon Suriye lirası bir sermayem bulunuyordu. Evim bana aitti ve çocuklarını okutan huzurlu ve mutlu bir yaşam sahibiydim. İç savaş başlayınca bulduğum semte muhalifler yerleşti. Bu semt geniş caddesi olan ve ibadet etmek için çok geniş camisi bulunan bir yerdi. Sürekli gösterilerin, tezahüratların ve olayların olduğu bir bölgeydi.

Şehre bombalar yağmaya başlayınca ve insanlar vurulmaya başlayınca benim satış yaptığım zenginler şehri terk edince benim işim tamamen durdu. Fakir fukara ancak ekmeğinin peşinde koşmaya başladı. Aylarca hiçbir satış yapamadım ve malımı başka yere nakil etme

imkanım olmadı. Dükkanımı kapattım ve bir süre evimde kaldım.

Çocuklarda olaylar nedeniyle okulsuz eğitimsiz kaldılar ne benim okula götürme imkanım kaldı nede bir servis aracı bulunuyordu. Günün belli saatlerinde fırsat bulunca evimin erzakını alıyordum. Kuyruklara, kalabalık yerlere ve semt pazarlarına bombalar yağdığına şahit olmuştum. Yaralanan ya da ölen insanlar çoğunlukla ya ekmek alırken ya da sebze meyve alırken ölüyorlardı.

Halep'ten çıkmaya karar verdim. Önce muhalif grupları ikna edip aralarından çıkmak gerekiyordu sonra da yollardaki barikatları aşmak gerekiyordu. Her caddede her bulvarda ayrı ayrı birlikler oluşturulmuştu ve maalesef bu zulüm altında, bombardıman altında bile rüşvet alınıyordu. Çünkü muhalif grupların bir kısmı Suriyeli bir kısmı da çeşitli ülkelerden gelmişler. Tek amaçları savaşmak değil, servet edinmekti. Muhaliflerinde Nizam Ordusu'nun da özel nakliye araçları vardı. Terk edilen bölgelerde ev olsun iş yeri olsun kapılarını kırarak ne varsa alıyorlardı ve hudut bölgesine getirip satıyorlardı. Ben görmedim ama dükkanımın da soyulduğuna eminim çünkü aylardır Halep'ten ayrırım ve kimse bana haber vermedi. İşte göç sebeplerim bunlardı.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Muhib Ali el Tellec ile söyleşi

Doktor Muhib Ali el Tellec imkansızlar nedeniyle istifa edip, Türkiye'de Suriyelilere ait bir hastanede çalışmaya başlamış.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Muhib Ali el Tellec: Suriye'nin Humus ilinin Telmise bölgesinde yaşamaktaydım. Ben pratisyen doktorum. 41 yaşındayım ve 2 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Muhib Ali el Tellec: Humus bölgesinde bir sağlık merkezinde 3 doktor, ebe, hemşire ve o günün şartlarında sağlık hizmeti verebilen bir hastanemiz vardı, bölgenin yaklaşık 8 köyü ve birkaç beldesi bu hastaneye bağlıydı. İç savaş başlayınca yaralılarda çoğalmaya başladı ancak sağlık malzemeleri bir türlü yeterli bir şekilde gelmiyordu. Muayene ediyoruz, teşhisi koyuyoruz ama ilaç yoktu. Sadece reçete yazıp hastalara veriyorduk ancak onların Humus'a ya da başka şehirlere gidip yazılan ilaçları getirme imkanları yoktu. Kimi yokluktan kimi de can güvenliğinden alamıyordu. Laboratuvar yetersizdi. Çoğu hasta yara bere içinde bazıları da yanık bir bedenle getiriliyordu. Kurşun yarası, şarapnel parçaları ayrı bir konuydu. İki tane ambulansımız vardı, ama akaryakıt ödeneği kesilmişti. Cebimizden de ödeyecek halimiz yoktu, onlarda çalışmaz oldu. Baktık bu bölgede doktorluk yapılacak gibi değil, bizlerde başka yerlere gitmeyi talep ettik. Arkadaşlarım Şam'ı tercih etti ben ise istifa ettim. İki aydır Türkiye'deyim. Suriyelilere ait bir hastanede çalışmaya başladım. Aynı dram aynı sıkıntı burada da var. Biz Suriyeli doktorlar yeterince hizmet veremiyoruz ancak ön müdahalede bulunuyoruz ve Türkiye de bizlere tahsis edilen ambulanslarla Hatay'daki hastanelere gidiyor Suriyeliler. En fazla hasta ve yaralı Bab el Hava bölgesinde bulunan Suriye ile Türkiye sınırındaki Çadırkentten geliyor. Zira kimi yetersiz beslenmeden kimi korkudan kimi de iç Savaş nedeniyle

İdlib bölgesinde çeşitli bölgelerde yaralanıp kaçan şahıslardan ve ailelerden oluşuyor. Bab el Hava'daki Suriye tarafında kalan Çadırkent bir esir kampı gibidir. En fazla hastalık yetersiz beslenmeden, soğuk algınlığından ve tabii ki korkunun verdiği psikolojik etkiden olmaktadır. Suriye halkı gelecekte de umudunu kesmeye başlamıştır.

** Bu söyleşi, 18 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Mustafa Gafro el Şaar ile söyleşi

Hayvancılıkla uğraşan Mustafa Gafro el Şaar ve ailesinin hayvanlarına, mal varlıklarına el konulmuş, göç etmekten başka çareleri kalmamış.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Mustafa Gafro el Şaar: Biz Suriye'nin Hama ilinin Hanşeyno bölgesinde oturuyorduk. Ben 43 yaşındayım ve 3 çocuk babasıyım. Suriye'de tarım ve hayvancılıkla uğraşıyordum.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Mustafa Gafro el Şaar: Biz Hama Bölgesinde tarım ve hayvancılıkla uğraşan bir aileydik. Babam, iki kardeşim ve ben bu işi yapıyorduk. Bize ait 320 küçükbaş hayvan, 6 deve ve bir kamyonumuz vardı. Hem kendi ihtiyacımız hem de ticari amaçlı sebze ektiğimiz 10 dönümlük sulu tarım yapılabilen bir arazimiz vardı. Bizler çobanlar ama çocuklarımız oku-

yor, biz eğitime önem veriyoruz. Bölgemizde askeri birliklerde vardı, Ceyş el Hur, Ceyş el Narsa, selefiler gibi birçok grup bulunmaktaydı. Bazen de bu gruplara dahil olmayan silahlı birlikler çıkıyordu karşımıza. Kardeşim İhsan Ceyş el Hur grubuyla beraberdi, ailece bir yenilikten yanaydık. Nizam Ordusunun başımızdan gitmesini istedik. Ancak etkili bir aile değildik, kendi halimizde yaşar giderdik. Bundan yaklaşık 2 ay önceydi, kardeşlerimden Rayken Gafro koyunların bir bölümünü yaklaşık 130 koşun bir deve ile ayrı bir bölgede otlatıyordu. Mezradan uzakta kalınca orada kalıyor, hayvanları yazıda bırakıyor ve yollarında uyuyordu. Silahı, yiyeceği, içeceği de vardı. Ancak bir grup geceleyin gelip, silah zoruyla bütün hayvanlarını elinden almışlar. Bir de hastanelik edercesine dövmüşler. Yaklaşık malımızın yarısını zorla gasp ettiler, bu soygunların devam edeceği korkusuyla ailece İdlib bölgesine otlak bir bölgeye taşındık ve çadırda yaşamaya başladık. Kurtulduğumuzu sanıyorduk, Şubat'ın son günlerinde zırhlı araçlar geldi, silahlı askerler çadırımızı darmadağın etti, malımızı, eşyamızı, kamyonetimizi ve parasal olarak neyimiz varsa aldılar, kadınlarımızın kollarındaki altınlara kadar. Suriye'de özgürlük arayışı, demokrasi hikayeleri boş, herkes bir grup oluşturmuş soygun yapıyor. Acımasızlık baş göstermiş. Helalimizi kaybettik, hiçbir şeyimiz kalmadı. Bizim için göç etmekten başka çare yoktu. Varlıklı bir aile iken yoksul bir şekilde Türkiye hududundan geçtik ve şimdilerde gününbirlik ne iş bulursak çalışıyoruz ve geçinmeye çalışıyoruz.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Nasıl el Farac abu Fadıl ile söyleşi

İnşaat malzemeleri satıcısı Nasıl el Farac abu Fadıl "Halep'te ekmek kuyruğunda ölenlerin sayısı savaşta ölenlerden daha çok" diyor.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Nasıl el Farac abu Fadıl: Suriye'nin Halep ilinin El Meşarka semtinde oturuyordum. 45 yaşındayım. Evliyim ve 3 çocuğum var. İnşaat malzemeleri satardım.

ORSAM: Suriye'deki iç savaş öncesi hayatınızdan, iç savaşta yaşadıklarınızdan ve sizi Türkiye'ye getiren nedenlerden biraz bahseder misiniz?

Nasıl el Farac abu Fadıl: Kendime ait evim ve Halep'in en işlek bölgesinde kiralık bir iş yerim vardı. İnşaat sektöründe tanıdığım çok sayıda mühendis, inşaat ustası, boyacı var. Yazıhanemin bitişiğinde depom vardı ve inşaat için akla gelen ne varsa bulundurmaktaydım. Genelde toptan satışlar yapardım.

Ben biraz geç evlendim. En büyük çocuğum 16 yaşında. Kendi halinde bir adamdım. Ne siyaset ne olay vardı benim hayatımda. Savaşın yaşandığı ve evlerin, iş yerlerinin bombalandığı bir ortamda inşaat işleri tamamen durdu. Bir buçuk yılda hiçbir satış olmadı. Malzemelerim öylece kaldı.

Mahallemiz bombalandı. Evim kısmen hasar gördüyse de bir tadilatla hala içinde oturulabilir durumdaydı. Ancak gelirimiz kalmamıştı ve can güvenliğimizde yoktu. Bizim için korku ve sıkıntı başlamıştı.

Halep mahalle mahalle, semt semt bölünmüş durumdaydı. Bir caddeye bakıyorsunuz Ceyş el Hur hakimiyet kurmuş, hemen yakınındaki caddeye de Nizam Ordusu yerleşmiş. Bazen birbirlerine ateş açıyorlardı bazen de durgunluk oluyordu. Her zaman olan halka oluyordu.

Alışveriş yapmak için evlerinden çıkanlar her iki taraf tarafından sorgulanıyordu. Geceleri dışarı çıkmak, dış kapıyı açmak imkansızdı. İster kardeşiniz gelsin isterse evladınız gelsin sesini de duyun yine de kapıyı açacak bir cesaretiniz kalmamıştı. Güneş batmadan önce insanlar evlerine kapanıyordu. Sosyal yaşamımız tamamen bitmiş durumdaydı. Günde iki veya üç saat elektrik geldiğinde sadece ekmeğimizi ve yemeğimizi yapıyorduk. Zira tüp gaz bulmak meseleydi. Un, Halep'te en pahalı gıda maddesiydi. Fırınların bazıları belli saatlerde açık olsa da kuyrukta beklemek bizi korkutuyordu. Çünkü bir kalabalık oluştuğunda insanlar hemen bombalanıyordu. Halep'te ekmek kuyruğunda ölenlerin sayısı savaşta ölenlerden daha çok oldu.

Çocuklar korku içindeydi, kekeleyerek konuşmaya başladılar. Onları bir odaya kapattık ne bir oyun ne de bir tesellileri yoktu. Eğitim de okul da yoktu. Böyle bir yaşam içindeydik. Göç sebeplerimiz bunlardır.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Nuh Dahiye el Cabbar ile söyleşi

Öğretmen Nuh Dahiye el Cabbar, hayat şartları çok zorlaşması ve can korkusu nedeniyle Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Nuh Dahiye el Cabbar: Suriye Halep ili Hamidiye İlçesi'ndenim. 53 yaşındayım. 3 çocuğum var. Eşim trafik kazası sonucu ayağından sakat kaldı.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Nuh Dahiye el Cabbar: Öğretmenlik yapıyorum. 22 bin lira maaşım vardı, gecekondu tipi bir evim vardı. İki yıl öncesinin Suriye şartlarında maaşım bana rahatlıkla yetiyordu İç savaş başlayınca bölgemizde de çatışmalar oldu. Ceyş el Hur'un mahallemizde olması nedeniyle uçakları mahalleyi bombaladı. Mermiler, füzeler yağdı. Evim eski bir binaydı, direksiz, fakir fukara işiydi ve dökülmeye başladı. Sarsıntılar evimi yıktı. Bomba bile düşmeden ben evimi kaybettim. Oturulmaz hale geldi. Öğretmenlik yaptığım okulun bölgesinde de yaşam zorlaştı. Evler boşaltılıyor insanlar kaçırıyordu. İstesem boş bir eve yerleşirdim. Ceyş el Hur evsizleri veya evi bombalananları topluyor, hasar görmemiş sağlam evlere geçmelerine yardım ediyordu. Ancak bu nereye kadar devam edebilirdi... Sonunda bomba gelecek ailem zarar görecektir düşüncesiyle Halep'ten ayrıldım. Göreve gitmediğim için de maaşım kesildi haliyle.

İdlib yöresinde akrabalarım var. Kırsal kesimde fazla bir çatışma yoktu. 5 ay köyde yaşadım. Tarlada çalıştım, hamallık yaptım. Ancak huzur yoktu, korku ve endişe vardı. Hayat şartları çok zordu. Köylü tarlasına gidemiyor, bağındaki, bahçesindeki ağaçlardan meyvesini, sebzesini toplamaya korkuyordu. Tarım işçisi olarak tarlaya gidecek insan bulunamıyordu. İşsiz, aç muhtaç çok insan vardı ama can korkusu nedeniyle evlerine kapanmıştı insanlar. Sonunda bende köyden ayrıldım ve Türkiye'ye geldim.

Öğretmenlik yapmamın imkanı yok. Bir kahvehanede çalışıyorum. Yardım kuruluşlarına kaydımı yaptım. Bu sayede çeşitli yardımlar alıyorum. Ekonomik olarak sıkıntım olsa da ailem ve ben huzur ve güven içinde olduğumuzu biliyoruz. Bu sayede mutluyum.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Selim abu Hasan ile söyleşi

Cerrah Selim abu Hasan, Suriyelileri tedavi eden ve ilaç veren bir hastane kurmuş. Suriyeli mağdur insanlara ücretsiz hizmet veriyor.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Selim abu Hasan: Halep'te doktordum ve 72 yaşındayım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Selim abu Hasan: Halep'te tanınmış bir doktordum. 1980'li yıllarda Müslüman Kardeşler örgütünün Devlete karşı isyanında ve başlayan olaylarda bir hastanede doktorluk yapıyordum ayrıca özel bir muayenehanem vardı. Müslüman Kardeşler Örgütünden yaralanan bazı şahısları hastane dışında tedavi ettiğimden hakkımda ihbar yapılmış ve hiçbir yargılama olmadan beni cezaevine attılar. Pisklik dolu ceza evinde ne olduğu belli olmayan mahkumlar arasında aylarca kaldım. Tek suçum yaralıların yaralarını sarmak onları tedavi etmektir. Baktım olacak gibi değil pişman olduğumu itiraf ettim. Bazı tanıdıkları devreye soktum, bir yıl sonra cezaevinden çıkabildim. Çevrem genişti, ilk fırsatta bir yolunu bulup yurtdışına gittim. Mesleğimi yurtdışında icra ettim. Kendimi geliştirdim ve cerrah oldum. Üst düzey bir hastanenin baştabibi yaptılar beni. 60 yaşına geldiğimde artık cerrahlık yapacak durumum kalmadı, gözlerim zayıfladığı için ve ellerim titrediği için verim-

li olamıyordum. Yurtdışında emekli oldum. Suriye'de iç savaş başlayınca yaralıları tedavi etmek, hastalara bakmak amacıyla Hatay'a geldim. Burada bulunan Suriyeli doktorlarla görüşüp sadece Suriyelileri tedavi eden ve ilaç veren bir hastane kurdum. Şu anda ameliyatlara girmesem de her türlü tedavide yardımcı oluyorum ve Suriyeli mağdur insanlara ücretsiz hizmet veriyorum.

Hastanemizde fazla bir cihazımız olmasa da birçok ameliyat ve tedavi gerçekleştiriliyor. İyi kötü bir hizmet veriyor ve hem insani görevimi yapıyorum hem de benim yurtdışına gitmeme sebebiyet verenlere mesleğimle bir karşılık vermek istiyordum. Bizde rejim acımasızdı. Ya kendilerinden olacaksınız ya da öleceksiniz, özgür bir seçeneğiniz yok.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Tayfur Mişhed el Nazir ile söyleşi

Tüccar Tayfur Mişhed el Nazir, ilk bombardımanda oğlunu, gelinini ve iki torununu kaybetmiş.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Tayfur Mişhed el Nazir: Ben ve eşim Suriye'nin İdlib İli'nin Kefersecna bölgesinde oturuyorduk. Ben 6 çocuk babasıyım. 55 yaşındayım ve tüccarım.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Tayfur Mişhed el Nazir: Büyük oğlum Macid 34 yaşındaydı. İlk bombardımanda onu, eşini ve iki çocuğunu kaybettim. Bölgemize aniden bir saldırı oldu. Köyler, mezralar, yol güzergahlarındaki iş yerleri ne varsa bombalandı. Benim gibi birçok aile evlatlarını, torunlarını kaybettiler. Bizi bir başka devlet işgal etmedi, dışarıdan askerler gelip bizi bombalamadı. Kendi ülkemizin yetkilileri bombaladılar. Ne benim ne de benim gibi kendi halinde çalışan insanların bir suçu yoktu. Tek suçumuz Müslüman olmak, çevremizde muhalif grupların olması ve Nizam ordusuna karşı sempati duymamaktı. Onları vurmadık, devlete vergimizi ödedik, zamanında askerliğimizi yaptık ve helal bir kazanç içinde yaşayıp gidiyorduk. Bir bölgede bir olay oldu diye olayı yapanlardan önce o yöre halkı bombalandı. Adaletsizlik, insanlık dışı bir davranış ve maalesef hem insanlarımızı hem vatanımızı kaybettik.

Ben ticaretle uğraşıyordum, Allah'tan başka kimseye muhtaç değildim. Büyük çocuklarım evlenmiş, küçükler de okuyordu. Bir hayalimiz vardı gitti, bir umudumuz vardı gitti, bir düzenimiz vardı gitti ama Beşşar gitmedi. Sabrettik, karşı koyduk. Gücümüz yetmedi biz de mecburen göç ettik. Ben geride, yılların birikimi bir ev ve içi düzenli, her malzemenin bulunduğu bir iş yeri terk ettim. Rahatlıkla 50 bin dolarlık bir ticari malım vardı. Hepsini talan ettiler. Kimi yandı kimide gasp edildi. Şimdi Türkiye'deyim. Hayatımda ne ben ne eşim ne de çocuklarım tarlaya gidip çalışmadık. Şimdi Hatay Reyhanlı'da tarlalarda ırgatlık yapıyoruz. Bazen ayazda bazen de soğuklarda yağmur altında bazen de güneş altında çalışıyoruz. İç savaş bizi bu hale getirdi. Suriye'ye dönmem imkansız ne malım kaldı ne köyümde huzur. Hala da bombalanıyor. Benden sonra çok aile göç etti. Evler yıkılıyor, yollar tahrip ediliyor.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye gelerek Hatay'ın Reyhanlı ilçesine yerleşen Uved Behic ile söyleşi

Devlet memurluğundan emekli Uved Behic "Ya muhbir olacaksın ya da seni haksız yere içeri atarlar veya evinden yurdundan ederler. Şu an Suriye'de böyle bir düzen var" diyor.

ORSAM: Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Uved Behic: Ben Suriye'nin Halep ilinin El Kellese bölgesinde yaşamaktaydım. 61 yaşındayım ve 5 çocuğum var.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaşta yaşadıklarınızı ve sizi Türkiye'ye getiren nedenleri anlatır mısınız?

Uved Behic: yıllarca devlet dairesinde çalıştım ve emekli oldum. Biri elektronik mühendisi diğeri öğretmen iki oğlum var, kızlarımı da evlendirdim. Devlete hizmet verdim. Bir sabıkam bir olayım olmadı, herhangi bir siyasi görüş belirtmeden sade bir vatandaş olarak yaşadım.

Benim ailemden aynı soyadı taşıyan bazı şahıslar var, onların eylemlere katılması beni de çocuklarımı da zor duruma düşürdü. Bana yöneltilen suçlamalar neden devlete bu insanları ihbar etmediğim, eylemci olduklarını bildiğim halde suskun kalmamdı. Evet, bazı gençler eylemlere katıldı, gösterilere katıldı ancak ben kendimden ve öz evlatlarımdan sorumluydum, başkalarının çocuklarından sorumlu değildim ama yetmedi. Gözetim altına alındım, 3 ay cezaevinde suçlu mahkumlar gibi tartaklandım, sorgulandım, hakaret gördüm. Çocuklarım devlet dairelerindeki görevlerinden alındılar, devamlı kontrol altında tutulmaya başladık. Torunlar gelinler derken 13 kişi tek emekli maaşından geçinmeye çalışıyorduk ancak yetmez oldu. Başka çalışacak

iş alanı da kalmamıştı. İki ay önce göç ettik, üç aile bir evde oturuyoruz, çocuklarım sağda solda çalışıyorlar. Bazen sebze işinde bazen de Suriyelilere ekmek yapan fırınlarda çalışıyorlar. Çadırkentlere gitmek için müracaatımız vardı ancak sırada bekleyen o kadar çok kişi vardı ki bize ne zaman sıra gelir bilmiyorum. Halep'ten sürekli haber alıyorum, ben ucuz kurtardım hala cezaevinde yatan akrabalarım var. Evleri yıkılan, sakat kalan, işsiz, aç, sefil

kalan çok sayıda yakınım var. Ya muhbir olacaksın ya da seni haksız yere içeri atarlar veya evinden yurdundan ederler. Şu an Suriye'de böyle bir düzen var.

** Bu söyleşi, 26 Nisan 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

ORSAM RAPORLARI

ORSAM Rapor No: 1 Mart 2009 Deniz Haydutluğu ile Mücadele ve Türkiye'nin Konumu: Somali Örneği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 12 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 2 Şubat 2010 Rusya Federasyonu'nun Bakışı: Irak Faktörünün Türkiye'nin Ortadoğu Politikasına Etkisi (1990-2008) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 21 Kasım 2010 Irak'tan İrağa: 2003 Sonrası Irak'tan Komşu Ülkelere ve Türkiye'ye Yönelik Göçler (Tr)	ORSAM Rapor No: 30 Şubat 2011 Kerkük'te Mülk Anlaşmazlıkları: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)
ORSAM Rapor No: 2 Nisan 2009 60. Yılında Nato ve Türkiye (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 13 Şubat 2010 7 Mart 2010 Irak Seçimleri Öncesi Şii Kökenli Parti ve Seçmenlerin Politik Davranışlarının Analizi (Tr)	ORSAM Rapor No: 22 Ocak 2011 Türkiye-Yemen İlişkileri ve Yemen'deki Türkiye Algısı (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 31 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 7 Mart 2011 Afganistan ve Pakistan'da Yaşanan Gelişmeler ve Uluslararası Güvenliğe Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 3 Mayıs 2009 Irak'ın Kilit Noktası: Telafer (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 14 Şubat 2010 Seçim Öncesi Irak'ta Siyasal Durum ve Seçime İlişkin Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 23 Ocak 2011 Katar-Irak-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi Mümkün mü? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 32 Mart 2011 Suudi Arabistan'da Şii Muhalefet Sorunu ve Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 4 Temmuz 2009 2009 Lübnan Seçimleri: Kazananlar, Kaybedenler ve Türkiye (Tr)	ORSAM Rapor No: 15 Mart 2010 Orsam Heyetinin 7 Mart 2010 Irak Seçimlerine İlişkin Gözlem Raporu (Tr)	ORSAM Rapor No: 24 Ocak 2011 Kuveyt Emirliği: Savaş ve Barış Arasındaki El Sabah İktidarı ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 33 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Varlığı (Tr)
ORSAM Rapor No: 5 Ağustos 2009 Türkiye-Lübnan İlişkileri: Lübnanlı Dinsel ve Mezhepsel Grupların Türkiye Algılaması (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 16 Nisan 2010 Oman Sultanlığı: Arap Yarımadasında Geleneksel ile Modernite Arasında Bir Ülke (Tr)	ORSAM Rapor No: 25 Ocak 2011 Hukuki ve Siyasi Yönleriyle Güvenlik Konseyi'nin İran Ambargosu (Tr)	ORSAM Rapor No: 34 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Basını (Tr - Ar)
ORSAM Rapor No: 6 Kasım 2009 Tuzhurmatu Türkmenleri: Bir Başarı Hikayesi (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 17 Nisan 2010 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçim Sonuçlarının ve Yeni Siyasal Denklemin Değerlendirilmesi (Tr)	ORSAM Rapor No: 26 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 5 Şubat 2011 Kırgızistan'da Son Gelişmeler: Dün, Bugün, Yarın (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 35 Mart 2011 Irak'ta Mevcut Siyasal Durum ve Önemli Siyasal Gelişmeler (Tr)
ORSAM Rapor No: 7 Kasım 2009 Unutulmuş Türkmen Diyarı: Diyala (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 18 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 3 Mayıs 2010 Komşuluktan Stratejik İşbirliğine: Türk-Rus İlişkileri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 27 Şubat 2011 Mısır Devriminin Ayak Sesleri: Bir Devrin Sonu mu? (Tr)	ORSAM Rapor No: 36 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 1 Mart 2011 Eu's Water Framework Directive Implementation in Turkey: The Draft National Implementation Plan (Eng)
ORSAM Rapor No: 8 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 1 Aralık 2009 Karadeniz'in Bütünleşmesi İçin Abhazya (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 19 Eylül 2010 Türkiye'ye Yönelik Türkmen Göçü ve Türkiye'deki Türkmen Varlığı (Tr)	ORSAM Rapor No: 28 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 6 Şubat 2011 Uluslararası Deniz Hukukunda Kıyı Devletlerinin Gemilere El Koyma Yetkisinin Sınırları: Gürcistan'ın Karadeniz'de Seyreden Gemilere El Koyması (Tr)	ORSAM Rapor No: 37 Mart 2011 Tunus Halk Devrimi ve Sonrası (Tr)
ORSAM Rapor No: 9 Ocak 2010 Yemen Sorunu: Bölgesel Savaş Doğru mu? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 20 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 4 Ekim 2010 Kırgızistan'da Mevcut Durum, İktidar Değişiminin Nedenleri ve Kısa Vadeli Öngörüler (Tr)	ORSAM Rapor No: 29 Şubat 2011 Tunus Halk Devrimi ve Türkiye Deneyimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 38 Mart 2011 Libya Savaşı, Uluslararası Müdahale ve Türkiye (Tr)
ORSAM Rapor No: 10 Yemen İç Savaşı: İktidar Mücadelesi, Bölgesel Etkiler ve Türkiye ile İlişkiler (Tr - Eng)			ORSAM Rapor No: 39 Mart 2011 Tarihten Günümüze Libya (Tr)
ORSAM Rapor No: 11 Şubat 2010 Unutulan Türkler: Lübnan'da Türk Varlığı (Tr - Eng - Ar)			

ORSAM Rapor No: 40 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 2 Mart 2011 İklim Değişiminin Güvenlik Boyutu ve Ortadoğu'ya Etkileri (Tr)	ORSAM Rapor No: 49 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 2 Irak Türkmenleri-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 58 Temmuz 2011 Karikatürlerin Dilinden 12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu'daki Yansımaları (Tr)	ORSAM Rapor No: 68 Eylül 2011 Karikatürlerde Usame Bin Ladin Operasyonu ve Yankıları (Tr)
ORSAM Rapor No: 41 Mart 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 50 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 3 Iraklı Kürt Yetkililer, Akademisyenler ve Gazeteciler-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 59 Temmuz 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 2 (Tr)	ORSAM Rapor No: 69 Eylül 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 4 (Tr)
ORSAM Rapor No: 42 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 3 Nisan 2011 Nil Nehri Havzasının Hidropolitik Tarihi ve Son Gelişmeler (Tr)	ORSAM Rapor No: 51 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 8 Mayıs 2011 75. Yılında Montrö Boğazlar Sözleşmesi Karadeniz'in Değişen Jeopolitiği Çerçevesinde (Tr)	ORSAM Rapor No: 60 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 6 Temmuz 2011 Mekong Nehri Sulan Üzerinde İşbirliği ve İhtilaf (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 70 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 10 Eylül 2011 XXI. Yüzyılda Rusya ve Türkiye'nin İran Politikaları (Tr - Rus)
ORSAM Rapor No: 43 Nisan 2011 Kuzey Irak'ın Sosyal-Siyasal Yapısı ve Kürt Bölgesel Yönetimi'nin Türkiye ile İlişkileri (Tr)	ORSAM Rapor No: 52 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 9 Mayıs 2011 Afganistan ve Bölgesel Güvenlik (Ortadoğu, Orta ve Güney Asya, Rusya Federasyonu) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 61 Temmuz 2011 Antalya'da 1-2 Haziran 2011 Tarihlerinde Gerçekleşen "Suriye'de Değişim Konferansı"nın Tam Deşifresi (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 71 Eylül 2011 Gazze Sorunu: İsrail Ablukası, Uluslararası Hukuk, Palmer Raporu ve Türkiye'nin Yaklaşımı (Tr)
ORSAM Rapor No: 44 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 4 Nisan 2011 Meriç Nehri Havzası Su Yönetimi'nde "Uluslararası İşbirliği" Zorunluluğu (Tr)	ORSAM Rapor No: 53 Mayıs 2011 Madagaskar: Bağımsızlığın 50. Yılında Kazanımlar, Kaçan Fırsatlar ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 62 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 3 (Tr)	ORSAM Rapor No: 72 Eylül 2011 Ortadoğu Ülkelerine Dair İstatistikler (Tr)
ORSAM Rapor No: 45 Nisan 2011 Suriye'de Demokrasi mi İç Savaş mı? : Toplumsal-Siyasal Yapı, Değişim Senaryoları ve Sürecin Türkiye'ye Etkisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 54 Mayıs 2011 Iraklı Grupların Temel Siyasi Sorunlara Bakışı ve Türkiye İle İlişkiler: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)	ORSAM Rapor No: 63 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 7 Ağustos 2011 Görünmez Stratejik Kaynak: Sınırdaşan Yeraltı Suları (Tr)	ORSAM Rapor No: 73 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 11 Ekim 2011 Anadolu Etki Alanı (Tr-Eng)
ORSAM Rapor No: 46 Mayıs 2011 Suriye'de İktidar Mücadelesi, Uluslararası Toplumun Tepkisi ve Türkiye'nin Konumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 55 Haziran 2011 Suriye Muhalefeti'nin Antalya Toplantısı: Sonuçlar, Temel Sorunlara Bakış ve Türkiye'den Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 64 Ağustos 2011 AK Parti'nin 12 Haziran 2011 Genel Seçimindeki Zaferi (Tr - Ar)	ORSAM Rapor No: 74 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 12 Ekim 2011 Ukraine in Regress: The Tymoshenko Trial (Eng)
ORSAM Rapor No: 47 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 5 Mayıs 2011 Türkiye-Suriye İlişkileri: Sınırdaşan Sullarda Örnek İşbirliği Olarak Asi Dostluk Barajı (Tr)	ORSAM Rapor No: 56 Haziran 2011 Seçimler ve Ak Parti'nin Tecrübesi (Tr - Ar)	ORSAM Rapor No: 65 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Arap Baharı - 1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 75 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 13 Ekim 2011 Kazaklar ve Kazakistanlılar (Tr)
ORSAM Rapor No: 48 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 2 Iraklı Araplar, Azınlıklar ve Akademisyenler-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 57 Haziran 2011 12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu Ülkelerindeki Yansımaları (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 66 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Libya İç savaşı ve Uluslararası Müdahale - 1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 76 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 14 Ekim 2011 İtalya'da Unutulmuş Türk Varlığı: Moena Türkleri (Tr - It)
		ORSAM Rapor No: 67 Ağustos 2011 Somali: Bir Ulusun Yok Oluşu ve Türkiye'nin İnsani Yardım Girişimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 77 Ekim 2011 ABD'nin Çekilmesinin Ardından Irak Politikasının Bölgesel, Küresel Etkileri ve Türkiye'ye Yansımaları (Tr)

ORSAM Rapor No: 78
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 8
Ekim 2011
Türkiye’de ve İsrail’de Yapay
Sulak Alanlar ile Atıksu Artımı ve
Atıksuyun Sulama Amaçlı Olarak
Tekrar Kullanımı
(Tr)

ORSAM Rapor No: 79
Ekim 2011
Yaklaşan Seçim Öncesi Tunus’ta
Siyasal Denklemler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 80
Ekim 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak’ı An-
lamak - 5
(Tr)

ORSAM Rapor No: 81
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 15
Ekim 2011
Büyük Güçlerin Afganistan
Politikaları
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 82
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 16
Ekim 2011
Bölge Devletlerinin Perspektifin-
den Afganistan
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 83
Kasım 2011
Suriye’de Değişimin Ortaya
Çıkardığı Toplum: Suriye Türk-
menleri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 84
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 9
Kasım 2011
Somali’nin Açlık Felaketi: “Siyasi
Kuraklık” mı Yoksa Doğal Afet
mi?
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 85
Kasım 2011
Suriye Politik Kültüründe Tarihsel
Pragmatizm, Beşar Esad Dönemi
Suriye Dış Politikası ve Türkiye-
Suriye İlişkileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 86
Kasım 2011
Geçmişten Günümüze Irak Türk-
men Cephesi’nin Yapısı ve İdari
Durumu
(Tr)

ORSAM Report No: 87
Kasım 2011
Turkmen in Iraq and Their Flight:
A Demographic Question?
(Eng)

ORSAM Rapor No: 88
Kasım 2011
Irak’ta Bektaşilik (Türkmenler –
Şebekler – Kakailer)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 89
Kasım 2011
Değişim Sürecindeki Fas
Monarşisi: Evrim mi? Devrim mi?
(Tr)

ORSAM Rapor No: 90
Kasım 2011
Arap Dünyasının İstisnai Krallığı:
Yerel Aktörler ve Arap-İsrail
Uyuşmazlığı Çerçevesinde Ürdün
Krallığı’nın Demokratikleşme
Deneyimleri
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 91
Aralık 2011
Türkiye ve Arap Birliği’nin
Suriye’ye Yaptırım Kararları ve
Olası Sonuçları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 92
Aralık 2011
Irak’ta İhtilafı Bölge Durumu
(Tr)

ORSAM Report No: 93
ORSAM Water Research Pro-
gramme Report: 10
December 2011
Turkey and Wfd Harmonization: A
Silent, But Significant Process
(Eng)

ORSAM Rapor: 94
Aralık 2011
Türkiye-Fransa Krizinde Algının
Rolü: Fransızların Türkiye Algısı
(Tr)

ORSAM Rapor No: 95
Aralık 2012
Karikatürlerle Arap Baharı – 2
(Tr)

ORSAM Rapor No: 96
Aralık 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak’ı An-
lamak – 6
(Tr)

ORSAM Rapor No: 97
Ocak 2012
Karikatürlerin Dilinden Irak’ı An-
lamak – 7
(Tr)

ORSAM Rapor No: 98
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 17
Ocak 2012
Kırgızistan’da Cumhurbaşkanlığı
Seçimi ve Türkiye ile İlişkilerine
Etkisi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 99
Ocak 2012
Türk Siyasal Partilerinin
Hatay’daki Suriyeli Sığınmacılar
Konusundaki Açıklamaları ve
Hatay’daki Siyasi Parti Tem-
silcileri ile Hareketlerin Suriye
Olaylarına Yaklaşımları
(Mart-Aralık 2011)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 100
Ocak 2012
Irak İstatistikleri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 101
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 11
Ocak 2012
Emniyetli İçme Suyu ve Sanita-
syon Hakkı
(Tr)

ORSAM Rapor No: 102
Ocak 2012
Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Par-
çalanabilir?: En Kötüye Hazırlıklı
Olmak
(Tr – Eng)

ORSAM Rapor No: 103
Ocak 2012
Irak’ta Petrol Mücadelesi: Çok
Uluslu Şirketler, Uluslararası
Anlaşmalar ve Anayasal
Tartışmaların Işığında Bir Analiz
(Tr)

ORSAM Rapor No: 104
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 12
Şubat 2012
Sınıraşan Akiferler Hukuku
Taslak Maddeleri Üzerine Bir
Değerlendirme
(Tr – Eng)

ORSAM Rapor No: 105
Şubat 2012
Irak Hukuk Mevzuatında
Azınlıkların Siyasal Hakları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 106
Şubat 2012
Irak Hukuk Mevzuatında
Azınlıkların Siyasal Hakları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 107
Şubat 2012
Uluslararası Hukuk ve Irak
Anayasası Açısından Azınlıkların
İnsan Hakları
(Tr)

ORSAM Rapor No: 108
Şubat 2012
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın
(EİT) Geleceği
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 109
Şubat 2012
Türkiye’nin Yükselişi ve “Bric”
Bölgesi
(It)

ORSAM Rapor No: 110
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 13
Mart 2012
İran’da Su Kaynakları ve Yönetimi
(Tr)

ORSAM Rapor No: 111
Mart 2012
Suriye Kürt Muhalefetine Eleştirel
Bir Bakış
(Tr)

ORSAM Rapor No: 112
Mart 2012
İran İslam Cumhuriyetinde
Anayasal Sistem ve Siyasal
Partiler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 113
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 18
Nisan 2012
Mongolia: A Developing Democ-
racy and a Magnet for Mining
(Eng)

ORSAM Rapor No: 114
Nisan 2012
Karikatürlerle Suriye Sorununu
Anlamak - 8
(Tr)

ORSAM Rapor No: 115
Nisan 2012
Suriye’de Güvenli Bölge
Tartışmaları: Türkiye Açısından
Riskler, Fırsatlar ve Senaryolar
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 116
ORSAM Su Araştırmaları
Programı Rapor No: 14
Nisan 2012
Fayda Paylaşımı Kavramı, Teorik
Altyapısı ve Pratik Yansımaları
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 117 Nisan 2012 Musul'a Yatırım Geleceği Yatırım Demektir (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 126 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 16 Temmuz 2012 Yeni Çerçeve Su Kanunu'na Doğru: Su Kanunu Taslağı Üzerine Notlar (Tr)	ORSAM Rapor No: 136 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 28 Kasım 2012 Türk-Ukrayna İlişkilerinde Entegrasyon Faktörü Olarak Türk-Kırım Münasebetleri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 147 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 31 Ocak 2013 Kültürler Arası Diyalog: İdil Ural Bölgesinden Büyük Litvanya Knezliğine Belarus-Litvanya Tatarları (Tr - Rus)
ORSAM Rapor No: 118 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 19 Mayıs 2012 Ukrayna - Türkiye Ticari - Ekonomik Münasebetlerinin Analizi (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 127 Ağustos 2012 Suriye'de Kürt Hareketleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 137 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 29 Aralık 2012 Belarus'un Enerji Politikası ve Belarus'un Rusya ve AB ile Enerji Alanında Geliştirdiği İşbirliği (1992-2011) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 148 Ocak 2013 Uluslararası Politika ve Uygarlıklar (Uygarlıklar Çatışması ve Diyalog) (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 119 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 20 Mayıs 2012 Bölgesel Gelişimin Trend ve Senaryolarının Araştırılmasındaki Araç: Jeopolitik Dinamikler (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 128 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 24 Eylül 2012 Günümüz Şartlarında Türkiye - Belarus Ekonomik Münasebetlerinin Gelişimi (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 138 Aralık 2012 Birlik mi, PYD'nin Güç Gösterisi mi? Erbil Anlaşmasından Sonra Suriye Kürt Dinamikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 149 Şubat 2013 David Cameron ve AB: Dönüşü Olmayan Karar (Eng)
ORSAM Rapor No: 120 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 21 Mayıs 2012 Kazakistan Siyasi Sisteminin Gelişimi: 2012 Parlamento Seçimleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 129 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 25 Eylül 2012 Belarus-Türkiye: Devletlerarası İşbirliğinin Pozitif Dinamikleri (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 139 Aralık 2012 Suriye'de Kürtler Arası Dengeler, Rejim Mühafizeleri ve Türkiye: Çatışma-İstikrar Ayrımındaki İlişkiler Örneği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 150 Mart 2013 Suriye Türkmenleri: Siyasal Hareketler ve Askeri Yapılanma (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 121 Mayıs 2012 Musul'da Yerel Siyaset ve Irak Siyasetinde Yeni Dinamikler (Saha Çalışması) (Tr - Eng - Ger)	ORSAM Rapor No: 130 Kasım 2012 Suriye Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 140 Aralık 2012 Kuzey Irak'ta İç Siyasal Dengeler ve Stratejik İttifak'ın Geleceği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 151 Nisan 2013 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Demokrasi Süreci ve Sorunları (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 122 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 15 Mayıs 2012 Irak'ta Su Kaynakları Yönetimi (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 131 Kasım 2012 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 26 "Üçüncü Dalga": Postmodernizmin Jeopolitiği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 141 Aralık 2012 Irak'ta Türkmen Eğitiminin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 152 Nisan 2013 Irak'ta 2013 Yerel Seçimlerine İlişkin Temel Veriler (Tr)
ORSAM Rapor No: 123 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 22 Haziran 2012 Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile Türkiye'nin Göç Politikalarının Gelişimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 132 Kasım 2012 Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Kerkük Ziyareti (Tr)	ORSAM Rapor No: 142 Ocak 2013 President Obama's Second Term: Domestic and Foreign Challenges (Eng) ORSAM Rapor No: 143 Ocak 2013 2012 Irak Değerlendirmesi ve Irak Kronolojisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 153 Nisan 2013 Irak'ta Seçim Yasaları (Tr)
ORSAM Rapor No: 124 Temmuz 2012 Türkiye Afrika'da: Eylem Planının Uygulanması ve Değerlendirme On Beş Yıl Sonra (Tr - Eng - Fr)	ORSAM Rapor No: 133 Kasım 2012 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Muhalefetin Doğuşu ve Geleceği (Tr)	ORSAM Rapor No: 144 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 17 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2011 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 154 Mayıs 2013 Programı Rapor No: 19 Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi Kapsamında Sınırtaşan Sular (Tr)
ORSAM Rapor No: 125 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 23 Temmuz 2012 Rusya'nın Ortadoğu Politikası (Tr)	ORSAM Rapor No: 134 Kasım 2012 Irak Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 145 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 18 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2012 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 155 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 32 Mayıs 2013 Montreux Boğazlar Konferansı Tutanaklarından Tarihe Düşen Notlar ve Kanal İstanbul (Tr)
	ORSAM Rapor No: 135 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 27 Kasım 2012 Türkiye'nin Eski Sovyet Cumhuriyetleriyle Münasebetlerinin Özellikleri (Tr - Rus - Eng)	Rapor No: 146 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 30 Ocak 2013 2013 Yılında Avrasya: Siyasi ve Ekonomik Analiz (Eng)	ORSAM Rapor No: 156 ORSAM Reyhanlı Raporu (Tr - Eng)
			ORSAM Rapor No: 157 Reyhanlı'da Suriyeliler ile Söyleşiler - I (Tr - Eng)
			ORSAM Rapor No: 158 Reyhanlı'da Suriyeliler ile Söyleşiler - II (Tr - Eng)

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
Prof. Dr. Tank Oğuzlu
Doç. Dr. Harun Öztürkler
Doç. Dr. Mehmet Şahin
Doç. Dr. Özlem Tür
Habib Hümmüzlü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov
Elmira Cheremisova
Yrd. Doç. Dr. Didem Danış
Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya
Yrd. Doç. Dr. İlyas Kemaloğlu (Kamalov)
Dr. Jale Nur Ece
Doç. Dr. Yaşar Sarı
Dr. Süreyya Yiğit
Elmira Cheremisova
Av. Aslıhan Erbaş Açıklık
Pınar Ankan Sinkaya
Noyan Gürel
Volkan Çakır
Dr. Göknil Erbaş
Tamer Koparan
Bilgay Duman
Oytun Orhan
Fazıl Ahmet Burget
Seval Kök
Nebahat Tanrıverdi
Shalaw Fatah
Aytekin Enver
Tuğçe Kayıtmaz
Uğur Çil

ORSAM Başkanı
ORSAM Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Uluslararası Antalya Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Gazi Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler
ORSAM Danışmanı
ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
ORSAM Danışmanı Al Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, St. Petersburg Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Avrasya
ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
ORSAM Danışmanı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv. Öğretim Üyesi
ORSAM Danışmanı, Avrasya
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, St. Petersburg Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORSAM Danışmanı
ORSAM Danışmanı, Afrika
ORSAM, Karadeniz
ORSAM Yönetici Editörü
ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
ORSAM Uzmanı, Ortadoğu, Afganistan
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Mütercim Tercüman
ORSAM, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden
Dr. Seyfi Kılıç

ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid
Av. Aslıhan Erbaş Açıklık
Hasan Alsancak
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Prof. Dr. Ahat Andican
Prof. Dr. Tayyar Arı
Prof. Dr. Ali Arslan
Başar Ay
Prof. Dr. Mustafa Aydın
Doç. Dr. Ersel Aydınli
Dr. Serdar Aziz
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı
Prof. Dr. İdris Bal
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar
Kemal Beyatlı
Barbaros Binicioğlu
Prof. Dr. Ali Birinci
Doç. Dr. Mustafa Budak
Doç. Dr. Hasan Canpolat
E. Hava Orgeral Ergin Celasin
Doç. Dr. Mitat Çelikpala
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya
Doç. Dr. Didem Danış
Prof. Dr. Ramazan Daurov
Prof. Dr. Volkan Ediger
Prof. Dr. Cezmi Eraslan
Prof. Dr. Çağın Erhan
Dr. Amer Hasan Fayyadh
Mete Göknel
Osman Göksel

Irak Danıştay Eski Başkanı
ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
İhlas Holding, Gn.Md.Yrd., Statejik İş Geliştirme ve Dış İlişkiler
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Türkiye Tekstil Sanayii İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi
ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
TBMM 24. Dönem Milletvekili
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Ortadoğu Danışmanı
Polis Akademisi
Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
Milli Savunma Bakanlığı Danışmanı
23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
YÖK Başkanı
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü, Direktör Yardımcısı
İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Ankara Üniversitesi, Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü
Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
BOTAŞ Eski Genel Müdürü
BTC ve NABUCCO Koordinatörü

Timur Göksel
Av. Niyazi Güney
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
Numan Hazar
Doç. Dr. Pınar İpek
Dr. Tuğrul İsmail
Doç. Dr. Şenol Kantarcı
Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu
Selçuk Karaçay
Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
Doç. Dr. Şaban Kardeş
Arslan Kaya
Dr. Hicran Kazancı
İzzettin Kerküklü
Prof. Dr. Ahmet Kesik
Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
Prof. Dr. Mustafa Kibaroglu
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
Prof. Dr. Alexandr Koleşnikov
Prof. Dr. Erol Kurubaş
Prof. Dr. Talip Küçükcan
Hediye Levent
Dr. Max Georg Meier
Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
Büyükelçi Shaban Murati
Dr. Sami Al Taqi
Prof. Dr. Mahir Nakip
Prof. Dr. Vitaly Naumkin
Dr. Farhan Ahmad Nizami
Prof. Dr. Dorayd A. Noori
Muhammed Nurettin
Murat Özçelik
Prof. Dr. Çınar Özen
Doç. Dr. Harun Öztürkler
Prof. Dr. Victor Panin
Prof. Aftab Kamal Pasha
Dr. Bahadır Pehlivan Türk
Doç. Dr. Fırat Purtaş
Prof. Dr. Suphi Saatçi
Safarov Sayfulla Sadullaevich
Ersan Sankaya
Patrick Seale
Dr. Bayram Sinkaya
Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
Dr. Aleksandr Sotnichenko
Zaher Sultan
Dr. Irina Svistunova
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
Mehmet Şüküroğlu
İlhan Tanır
Doç. Dr. Oktay Tanrısever
Prof. Dr. Erol Taymaz
Prof. Dr. Sabri Tekir
Dr. Gönül Tol
Dr. Umut Uzer
Dr. Ermanno Visintainer
M. Ragıp Vural
Prof. Dr. Vatanyar Yagya
Yaşar Yakış
Semir Yorulmaz
Volkan Çakır

Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prens Group Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Emekli Büyükelçi
Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Vodafone Genel Müdür Yardımcısı
İstanbul Medeniyet Üniversitesi - (SBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
KPMG ,Yeminli Mali Müşavir
Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
Kerkük Vakfı Başkanı
Kalkınma Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü
Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek)
Diplomat
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Gazeteci (Suriye)
Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
Bağdat Üniversitesi Rektörü
Arnavutluk Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü
Orient Research Center Başkanı
Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü Direktörü
Oxford Üniversitesi İslami Çalışmalar Merkezi Yöneticisi
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Beyrut Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Büyükelçi
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya Federasyonu)
Hindistan Batı Asya Araştırmaları Merkezi Başkanı
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkan Yardımcısı
Türkmeneli TV (Kerkük, Irak)
Ortadoğu ve Suriye Uzmanı
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Enerji Uzmanı
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi, Vatan Gazetesi Washington Temsilcisi
ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı
İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü
İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Vox Populi Direktörü (Roma, İtalya)
2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Büyükelçi, Dışişleri Eski Bakanı
(Gazeteci, Mısır)
ORSAM Danışmanı, Afrika

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
Bülent Aras
Tayyar Arı
İlker Aytürk
Recep Boztemur
Katerina Dalacoura
F. Gregory Gause
Fawaz Gerges
Ahmet K. Han
Raymond Hinnebusch

ODTÜ
Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Uludağ Üniversitesi
Bilkent Üniversitesi
ODTÜ
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Vermont Üniversitesi (ABD)
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Kadir Has Üniversitesi
St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)

Rosemary Hollis
Bahgat Korany
Peter Mandaville
Emma Murphy

City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
George Mason Üniversitesi (ABD)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Hasan Kanbolat
Doç. Dr. Hasan Canpolat
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
ORSAM Başkanı
Milli Savunma Bakanlığı Başdanışmanı
ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

Mithatpaşa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr